

TARTU ÜLIKOOL

Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond
Kultuuriteaduste instituut
Kultuurikorralduse õppekava

Gertrud Preis

**KOGUKONNA KAASAMINE JA ÜHENDAMINE
PÄRNUMAA KULTUURISÜNDMUSTE NÄITEL**

Magistritöö

Juhendaja: Ester Bardone (PhD)

Tartu 2023

Olen magistritöö kirjutanud iseseisvalt. Kõigile töös kasutatud teiste autorite töödele, põhimõtteliste seisukohtadele ning muudest allikaist pärinevatele andmetele on viidatud.

Autor: Gertrud Preis

(allkiri)

..... *(kuupäev)*

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	5
1. TEOREETILISED ALUSED.....	7
1.1. Kogukond.....	7
1.2. Kogukonna kultuurisündmused.....	11
1.3. Kaasamine kogukondades.....	15
2. METOODIKA.....	20
2.1. Uurimismeetod.....	20
2.2. Valim.....	22
3. PÄRNUMAAL TOIMUVAD KOGUKONNA KULTUURISÜNDMUSED.....	24
3.1. Audru osavalla päevad.....	24
3.2. Linna- ja loomefestival Augustiunetus.....	25
3.3. Tänavafestival Augustijäljed.....	27
3.4. Rääma Rahva Oma Päev.....	28
3.5. Supeluse Aastalaat.....	29
3.6. Tänavafestival Kalamehe päev.....	30
3.7. Valgusfestival ÖÖvalgel.....	31
3.8. Tori kodukohvikute öö.....	32
3.9. Kihnu Mere Pidu.....	33
3.10. Paikuse kodukohvikute päev.....	35
4. UURINGU TULEMUSED JA ANALÜÜS.....	36
4.1. Kultuurisündmuste eesmärgid, sihtrühmad ja osapooled.....	36
4.2. Kogukond ja selle kaasamine.....	44
4.2.1. Kogukonna tähendus ja kogukondade eripärad Pärnumaal.....	44
4.2.2. Kogukondade kaasamise eesmärgid ja viisid kultuurisündmuste korralduses.....	47
4.2.3. Väljakutsed kogukondade kaasamisel kultuurisündmuste korralduses.....	55
4.3. Kultuurisündmused ja kogukonna ühendamise.....	59
4.4. Soovitused ja ettepanekud.....	63
KOKKUVÕTE.....	66
SUMMARY.....	70

KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS.....	75
LISAD.....	78
Lisa 1: Poolstruktureeritud intervjuude kava.....	78

SISSEJUHATUS

Käesolevas magistritöös käsitlen kogukonna kaasamist ja ühendamist Pärnumaa kultuurisündmuste näitel. Töö teema on aktuaalne, sest järjest enam koguvad populaarsust festivalid, kunsti- ja muusikapäevad, kodukohvikute päevad ja muud erinevad kultuurisündmused, mida korraldatakse just teatud linnaosades või kogukondades. Sellised korraldatavad sündmused kujundavad piirkondadele värske identiteedi ja annavad naabruskondadele uue hingamise. Areng toimub aktiivsete ja inspireeritud inimeste tahtest oma vahetut elukeskkonda kuidagi rikastada ning elavdada.

Leian, et hästitöötav kogukond aitab piirkonnast kujundada positiivset kuvandit ning võib suurendada selle atraktiivsust nii aktiivsete noorte kui ka ettevõtjate jaoks. Aktiivne piirkondlik tegevus kogukondades aitab kaasa naabruskonna sidususe kasvule. Kogukonnad on seda tugevamad, mida tihedamad on inimestevahelised suhted. Kogukondade arengut silmas pidades on oluline inimeste kaasamine erinevates protsessides, mis kogukondi ühendavad ja omavahelisi suhteid tugevdavad.

Antud töö eesmärgiks on uurida Pärnumaal tegutsevaid organisatsioone, kes esindavad erinevaid piirkondi nii Pärnu linnas kui maakonnas ning kaasavad ja ühendavad piirkondlikke kultuurisündmusi korraldades sealseid kogukondi. Käesoleva magistritöö teema ja uuring on minu jaoks väga oluline, sest mitmendat aastat juhin MTÜ Kalamehe Kvartali Seltsi ja korraldan sündmust Kalamehe päev. Kalamehe päev on Pärnus toimuv populaarne kogukonna- ja kultuurisündmus, mille programmi kuuluvad kodukohvikud, muusikalised etteasted, võistlused jms. Sündmuse korraldamise kaudu tunnen, kuidas piirkonnas elavate inimeste omavaheline suhtlus, ühtsus ja ühine areng on loonud positiivse ja meeldiva elukeskkonna. See on suurendanud piirkonna atraktiivsust nii uute elanike ja ettevõtjate silmis. Samuti on sündmuse korraldamine kaasa aidanud naabruskonna ühtekuuluvustunde kasvule. See on tekitanud minus soovi uurida ka teisi Pärnu linnas ja maakonnas toimuvaid kogukondlikke kultuurisündmusi ja seda, kuidas nende korraldajad oma piirkonnas ühtsustunnet loovad.

Magistritöö uurimisküsimuseks on: kuidas Pärnumaal erinevates piirkondades tegutsevad organisatsioonid kultuurisündmuste korraldamise kaudu kaasavad ja ühendavad sealseid kogukondi? Sealjuures uurisin, millistest korralduslikest põhimõtetest Pärnumaal

kogukonnale suunatud kultuurisündmuste korraldajad lähtuvad ja milliseid erinevaid kaasamise viise tuleb kogukonnaliikmete eripära, nende huvisid ja motivatsiooni arvestades kasutada. Lisaks sellele huvitas mind, milliseid väljakutseid esitab korraldajatele kogukonna kaasamine kultuurisündmuste korraldamisse.

Töö esimeses peatükis kirjeldan kogukonna, kogukonna sündmuste ja kaasamise mõistet ning toon välja nende peamised tõlgendused ja definitsioonid erinevate allikate toel. Teises peatükis kirjeldan oma valimit ja metoodika valikut, mida kasutasin uurimistöö läbiviimisel. Kolmandas peatükis kaardistan Pärnu linnas ja maakonnas korraldatavad kogukonnale suunatud kultuurisündmused, mis on antud töös valitud uurimisobjektideks. Kirjeldan üldiselt kultuurisündmuse korraldamise eesmärke, sihtrühmi ja korraldajate peamisi koostööpartnerid, lähtudes veebilehtedest ja sündmuste korraldajatega läbiviidud intervjuudest.

Viimases peatükis kirjeldan ja analüüsin uuringu tulemusi, keskendudes sellele, kuidas kultuurisündmuste korraldajad kogukondi ja nende eripärasid mõistavad, mis on kogukondade kaasamise eesmärgid ja viisid korraldatavate kultuuriürituste puhul, milliste väljakutsetega kogukonna kaasamisel kultuurisündmuste korraldajad kokku on puutunud ja mis käsitletavate sündmuste puhul kogukondi ühendab. Töö lõpus annan ka soovitusi ja teen ettepanekuid kogukonna tõhusamaks kaasamiseks kõigile kultuurikorraldajatele, kellel on sellekohane huvi ja eesmärk.

1. TEOREETILISED ALUSED

Esimese peatüki eesmärgiks on kirjeldada kogukonna, kogukondlike kultuurisündmuste ja kaasamise mõisteid, tuues välja nende olulisemad definitsioonid ja tõlgendused selle magistritöö kontekstis. Teooriat lahti mõtestades tuginesin teaduslikele käsitlustele.

1.1. Kogukond

Kogukond on tänapäeval laialdaselt kasutatav ühtaegu sõna ja terminina ning seda nii populaarses kui ka akadeemilises diskursuses. Kogukonna väljendused varieeruvad alternatiivsetest ja utoopilistest kogukondadest kuni traditsiooniliste külakogukondadeni, linnapiirkondadest kuni riikidevaheliste ning virtuaalsete kogukondadeni. Kogukonnad on põhinenud etnilisel päritolul, religioonil, klassil või poliitikal. Need võivad olla suured või väikesed, kohalikud või globaalselt organiseeritud, kaasaegsed või postmodernsed ning reaktsioonilised või progressiivsed. (Delanty 2010: 10) Sotsioloog Gerard Delanty on kogukonda mõistnud ja seletanud väga laialdaselt. Ta annab mõista, et kogukond ei pruugi olla just territoriaalselt määratletud, vaid võib hoopis põhineda näiteks usul, päritolul või klassil.

Mõistet kogukond võib seega mõtestada mitmesuguselt. Kogukonda on defineeritud kui keskkonda, kus elavad inimesed, kes jagavad kogukondlikke tundeid ja otsivad ühtekuuluvust (Gallie 1956, Annist 2011: 16 kaudu). Antropoloog Aet Annist (2011) leiab, et kogukond on “olemuselt vaidlustatav termin”, mida kasutatakse tavaliselt katuserminina, tähistades territooriumi ja huvide või teatud kuuluvuse alusel kujunenud omavahel suhtlevad rühmi. Ta arvab ka, et kogukond on miski, mis seob inimesi mingi ühise joone kaudu ning pakub emotsionaalset ühtsus- ja turvatunnet. Ühised jooned, mis neid inimgrupe seovad, võivad olla väga erinevad, seega on mõistel kogukond mitmeid erinevaid tõlgendusi. Sotsiaalteadustel, eriti antropoloogias, on see sageli kasutusel külade puhul, kus eeldatakse, et need pakuvad keskkonnana ühtaegu nii territoriaalset või sotsiaal-institutsioonilist kui ka emotsionaalset ühtsust. (Annist 2011: 16) Nüüdseks on

mõiste kogukond kasutusel mitte ainult külade või hõimuühiskondade kohta, vaid ka linnaruumis, kus eristatakse näiteks linnajagude elanikke kui kogukondi.

Delanty (2010: 11) on arvamisel, et sotsioloogid ja politoloogid, ajaloolased ja filosoofid mõtestavad mõistet "kogukond" väga erinevalt, mistõttu paljud kahtlevad selle kasulikkuses. Üldiselt on kogukond sotsioloogide jaoks traditsiooniliselt määratletud sotsiaalne organisatsiooni vorm, mis põhineb väikestel rühmadel, nagu naabruskonnad, väikelinnad või ruumiliselt piiratud ala (Delanty 2010: 11). Siin võib leida sarnaseid vaatenurki sotsioloogide ja spetsialistide tõekspidamiste vahel, et kogukond on territoriaalselt piiritletud ala. Delanty (2010: 11) on välja toonud ka asjaolu, et antropoloogid rakendavad mõistet kogukond kultuuriliselt määratletud rühmade, näiteks vähemusrahvuste kohta. Samuti väidab ta, et teistes kasutusviisides tähistatakse kogukonda ka kui poliitilist rühmitust, kus rõhk on kodakondsusel, omavalitsustel, kodanikuühiskonnal ja kollektiivsel identiteedil. Filosoofia- ja ajaloouringud on keskendunud rohkem kogukonna ideele kui ideoloogiale või utoopiale (Delanty 2010: 11). Niisiis on mõistel kogukond sotsioloogias, politoloogias ja filosoofias mitmeid erinevaid seletusi, milles rõhutatakse kogukondlikkuse erinevaid tahke.

Politoloogi ja ajaloolase Benedict Andersoni (2020) sõnul on kogukond tugevalt seotud rahvuslikkusega, seda just seetõttu, et see tugineb suurel määral territoriaalsele ja sotsiaalsele ruumile. Samuti on selle tunnuseks kujuteldavus, sest isegi väikseima rahvuse liikmed ei saa iial tuttavaks enamiku oma kaasliikmetega, ei kohtu nendega ega isegi kuule neist midagi, kuid ometi elab igäühe vaimus kujutlus ühtekuuluvusest nendega. Ta leiab, et tegelikult on kujutuslikud kõik kogukonnad, mis on suuremad kui külg külje kõrval elavatest inimestest koosnevad põliskülad. (Anderson 2020: 22-23) Andersoni mõtted kogukonnast kui rahvusest on huvitavad ja argumenteeritud. Sarnaselt Annistiga leiab ta, et kogukonna saab määratleda territoriaalselt. Samuti on seal sotsiaalne aspekt, mis väljendub omavahelises suhtluses eesmärgiga luua emotsionaalselt ühtsustunnet. Anderson toob siiski välja huvitava vaate, et inimesed ei pruugi üksteist tunda ega üksteisega kohtuda, kuid siiski tuntakse ühtekuuluvustunnet, mis ilmselt tuleneb asjaolust, et elatakse samas piirkonnas või territooriumil. Annist vastukaaluks leiab, et väga olulisel kohal on omavaheline vahetu suhtlus, mis tekitab ühtsust.

Sotsioloog Mark Gottdiener ja majandusteadlane Leslie Budd (2005) on defineerinud kogukonna kui rühma, mis tajub end tugevate ja püsivate sidemetega, eriti kui rühm jagab geograafilist asukohta. Üheks kogukonna mõõtmeks on üksikisikute regulaarne osalemine

selle tegevuses. Teiseks on liikmete identifitseerimise tugevus grupi tajutava sotsiaalse sidemega. Kolmandaks on konkreetne füüsiline ruum ja asukoht, mida tavaliselt mõistetakse rühma territooriumiga. See konkreetne füüsiline ruum pakub oma materiaalseid markereid, millega kogukonna liikmetel on tugev emotsionaalne side. Väga sageli mõistetakse selle osaks olevate indiviidide seotust nii üksteise kui füüsilise asukoha või territooriumiga. Selles mõttes viitab mõiste kogukond sügavale psühholoogilisele ja emotsionaalsele suhtele rühmaga ja/või konkreetse ruumiga. (Gottdiener ja Budd 2005: 11-12) Sellest definitsioonist selgub sarnaselt varem välja toodud seletustele, et kogukonna mõistet seostatakse eelkõige territooriumiga, kuid sinna lisandub ka emotsionaalne faktor, mille tulemusena luuakse sealsete elanike vahel psühholoogiline seotus. Autorid toovad välja, et kogukonna mõistet kasutatakse ka ühiskonna organiseeritud üksuse määratlemiseks, mis täidab teatud funktsioone. See tähendab, et kui selline kontseptsiooni vorm on valitsemisvormide kaudu seotud konkreetse territooriumiga, siis tekib mõiste kogukonnast kui linna, äärelinna või maaelu üksusest. Näiteks linnaosi nimetatakse sageli kogukondadeks, olenemata sellest, kas sealsetel elanikel on tugevad sotsiaalsed ja emotsionaalsed sidemed või mitte. (Gottdiener ja Budd 2005: 12) Selgub ka sarnaselt teiste autoritega, et kogukonna mõistet kasutatakse suurel määral just mingis asukohas oleva üksuse defineerimiseks.

Muuseumipraktik Nina Simon on defineerinud kogukonda lihtsalt ja selgelt, leides, et kogukonnad on inimeste grupid, kellel on midagi ühist - inimesed, kes on mingil moel sarnased, tunnevad ühtekuuluvustunnet või omavahelist sidet (Simon 2016). Seega on kogukonna määratlemisel olulisel kohal inimeste jagatud huvid ja omavaheline side, samuti ühtekuuluvustunne, mis nende toel tekib.

Kogukonna arendamise strateegiate konsultant Jono Bacon (2009) rõhutab kogukonda määratledes jagatud ruumi olulisust. Ta toob esile, et kogukond on inimeste kogum, kes suhtlevad ühes ja samas keskkonnas. Tema sõnul eksisteerib kogukond kõikjal looduses, sest enamikel organismidel on mingisugune kollektiivne rühmitus, kuid kogukonna kirjeldamiseks on rühmitamine liiga lihtne. See pole lihtsalt rühm, mis loob kogukonna, vaid suhtlus selle sees, mis omakorda loob kuuluvustunde. (Bacon 2009: 4-5) Seega on olulisel kohal jällegi omavaheline suhtlus, mis loob kõik eeldused tõhusaks ja positiivseks koostööks.

Programm “Kogukondlik Eesti 2022-2025” defineerib samuti kogukonna kui enamasti teatud piirkonnas elav kindlat tüüpi sotsiaalsete suhete võrgustikuga seotud inimeste

rühma. Need kogukonnad võivad olla ka valdkonna- või huvipõhised. Keskkel kohal on kogukondade tunnustamine tähtsate osalistena, nende võimestamine otsustusprotsessides aktiivselt osalema ning oma elu- ja toimekeskkonda kujundama. Suuremat tähelepanu pööratakse kogukondade võrgustamisele ja eri osade koostööle. Paljud kodanikualgatused sünnivad ja leiavad aset kogukondades, sõprus- ja naabruskondades. Kogukondadel on suur roll inimestevahelistes suhetes, arutelus ja ühistegevustes ning tervist toetava elukeskkonna kujundamisel. Selline tegutsemine tugevdab elukvaliteeti, sotsiaalset ja paikkondlikku sidusust. Kogukondade edendamise lisaväärtuseks on hea elukeskkonna loomine. (Programm “Kogukondlik Eesti 2022-2025”) Siit leiab veelgi ühe olulise aspekti - kogukondade areng aitab kaasa täisväärtusliku elukeskkonna loomisele. Kogukondade areng aitab kujundada keskkonna, mis loob hea elukvaliteedi ja omavahelised suhted.

Mõiste kogukond on aja jooksul oluliselt muutunud ja märkimisväärselt mitmekesisunud. Kodanikuühiskonna aktivistid sotsioloog Peeter Vihma ja linnakorraldaja Madle Lippus (2014) toovad Eesti kogukondade hetkeseisu uuringuraportis samuti välja erinevad viisid, kuidas mõistet defineerida. Üheks viisiks on seda lahti seletada kahe kogukondliku dimensiooni järgi: kogukonnaliikmete suhtluse sagedus ja viis ning kogukonnatundega seotud sotsiaalsete ja psühholoogiliste sidemete mõõde ehk suhtluse kvaliteet (Talen 2000 - Vihma, Lippus 2014: 12 kaudu). Selline definitsioon on vägagi sarnane eelnevalt välja toodud Gottdiener ja Buddi (2005) seletustega. Mõlemad tuginevad kogukonnas levivale vahetule suhtlusele ning psühholoogilistele sidemetele.

Teiseks võimaluseks on kogukonda defineerida selle funktsiooni/positsiooni järgi ühiskonnas, võttes aluseks olukorra, kus turumajandusliku arengu kõrval tõuseb aina enam esiplaanile kogukonna juhitud areng. Selle aspektiga seonduvalt mõistetakse kogukonda pigem protsessi kui eesmärgina. Kui kogukonnale seatakse kindlad eesmärgid, tuleks nende elluviimise juures võrdväärselt tähelepanu pöörata eesmärkide saavutamise viisile, mis tähendab, et protsess peab olema kogukonda võimustav. (Fraser 2005: Vihma, Lippus 2014: 12 kaudu) Antud definitsioon võimaldab näha ka kogukonna arengu aspekte ning nendib, et olulisel kohal on kogukondades toimuvad protsessid, mida viiakse ellu eesmärkide saavutamiseks.

Tuginedes erinevatele kogukonna mõiste lahtiseletustele, lähtun oma uurimistöös arusaamast, et kogukonda saab määratleda kui territoriaalselt piiratud alal elavate inimhulka, kes läbi vahetu suhtluse ja sotsiaalse ruumi loovad emotsionaalset ühtsustunnet, olgu see läbi ühiste kogemuste, sarnaste eluviiside, usu, poliitiliste vaadete või rahvusluse.

Teisalt saab neid käsitleda ka inimhulkadena, kes otseselt samal territooriumil ei ela, kuid jagavad samu huve ning eesmärke.

Vihma ja Lippus (2014) kirjeldavad ka kogukondade tegutsemisvorme. Kogutud statistika näitas, et uuringule vastanud kogukondadest on 75% registreeritud MTÜ-na, 9% kogunevad spontaanselt ilma formaalse organiseeritusega, 6% kogukondadest kogunevad külavanema eestvedamisel ja 6% tegutsevad seltsingulepingu alusel. Vihma ja Lippus (2014) leiavad uuringus, et kogukondlikku aktiivsust on keeruline määratleda, kuid uurisid kolme tüüpi liikmete kohta: eestvedajad, aktiivsed liikmed ja kaasalööjad. Eestvedajad on need kogukondlased, kes seavad sihte ja algatavad tegevusi; aktiivseteks liikmeteks peetakse neid, kes osalevad regulaarselt kogukonna ettevõtmistel ja kooskäimistel ning kaasalööjad osalevad episoodiliselt kogukonna tegevustes. Nad leidsid, et kogukondade toimimine sõltub suurel määral juhtidest. (Vihma, Lippus 2014: 19) Programm “Kogukondlik Eesti 2022-2025” leiab, et kogukondliku omaalgatuse soodustamine võimaldab toetada ettevõtmisi, mille tegevuseks ei ole ilmingimata vaja luua juriidilist ettevõtlusvormi, mis tähendab, et ametlik liikmesus ei näita kogukondade aktiivsust, sest enamasti tegutsetakse koosloomes ja võrgustikupõhiselt.

Leian samuti, et kogukonna arengus ei ole otseselt vaja ametlikku ettevõtlusvormi, kuid uuringuraportile tuginedes näib kogukondades tegutsemine suurel määral MTÜ-de vormis, ehk oluline roll on vabaühendustel. Vabaühendusi iseloomustab elujõulisus, sõltumatus, tulemuslikkus ja mõju ning rolli mängib välimine ja sisemine tegevuskeskkond (Programm “Kogukondlik Eesti 2022-2025”). Vabaühendused mängivad suurt rolli kogukondade arendamises ja seal korraldavates tegevustes.

Kokkuvõtlikult leian, et kogukonna mõistet võib lahti mõtestada mitmeti. Selle tulemusena leidub sellele erisuguseid selgitusi ja arusaamu. Üldiselt saab kogukondi määratleda inimhulkadena, kes jagavad samu huve ja eesmärke ning läbi vahetu suhtluse loovad emotsionaalset ühtsustunnet.

1.2. Kogukonna kultuurisündmused

Kogukondades korraldatavad kultuurisündmused on erineva sisuga. Tänapäeval on laialdaselt levinud näiteks kodukohvikute päevad, festivalid, kunsti- ja muusikapäevad. Lisaks korraldatakse erisuguseid muid sündmuseid, näiteks talgupäev “Teeme ära!” jms. Iga kogukond on eriilmeline, seega seal korraldatavad sündmused omapärase sisuga.

Antud alapeatüki eesmärgiks on kirjeldada kogukondades korraldatavate sündmuse olemust ja mõju.

Kogukonnauurijad Allan Jepson ja Alan Clark (2016) leiavad, et festivalid ja sündmused on ühiskonna elujõud, mis on lahutamatu ja oluline osa kogukonna heaolu ning elukvaliteedi tõstmiseks või säilitamiseks. Sellised sündmused pakuvad ainulaadset platvormi kultuurivahetuseks. Kogukondlik sündmus, mis on loodud kogukonda kaasava planeerimisprotsessi tulemusena, tähistab kohaliku kogukonna inimeste ja rühmade erilist eluviisi rõhuasetusega konkreetsele ruumile ja ajale. Autorid usuvad, et kogukonna sündmused peaksid algama sidusrühmade võrdõiguslikkusest, sest see on ainus viis, kuidas kogukonna traditsioone, väärtuseid ja omadusi positiivselt kasutada. Festivalide ja sündmuste korraldamist kasutatakse ka kogukondade ehituskividenä ja etnilise mõistmise edendamiseks ühiskonnas, seejuures kohalike traditsioonide, ajaloo ja kultuuri säilitamiseks ja tähistamiseks. Sellistel sündmustel on ainulaadne võimalus pakkuda meelelahutust, täita hariduslikke eesmärgid ja hoida esteetilist väärtust, samuti luua kogetud sündmuse kaudu platvorm edasistele tegevustele. (Jepson ja Clark 2016: 3-4) Selgub, et kogukonnas korraldatavad sündmused on tähtsad just sealse kultuuri arendamiseks, omavaheliste suhete parendamiseks, traditsioonide elus püsimiseks ja elukvaliteedi tõstmiseks. Kõik need aspektid on olulised, pidades silmas kogukondade kestvate arengut ning kõige olulisemaks väljundiks on kogukondades sündmuste korraldamine.

Jepson ja Clarke (2016) toovad esile, et kogukondlikud sündmused tekitavad oma olemuselt emotsioone. Nad peavad apelleerima kogukonna soovidele, luues mälestusi. Edukatel ja pikaajalistel sündmustel, olgu need siis iga-aastased või muud, peaks olema ühel pool korraldaja, kes mõistaks seda emotsionaalset sidet, ja teisel pool lojaalsed tarbijad, kes sündmustes kaasa löövad, muutes selle jätkusuutlikuks. Kogukonna sündmustel on ka erinev dünaamika. Sündmuste raames kasutatakse viise, et luua inimestevaheline ja kultuuriline side. Kogukondlikud sündmused aitavad kaasa ka kõikvõimalikele muudele ühiskondlikele tegevustele. (Jepson ja Clark 2016: 16) Selgub, et kultuurisündmuste korraldamise kaudu kogukondades luuakse ühtekuuluvustunne, mis põhineb just vahetute emotsioonide tekitamisel. Emotsionaalsuse aspekt on väga tähtis kogukondade olemuse mõistmiseks, nagu on välja toodud eelnevas alapeatükis. Sündmuste korraldamise kaudu luuakse kogukonnas inimeste vahel emotsionaalset sidet ja ühtekuuluvustunnet.

Jepson ja Clark (2016) on arvamisel, et festivali ja sündmuse kontekstis on suur tähtsus toidul. See esindab enamat kui suundumust ja hetkeliste toiduhuvid peegeldust vaid näidatakse, et toit on vahend kogukonna kokkuviiamiseks ja ise valmistamise huvi taastamiseks. Kogukonna sündmused on mitmekesised ja see on osa nende veetlusest. Need kujundavad ka toidukultuuri, panustades selle arengusse. Paljude nüüdisaegsete toidufestivalide ja -sündmuste algust võib otsida kunagistest turgudest, laatadest ja kogukondlikest sündmustest, ostu- ja müüгимessidest ning hooajalistest põllumajandussündmustest, kus on oluline koht toidukultuuril, folklooril ja ajalool. Mõned sündmused muutusid tähtpäevadeks, rikkaliku saagi tähistamiseks, mis toovad inimesi kokku traditsioonide, kaubanduse, vaba aja veetmise, puhkuse ja söömise elementidega. (Jepson ja Clark 2016: 183) Vaadeldes Eestis korraldatavaid sündmuseid, ei puudu nendelt kunagi toit. Samuti on kogukonna sündmuste oluliseks osaks erinevate toitude pakkumine, mille kaudu kogukond end esitleb.

Kultuuri- ja loometurismi ekspert Greg Richards ja kultuurikorraldaja Robert Palmer (2010) on arvamisel, et kultuurisündmused on muutunud linnaarengu ja taaselustamise protsesside keskseks, kuna kultuuri pakkumine on muutunud linnamajanduse oluliseks elemendiks ning kultuuri tarbimine võib domineerida nii paikade kuvandis kui ka linnaelus üldiselt. Eelkõige luuakse linnades sündmusi, mis tähistavad nende ajalugu ja kultuuri. (Richards ja Palmer 2010: 7) Sündmused mängivad olulist rolli sihtkoha planeerimise, turismi ja kaubanduse edendamise ja sidumise kontekstis. See sisaldab sündmuseid mainekujundajatena, majandusliku mõju tekitajatena, turismiatraktsioonidena, hooajalisuse ületamisena, aga ka kohalike kogukondade ja ettevõtete arengusse kaasaitamise ja peamiste tööstussektorite toetamisena. Kultuurisündmused pakuvad inspiratsiooni ja kaasatust, lisades kogukondade füüsilisele kultuurile mittemateriaalse komponendi. (Richards ja Palmer 2010: 9) Kogukondades korraldatavad kultuurisündmused on olulised selle kultuuri ja ajaloo tähistamiseks ning panevad aluse mitmetele aspektidele, mis on olulised piirkonna arenguks. Sündmuste korraldamise kaudu kogukondades saab asukohale anda näo ja kujundada maine, mille najal luua kvaliteetne elukeskkond.

Festivalid ja muud kultuurisündmused on olnud osa linnamaastikust nii kaua, kui on linnad eksisteerinud. Linnad kogu maailmas arendavad ja kasutavad kultuurisündmusi, et saavutada mitmeid eesmärke: majanduslikke, sotsiaalseid, poliitilisi ja kultuurilisi. Sündmused kujundavad linnades asuvaid kogukondi. Kaasaegsed linnad näevad sündmuste rohkust loovuse allikana, mis aitab arendada loomemajandust, suurendada asukohtade

atraktiivsust ja edendada sotsiaalset sidusust. (Richards ja Palmer 2010: 35-37) Siit selgub samuti, et kogukondlikul tasandil korraldatavad sündmused mõjutavad palju linnade arengut suures pildis ning aitavad kaasa eri aspektide arendamisele.

Kuigi täpsed määratlused võivad osutada keeruliseks, on võimalik kindlaks teha kultuurisündmuste põhiaspektid. Need hõlmavad mitmeid tegevusi, programme ja sisaldavad kultuurilist fookust. Teiseks oluliseks aspektiks on asukoht ja ajaline piiritus. Lisaks sellele on alati sündmusel publik, kes on vaatlejad või sündmusesse kaasatud. Samuti on oma osa korraldajatel ja inimestel, kes saavad sündmuse toimumisest otsest kasu. (Richards ja Palmer 2010: 41-42) Kogukonna kultuurisündmused vastavad nendele aspektidele. Tegemist on kindlas asukohas toimuva ajaliselt piiritletud sündmusega, millel on kultuuriline eesmärk, olgu selleks siis rahvuskultuur, toidukultuur või kaunid kunstid. Samuti on sellistesse sündmustesse kaasatud suur publik, kes pigem on sündmuses osalejad kui lihtsalt vaatlejad.

Kultuurifestivalid on nende olemuse ja mitmekesisuse tõttu kujunenud turismi- ja muude uuringute silmapaistvaks valdkonnaks. Need ulatuvad rahvusvahelistest kohalike kogukondadeni. Paljude kultuurisündmuste ja -festivalide korraldajad väidavad olevat kogukonnakesksed. Kultuurifestivalide ja -sündmuste olemust kogukondade tasandil lahates on need avalikud, temaatilised peod, mis toimivad kogukonna väärtuste ja kultuuri tutvustamise katalüsaatorina. Kohalike kultuurisündmuste demonstratsioon nii alalistes kui ka ajutistes kohtades tegeleb paikkonna esindamisega kogukonna poolt. Kultuuriväärtuste positiivne jagamine on aga saavutatav vaid põhjaliku korralduse, kommunikatsiooni ja hea juhtimise tulemusena. (Jepson, Wiltshire, Clarke 2008: 4-5) Olulisel kohal on kogukonna sündmuste korraldamisel areng ka muudes valdkondades ja erinevatel tasanditel. Sündmuste korraldamine on oluline, sest need toimivad katalüsaatorina piirkonna üldist arengut silmas pidades ja kogukonna eripära tutvustamisel.

Enamik kogukonnafestivale või -sündmusi toovad esiplaanile korraldatava sündmuse asukoha eripära. Festivalid on seotud kogukonna uhkuse ja kohatundega ning nende eesmärk on kogukonda tugevdada, samuti seotud etnilise kultuuri ja erihuvidega (Getz 1997, Jepson, Wiltshire, Clarke 2008: 6 kaudu). See tähendab, et tähistatakse erinevatest kultuuridest tulenevaid traditsioone, mis soodustab positiivsete võrgustike loomist ja võimalusi luua ainulaadseid suhteid organisatsioonide vahel, kes pole varem koostööd teinud, kuid mis oleks vägagi kasulikud tulevaste sündmuste korraldamisel kogukondades.

Kogukonna sündmustel ja festivalidel on võimalus suurendada kogukonna elujõulisust, näidates oma väärtust kohalikule elanikkonnale. Kuid sündmuste korraldamisega kogukondades edu saavutamiseks peab olema kultuuri ja protsesside keskmesse seatud kogukond. Ilma kogukonna kaasamiseta loominguks protsessi ei saa teada, kas kohaliku kultuuri on sündmuse vältel hästi kujutatud, tõlgendatud ja nauditud (Jepson, Wiltshire, Clarke 2008: 8). Oluline osa on kogukonna sündmuste korraldamisel ja selle eripära säilitamisel juba väljakujunenud traditsioonidel, samuti suhete loomisel nii elanike endi kui organisatsioonide vahel.

Allan Jepson, Peter Wiltshire ja Alan Clarke (2008: 8) on kirja pannud ka mitmed võtmedimensioonid, mis on kogukonna sündmuste korraldamise lahutamatuks osadeks:

- tähistada ühes piirkonnas kõiki esindatud kultuure ja nende esindajaid;
- sündmused ja festivalid on nii kohaliku inimeste rühma kui ka piirkonna identiteedi kandjad;
- sotsiaalne ja sümboolne sündmuse mõõde;
- sündmuste korraldamisel on oluline kogukonna aktiivsus ja võimustamine.

Kohalik kogukonna sündmus teenib selle otseses tähenduses kogukonna vajadusi, võimaldades neil luua platvormi sotsialiseerumiseks ja tähistamiseks spontaansuse, ühtsuse ja piduliku meeleolu õhkkonna kaudu. Seda ei ole võimalik saavutada ilma kogukondade eduka kaasamiseta. (Jepson, Wiltshire, Clarke 2008: 10) Kogukondades ja teatud piirkonnas korraldatavate sündmuste keskseks osaks on kogukond ise: kohalik kultuur, inimeste rühm ja selle võimekus sündmuste ellu viimisel.

Alapeatüki võib kokku võtta väitega, et kogukondades korraldatavad kultuurisündmused on olulised sealse kultuuri arendamiseks, inimestevaheliste suhete parendamiseks ja üldise elukvaliteedi tõstmiseks. Sündmused loovad võimalused piirkonna arenguks ja sisaldavad endas emotsionaalset aspekti, mille kaudu luuakse kogukonnas inimeste vahel ühtekuuluvustunnet.

1.3. Kaasamine kogukondades

Eelnevale alapeatükile tuginedes leiame, et oluline aspekt kogukondade arengus ja seal toimivate kultuurisündmuste korraldamises on kaasamine, kogukonnaliikmete ja seal

elavate inimeste kaasamine läbi vahetu suhtluse ja ühiste tegevuste. Selles alapeatükis mõtestan lahti kaasamise mõiste, paigutades selle kogukondadega seotud konteksti.

Kodanikuühiskonna edendajad Hille Hinsberg ja Urmo Kübar (2014: 6) defineerivad kaasamise kui millegi tegemise koos teistega. See on see, kui teeme otsuseid ja viime neid ellu teistega koos ja teistega arvestades. Kaasamine tuleb kasuks näiteks probleemide tuvastamisel ja eesmärkide määratlemisel, info ja ideede kogumisel, ettepanekute väljapakumisel, otsuste langetamisel ja eesmärkide elluviimisel ning seejärel nende analüüsimisel ja mõju hindamisel. (Hinsberg, Kübar 2014: 17) Kaasamine on oluline igas eluvaldkonnas, mille tulemusena on võimalik viia ellu tegevusi arvestades teistega, leides ühiseid lahendusi ja analüüsides tegevuste mõju.

Kaasatus ei tähenda üksnes osalemist, vaid on midagi enamat. Sotsiaalne kaasatus tähistab seda, et ühiskond või kogukond aktsepteerib isikut võrdväärse liikmena, väärtustades tema olemasolu ja võimeid (Wilknen jt. 2015: 10). Kogukonna kaasamine pakub loovaid ja värskeid lahendusi olukordades, kus ollakse ummikusse jooksnud (Mäe 2015: 2). Kaasamise eesmärgiks on erinevates olukordades luua võimalusi inimestel pakkuda uusi lahendusi ja ettepanekuid, mis muudaks probleemide lahendamise lihtsamaks. Sarnaselt Hinsbergi ja Kübara definitsioonile on kaasamine oluline olukorras, kus tuleb üheskoos lahendusi leida.

Kui teoorias on kaasamise mõiste selgelt mõistetav, on sellel praktikas erinevaid vorme, milleks on informeerimine, konsulteerimine, koostöö, partnerlus ja võimustamine. Tegu on justkui tööriistakastiga, mida saab erinevates valdkondades kasutada. See on otsuste tegemisel lahutamatu osa, mis lisab läbipaistvust. (Hinsberg, Kübar 2014: 7) Hinsberg ja Kübar (2014: 18) selgitavad, et informeerimine kujutab endast objektiivse ja tasakaalustatud info pakkumist; konsulteerimine seisneb tagasiside ja ettepanekute küsimises ettevalmistatud analüüsile; koostööks on vastastikune suhtlemine ja üksteisega arvestamine kogu protsessi vältel; partnerlus näib olevat pidev mõlemapoolne koostöö erinevates otsustusprotsessides ning võimustamine väljendub juhtiva rolli andmises osalejatele. Oluline on erinevates kaasamise etappides tugineda erinevatele meetoditele, et tulemusena luua selge eesmärk ja otsused nende elluviimisel.

Nina Simon (2010) toob välja, et kutsudes inimesi aktiivselt kultuuris osalema mitte ainult passiivsete vaatajatena, on kultuuriasutustel võimalik võtta avalikkusega uuesti ühendust ning näidata oma väärtust. Ta leiab, et aina rohkem inimesi naudib osalusõpet ja meelelahutuslike kogemuste saamiseks soovivad nad enam kui lihtsalt "käia"

kultuurisündmustel ja -asutustes. Inimesed ootavad võimalusi arutleda ja jagada seda, mida nad tarvivad. Kui inimesed saavad aktiivselt osaleda kultuuriasutustes ja –sündmustes, muutuvad need kultuuri- ja kogukonnaelukeskseks. Ta arvab, et kogukonna kaasamine on eriti oluline tänapäeva maailmas, kus erinevad osalusvõimalused aina suurenevad. (Simon 2010) Siit leian aspekti, et on oluline inimesi kaasata ja anda neile osalemisvõimalus, sest soovitakse olla osa sündmusest, mitte lihtsalt võtta passiivse publiku rolli. Sündmustel käimine muutub huvitavamaks, kui külastajal on võimalus selle raames tegevustes osaleda. Veelgi enam on võimalus olla kaasatud juba planeerimisprotsessis, mis muudab lõpptulemuse veelgi nauditavamaks.

Linnakujundaja John Thompson (2008) leiab, et kogukonna sündmuste planeerimisel võib kaasamine osutada äärmiselt edukaks nii kogukonna kui ka kollektiivsete otsuste tõhusal ja mõjusel viisil vastuvõtmisel. Samuti arvab ta, et korralikult läbi mõeldud sündmusel on võime luua ainulaadset sünergiat, võimaldades kõigil osalejatel ühise eesmärgi nimel töötada tõhusamalt kui tavapäraste professionaalsete meetodite abil (Thompson 2008: xiii). Ta tõdeb ka, et täielik kaasamine sündmuse planeerimise protsessis ei seisne selles, et inimesed nõustuksid korraldajate koostatud eesmärkidega, vaid paremate ettepanekute ja võimaluste loomisega. Selle ümber saab kujundada tulevikuvisioni ja konkreetseid projekte, kui üldine elukvaliteedi parandamise muutub ühiseks eesmärgiks. Kaasamine kogukondade töös julgustab osalema ideede ja võimaluste väljatöötamises ning uurimises. (Thompson 2008: xiv) Leian, et kogukondades olulisel kohal olev omavaheline suhtlus ja koostöö loovad kaasamise teostamiseks veelgi parema pinnase. Koostööna on võimalik luua paremad elutingimused, positiivsed suhted ja panustada kogukondade kestmisse arengusse.

Allan Jepson, Peter Wiltshire ja Alan Clarke (2008: 11) on kogukonna sündmuste korraldamisel kaasamise lahti mõtestanud kui osalemise koosolekutel, kus tehakse otsuseid kuni sündmusest osavõtmiseni. Nad leiavad, et kaasamine on oluline planeerimisprotsessis, eriti kui sündmused on mõeldud kohalikele kogukondadele (Jepson, Wiltshire ja Clarke 2008: 11). Väga oluline on kogukonna liikmetel olla kaasatud seal toimuvate sündmuste planeerimisprotsessi. Kuna kogukonna sündmused on eelkõige suunatud kogukonna liikmetele ja peamiseks sihtgrupiks on sealse elanikud, annab kaasamine sisevaate, mille tulemusena on võimalik kavandada sündmus, mille vältel on arvestatud kõikide huvidega. Kaasamise tulemusena on võimalus planeerida sündmus, mis on meelepärane ja elamuslik kogukonnale, milles on esindatud kogukonna soovid.

Jepson, Wiltshire ja Clarke (2008) leiavad ka, et sündmuste korraldajate poolt välja töötatud eesmärgid, võttes arvesse kogukonna mitmekultuurilisuse ja mitmekesisuse tähistamist, on saavutatavad ainult kogukonna kaasamisega planeerimisprotsessi, mis võimaldab kohaliku elanikkonna esindatust ja hääleõigust. Korraldajad peavad tagama, et sellise kaasatuse saavutamiseks toimub avatud suhtlus kohaliku kogukonnaga, kutsudes üles nende kultuurilist mõju ja sündmuse toetamist. (Jepson, Wiltshire ja Clarke 2008: 12) Kogukonna sündmuste planeerimisel on tähtis arvestada kogukonna soovide ja ootustega ning võtta arvesse nende ettepanekuid. Kuna paljudes kogukondades esineb kultuurilist mitmekesisust, on oluline luua võimalused nende kultuuride näitamiseks ja tähistamiseks, mis on ka üldiselt selliste sündmuste eesmärkideks.

Ekspertidid Roz Diane Lasker ja John A. Guidry (2009) on arvamusel, et kaasamine annab inimestele, kes on otsuste tegemisel mingil põhjusel kõrvale jäetud, võimaluse avaldada arvamust nende elu puudutavates küsimustes. Kaasamisprotsess kogukondades peaks võimaldama elanikel tõstatada neile olulisi probleeme ja leida nendele lahendusi neile parimal viisil. Kaasamine annab võimaluse kavandada tegevusi, mis mõjutavad neid isiklikult. Elanikke saab kaasata kogukonna organisatsioonide koosolekutele, kus saab ideid ja mõtteid vahetada. Koostöös saab luua uusi lahendusi ja kaasamisprotsessis osaledes on võimalik tuvastada valdkonnad, mida parendada või üheskoos arendada. Protsessi peamiseks eesmärgiks on tuua kokku erinevate ideedega inimesed ja nad ühendada. (Lasker ja Guidry 2009: 1-3) Kuna kogukonnad koosnevad erinevate huvide ja taustaga liikmetest, toob kaasamine palju erinevaid ideid. Kaasamise tulemusena on võimalik neid inimesi kokku tuua ja koostöö tulemusena leida lahendusi näiteks kogukondades esile kerkinud probleemidele, mis üksikisikule võib lahendamatu tunduda, samuti annab see võime viia ellu eesmärgi ühiste tegevuste tulemusena.

Sotsioloogid Anne Karin Larsen, Vishanthie Sewpaul ja Grete Oline Hole (2013) näevad kaasamist nii vahendi kui ka eesmärgina. See on vahend oma hääle ja arvamuse kuuldavaks tegemisel, et viia sisse muudatusi ja nende nimel töötada, vahend kogukonna või rühma jaoks oma eesmärkide saavutamiseks. Lõppkokkuvõttes on kaasamine pikaajalise osalemise, panustamise, ideede jagamise ja arendusprotsessides kaasalöömise tulemus. (Larsen, Sewpaul ja Hole 2013: 7-8) Selle järeldus on, et kaasamine on pikk protsess, mis koosneb erinevatest etappidest. Inimesed võivad olla kaasatud terves protsessis või selle üksikutes osades, panustades erinevatel viisidel.

Larsen, Sewpaul ja Hole (2013) leiavad samuti, et kogukonna arendamisega tegelemisel on üheks suurimaks väljakutseks kogukonda piisavalt hästi tundma õppida, et suuta kaasata inimrühmi, keda muutused mõjutavad ja kes peaksid protsessis algusest lõpuni osalema. Et tagada nende inimeste arvamuse kuulmist, tuleb kogukonna arendamisel palju tööd teha. Inimeste kaasatus kohaliku kogukonna arendamisel peaks tekitama neis tundeid, et nende arvamus ja häääl on oluline, samuti ka seda, et arutlusel olevad küsimused on nende jaoks olulised ja nende tegevus muudab kogukonnas midagi. (Larsen, Sewpaul ja Hole 2013: 7-8) Üheks suureks takistuseks kaasamisel selgub olevat aktiivsete kogukonna liikmete puudumine. Et sellest hoiduda, on tähtis tunda enda kogukonda ja nende liikmeid, rõhuda probleemidele lahenduste leidmisele, mis tekitaksid neis positiivseid tundeid ja luues võimalusi eluolu parendamiseks.

Kui kogukondadega suhtlemine põhineb pikaajalisel protsessil, viib see jälgitavate muutusteni, sealhulgas on osalemine kogu protsessis kaasatuse säilitamiseks hädavajalik. (Temple ja Steele 2004: 553, Goodson ja Phillimore 2012: 58 kaudu) Olen nõus, et kaasamine on protsess, mis võiks toimuda pikema aja vältel. Oluline on tundma õppida oma kogukonna liikmeid ja kaasata neid neile olulistesse temadesse. Kogukonna kaasamine on tähtis juba varajases etapis, kui vahetatakse ideid. Seejärel on oluline teha koostööd, et lahendada probleeme ja jõuda ühiste eesmärkideni.

Kokkuvõtlikult on kaasamine oluline igas eluvaldkonnas, sest selle tulemusena on võimalik leida lahendusi ja viia ellu tegevusi koostöös teistega. Kaasamine kogukondades on tähtis, tekitades erinevaid võimalusi koostööks eesmärkide elluviimisel. Kaasamise puhul võib toetuda erinevatele meetoditele, et tulemusena luua selge eesmärk ja otsused nende elluviimisel.

2. METOODIKA

Antud peatüki eesmärgiks on anda ülevaade uurimistöös kasutatud metoodikast. Esimene alapeatükk kirjeldab valitud uurimismeetodit, tuues välja selle teoreetilise tausta ja sisu, keskendudes magistristöös kasutatud kvalitatiivsele uurimismeetodile. Teisest alapeatükist leiab lähtuvalt uurimistöo teemast valimi, mis on välja toodud tabeli kujul.

2.1. Uurimismeetod

Antud uurimistöös püstitatud eesmärgi täitmiseks ja uurimisküsimuse lahendamiseks kasutasin kvalitatiivset uuringumeetodit. Kvalitatiivse uurimistöo käigus otsitakse tähendusi, püüdes mõista uuritavate seisukohti ja käitumist (Annist jt 2017: 60). Kvalitatiivset uurimistööd iseloomustavad inimeste uurimine loomulikes tingimustes, huvitus subjektiivsetest tähendustest, induktiivne iseloom, mittearvulised andmed, mille tulemuseks on teooria, või põhjalikud, detailsed kirjeldused uuritavast nähtusest (Õunapuu 2014: 54). Leian, et kvalitatiivse uuringu tunnused sobisid hästi minu töös püstitatud eesmärgi täitmiseks ja uurimisküsimusele vastamiseks.

Andmete kogumiseks kasutasin poolstruktureeritud intervjuusid. Kasutasin kirjalikult ette valmistatud läbimõeldud küsimuste kava, mis sisaldas teemaplokkide kaupa peamisi küsimusi. Selline küsimuste kava on uurijale orientiiriks, mille najal vestlust juhtida ja mis võimaldab sujuvalt liikuda ühelt teemalt teisele (Annist jt 2017: 74). Küsimused olid avatud formaadis ja lähtusid töö uurimisküsimusest. Anne Galletta ja William E. Cross (2013: 45) peavad tähtsaks, et intervjuu küsimused oleksid avatud ja iga küsimus oleks selgelt seotud uuringu eesmärkidega. Intervjuu küsimuste kava (Lisa 1) koosnes kolmest teemaplokist. Esimesena uurisin infot intervjuueeritavate korraldatud kultuurisündmuste kohta, eesmärgiga teada saada Pärnumaal toimuvate kogukonnale suunatud kultuurisündmuste sisu ja nende korralduslikke põhimõtteid. Lisaks huvitas mind, millised on erinevates piirkondades aktiivselt tegutsevad organisatsioonid ja sealne kogukond kui sihtrühm, kellele on sündmus suunatud. Esimese teemaplokiga kogutud infot kasutasin lisaks analüüsile ka 3. peatüki kirjutamisel, milles tutvustan ja kirjeldan üldiselt valitud

kultuurisündmuse ja nende korraldajaid. Samuti andis see infot sündmuste korraldamise eesmärkide kohta.

Teine teemaplokk oli keskendunud kogukondadele ja nende kaasamisele. Selle tulemusena sain ma infot, kuidas intervjuueeritavad ise mõtestavad lahti kogukondi, andes sisevaadet oma kogukonna eripäradele. Samuti oli nende küsimuste eesmärgiks saada teada, kuidas kultuurisündmuste korraldamise kaudu sealset kogukonda kaasatakse ja kuidas kaasamist täpsemalt ellu viiakse. Viimases ja ühtlasi kõige lühemas teemaplokkis oli arutlusel tagasiside kogukonnalt ja sündmuse korraldamisest tulenev kogukonna ühendamine ning ühtsustunde loomine. Kogutud andmeid analüüsisin samuti teemaplokkide kaupa, keskendudes esmalt korraldajate enda nägemusele korraldatavast sündmusest, seejärel nende arusaamadele kogukondade olemusest ja nende kaasamisest ning viimaks käsitlesin kogukondade ühendamist ja ühtsustunde loomist vaadeldud kultuurisündmuste korralduses. Andmete analüüsimisel pidasin kinni püstitatud uurimisküsimusest.

Intervjuud algasid minupoolse sissejuhatusega, kus tutvustasin enda uurimistöö teemat ja küsisin nõusolekut vestluse lindistamiseks. Intervjuu lõppedes tegin kokkuvõtteid ja tänasin intervjuueeritavaid. Poolstruktureeritud intervjuu valimine uurimismeetodiks tõestas end, sest kogutud materjal on põhjalik ja vastused konkreetset. Samuti olid kõik intervjuueeritavad avatud suhtlejad, positiivsed ja kogunud kultuurikorraldajad. Poolstruktureeritud intervjuude meetodit kasutades oli mul võimalus sujuvalt teemasid vahetada, küsimuste järjekorda muuta ning vajadusel lisaküsimusi küsida.

Intervjuud viisin läbi kuu aja jooksul, 14. jaanuarist kuni 17. veebruarini 2023. aastal. Kõik vestlused salvestasin, mille järel need transkribeerisin. Intervjuude transkribeeringud ja salvestised on minu valduses. Intervjuud kestsid keskmiselt 48 minutit, kokku viisin läbi kümme intervjuud. Lühim neist kestis 25 minutit ja pikim 1 tund ja 35 minutit. Üheksa intervjuud toimusid näost näkku, üks toimus vahemaa tõttu Zoomi keskkonnas. Kümnest intervjuust kaks olid paarisintervjuud. Kõik intervjuueeritavad võtsid mu hästi vastu, olid vesteldes ausad ja avameelsed, mis tulenes minu hinnangul sellest, et vestluse teema oli neile väga huvipakkuv ja tuttav. Annist jt (2017: 76) leiavad, et head intervjuueerijat iseloomustab ennekõike siiras huvi inimeste, nende elu ja kogemuste vastu. Minu uuritav teema on minu enda jaoks väga tähtis ja huvipakkuv. Samuti leian, et minu uurimistöö teema on aktuaalne ja üldiselt positiivne, mis tähendas, et intervjuueeritavatel on ka suur huvi lõpptulemust lugeda.

2.2. Valim

Lähtuvalt uurimistöö teemast oli valimiks Pärnu linnas ja maakonnas tegutsevad kultuurikorraldajad, kes korraldavad kultuurisündmusi, mis on eelkõige suunatud kogukondadele ja/või toimuvad kogukondades (Tabel 1). Intervjueeritavad on oma ala ekspertid, kellel on pikaajaline kogemus kultuurisündmuste korraldamisel.

Tabel 1. Intervjueeritavad, nende korraldatavad kultuurisündmused ja intervjuude läbiviimise kuupäev.

Intervjueeritav	Korraldatav üritus	Intervjuu kuupäev
Jekaterina Eensalu (Audru kultuuri- ja spordikeskuse direktor, sündmuse Audru osavallapäevad peakorraldaja)	Audru osavallapäevad (Pärnu linn)	01.02.2023
Gea Kammer (Tartu Ülikooli Pärnu kolledži arendusjuht, sündmuse Augustiunetus programmi- ja korraldusjuht)	Augustiunetus (Pärnu linn)	17.02.2023
Piia Karro-Selg (Raeküla Vanakooli Keskuse juhataja, tänavafestivali AUGUSTIJÄLJED peakorraldaja)	Tänavafestival AUGUSTIJÄLJED (Pärnu linn)	06.02.2023
Marina Mesipuu-Rhun (Raeküla Vanakooli Keskuse arendusspetsialist, noorsootöötaja ja koordinaator, tänavafestival AUGUSTIJÄLJED korraldaja)	Tänavafestival AUGUSTIJÄLJED (Pärnu linn)	06.02.2023
Kaie Laane (Nooruse Maja perenaine, sündmuse Rääma Rahva Oma Päev korraldaja)	Rääma Rahva Oma Päev (Pärnu linn)	26.01.2023
Uudo Laane (Nooruse Maja direktor, sündmuse Rääma Rahva Oma Päev korraldaja)	Rääma Rahva Oma Päev (Pärnu linn)	26.01.2023
Ergo Sartakov (ettevõtja, sündmuse Supeluse Aastalaat peakorraldaja)	Supeluse Aastalaat (Pärnu linn)	23.01.2023
Karine Tammeorg (vabakutseline, sündmuse Kalamehe päev korraldaja)	Kalamehe päev (Pärnu linn)	14.01.2023
Argo Valdmaa (Endla teatri videoala juhataja, valgusfestivali ÖÖvalgel peakorraldaja)	Valgusfestival ÖÖvalgel (Pärnu linn)	27.01.2023

Argo Juske (Tori Rahvamaja juhataja, sündmuse Tori kodukohvikute öö peakorraldaja)	Tori kodukohvikute öö (Tori Rahvamaja, Tori vald)	31.01.2023
Marju Nazarov (Kihnus Võsu-Marju), (SA Kihnu Kultuuriruumi juhataja - hetkel lapsehoolduspuhkusel, sündmuse Kihnu Mere Pidu peakorraldaja),	Kihnu Mere Pidu (SA Kihnu Kultuuriruum, Kihnu vald)	26.01.2023
Annika Põltsam (Seljametsa Rahvamaja juhataja, sündmuse Paikuse osavalla kodukohvikute päev peakorraldaja)	Paikuse osavalla kodukohvikute päev (Seljametsa Rahvamaja, Paikuse osavald)	30.01.2023

Intervjueeritavate valik oli eesmärgipärane, sest see aitas kaardistada Pärnumaal toimuvad kogukondadele suunatud kultuurisündmused, saades infot nende olemuse ja sisu kohta. Samuti olid intervjueeritavate teadmised laialdased kogukondade kaasamise ja ühendamise valdkonnas, mille kogutud materjali põhjal sai teostada analüüsi ja esitada uurimistulemusi.

Antud peatükk andis lühidalt ja konkreetselt ülevaate uurimistöös kasutatud meetodikast, kirjeldades kasutatud kvalitatiivset uuringumeetodit, selle sobilikkust ja läbiviimist. Samuti andis see esmase ülevaate valimist, kus põhjendasin ära selle valiku eesmärgipärasuse. Lisaks oli välja toodud tabeli kujul intervjueeritavate amet, korraldatav kultuurisündmus ja intervjuu läbiviimise aeg.

3. PÄRNUMAAL TOIMUVAD KOGUKONNA KULTUURISÜNDMUSED

Selles peatükis annan ülevaate töös käsitletavatest Pärnumaal toimuvatest kogukonnale suunatud kultuurisündmustest, kirjeldades üldiselt sündmuse korraldamise eesmärke, sihtrühmi ja korraldajate peamisi koostööpartnerid. Sündmuste kirjelduses lähtun veebilehtedest ja korraldajatega tehtud intervjuudest. Peatüki eesmärgiks on luua üldine arusaamine uuritud kultuurisündmustest, mille najal liikuda järgmise peatüki juurde.

3.1. Audru osavalla päevad

Audru osavald kuulub Pärnu linna koosseisu peale 2017. aastal toimunud haldusreformi. Audru osavalla traditsiooniks on saanud igal aastal toimuv osavalla külasid ühendav sündmus Audru osavalla päevad, kus esinevad kohalikud isetegevuslased ja külalised. Toimub ka laat, kus müüakse kohalikke käsitöötooteid. (Audru osavalla veebileht) Audru osavalla päevi korraldab Audru kultuuri- ja spordikeskus, sündmuse peakorraldajaks on intervjuueeritav Jekaterina Eensalu. Sündmus toimub tavaliselt augustikuu esimesel nädalavahetusel.

Eensalu sõnul on tegemist mitmepäevase kultuurisündmusega, mille jooksul pakutakse inimestele võimalust kultuuri tarbida, samuti võtta osa erinevatest tegevustest ja omavahel suhelda. Sündmuse jooksul ehitatakse programm üles nii kohalikest kui väljastpoolt tulevatest esinejatest. Lisaks antakse võimalus kohalikel tootjatel oma tooteid pakkuda ja müüa. (Intervjuu Eensalu) Tegemist on uuritavatest kultuurisündmustest kõige pikema kestvusega sündmusega, mis toimub neljal päeval.

Peakorraldaja sõnul sai sündmuse idee alguse kunagi korraldatud kihelkonnapäevadest, mille peamiseks mõtteks oli inimesi kokku kutsuda ja koos toredalt aega veeta. Ajaga on sündmus kasvanud. Sündmus algab kohalikus talus toimuva kontserdiga, mis on traditsiooniks muutunud. Järgmistel päevadel toimuvad mälumängud, etendused, kontserdid, tegevused lastele ja suur laat. Populaarseimaks osaks sündmuse raames tõi intervjuueeritav välja vanatehnika näituse ja sääreväristajate võidusõidu. Oluliseks osaks on

sündmuse puhul ka kohalike rahvatantsijate ja muusikute esinemine. (Intervjuu Eensalu) Sündmuse sisu poolest on olulisel kohal erinevad tegevused, et tuua küllastajateni mitmekesine kultuuriprogramm.

Audru osavalla päevade peamiseks eesmärgiks on korraldaja sõnul inimeste ühendamine just professionaalse kultuuri pakkumise käigus. Eensalu arvas, et kõige suuremaks eesmärgiks ongi oma kandi rahvas kokku tuua, et tunnetada kogukonnatunnet. Samuti on oluliseks kodukoha esiletoomine ja piirkonna tutvustus, milleks korraldatakse näiteks ekskursioone osavallas. (Intervjuu Eensalu) Intervjuust selgus, et sündmuse peamiseks eesmärgiks on kogukonda ühendada ja ühtekuuluvustunnet luua.

Sündmus on intervjuueeritava sõnul suunatud eelkõige kohalikele, aga oodatud on ka külalised mujalt. Seetõttu on suureks osaks ka laad, kust saab kohalikku toodangut soetada. Lisaks on publikumagnetiks juba eelnevalt välja toodud sääreväristajate võistlus, mis toob kohale huvilisi ka mujalt, sest sellist tegevust peakorraldaja sõnul mujal palju ei korraldata ja see pakub erilist vaatamängu. (Intervjuu Eensalu) Intervjuust selgus, et sääreväristajate võidusõit on ürituse populaarseim ja põnevaim osa, mis teeb sündmuse väga eriliseks.

Sündmuse korraldamisega on seotud ka mitmeid osapooli. Eensalu sõnul on hea koostöö näiteks Kirsi taluga, kus korraldatakse avakontsert. Samuti on toimiv koostöö Valgeranna Veinitalliga, mille ümber toimub sääreväristajate võidusõit ja erinevad etendused. Oluline on koostöö ka osavallakeskuse, Kaitseliidu ja Päästeametiga, kes valdavalt koostavad sündmusest välinäituse ning viivad läbi näidislahingut või päästeoperatsiooni. Lisaks annavad oma panuse ka piirkonnas olev kirik, kus korraldatakse kontserte, ja raamatukogu, mis korraldab raamatulaata ja vestlusringe. (Intervjuu Eensalu) Sündmuse korraldamise vältel toimub koostöö erinevate organisatsioonide vahel.

3.2. Linna- ja loomefestival Augustiunetus

Linna- ja loomefestival Augustiunetus sai alguse 2010. aastal, kui seltskond Pärnuga seotud entusiaste ühendasid oma ideed luua suve pikendav ja kultuuri õhutav sündmus. Augustiunetuse algusaastatel toimus sündmus Pärnu linna rannarajoonis Supeluse tänaval ja Rannapargis, seejärel Pärnu vanalinnas Kuninga tänaval. Peale lühikest loomepausi naasis sündmus uude asupaika - Pärnu jõe kaldale. Augustiunetuse visiooniks on avastada ja elama panna Pärnu linna erinevad tänavad ja piirkonnad, mis senisest rohkem tähelepanu vääriavad. (Augustiunetuse veebileht)

Augustiunetus on mõtete ärksus ja avastamise rõõm. See on armastusse peidetud valu ja soov midagi ära teha. Augustiunetus on mõtteviis, mis teeb ruumi keskkonnale, elamusele, muusikale ja produktiivsele mitte millegi tegemisele. (Augustiunetuse veebileht)

Augustiunetuse veebilehel tuuakse ka välja, et sündmusel toimuvad elamused on kirevad ja ainulaadsed ning raamidest välja astuvad. Külastajad satuvad nägema erinevaid loomekooslusi ja etteasteid. Sündmusel on aukohal kohalik toit ja mood. Augustiunetus toimub tavaliselt augusti keskpaigas, mille korraldajaks on MTÜ Kastan Taskus. (Augustiunetuse veebileht) Peakorraldajateks on Gea Kammer ja Eleka Rugam-Rebane. Uurimistöö raames intervjuerisin Gea Kammerit.

Kammer tõi välja, et sündmusel on pikk ajalugu ja ajas on selle olemus muutunud. Sündmuse idee sai alguse mõttest siduda kohalikku inimest suve ja kodukohaidentiteedi külge. Ta selgitas, et Pärnu linnal on tugev turismilinna imago, kuid nende soov oli luua sündmus eelkõige kohalikule kogukonnale, luues neile võimaluse oma tegevusi näidata ja omavahel rohkem tuttavaks saada. Ta nentis, et tol ajal ei olnud Eestis tänavafestivalide formaat veel jõuliselt käivitunud, kuid korraldajad seadsid endale eeskujuks Hiiumaa kodukohvikute päeva. Siis hakkas Augustiunetus justkui lumepallina kasvama, sest sarnaseid sündmuseid rohkem Pärnus ei toimunud. (Intervjuu Kammer) Augustiunetus on olnud eeskujuks kõikidele teistele tänavafestivalidele ja kogukonna sündmustele, mis Pärnu linnas ja maakonnas toimuvad. Kammer leiab samuti, et Augustiunetusest on hästi palju asju alguse saanud.

Intervjueeritava sõnul on sündmuse peamisteks eesmärkideks just kogukonna sidumine ja Pärnu enda inimeste identiteedi võimestamine. Teiseks eesmärgiks selgus peale esimest sündmust põhimõtte tõsta esile Pärnu linnas olevaid asukohti, mida varem ei ole sündmuste korraldamiseks kasutatud. “Just erinevate piirkondade elustamine”. (Intervjuu Kammer) Sellel põhimõttel ongi Augustiunetusel aastate jooksul olnud erinevaid asupaiku, kus sündmuse korraldamisel on ära kasutatud piirkonna eripära.

Sündmuse sihtrühma kaardistamisel leidis Kammer, et ühtset sihtrühma polegi, vaid sündmus on suunatud kõigile. Kuid eelkõige tõi ta välja kohalikud elanikud, keda sündmuse korraldamisse kaasatakse. Neile antakse ka võimalus programmi teatud mõttes kujundada. (Intervjuu Kammer) Samuti on sündmuse korraldamisega seotud mitmeid osapooli. Olulisemad on neist heategevuskohvikud, koostööpartnerid, suuremad firmad, näiteks Selver ja Wendre ning organisatsioonid nagu Pärnu Muuseum ja Uue Kunsti

Muuseum (Intervjuu Kammer). Kammer tõi intervjuu alguses juba välja olulise aspektina kaasamise ja koostöö erinevate osapoolte vahel.

Intervjuust selgus ka, et eelmisel aastal (2022) toimunud Augustiunetus jäi viimaseks ja järgnevatel aastatel sündmust taaslustada ei ole plaanis. Kammeri sõnul tuli selline otsus erinevaid asjaolusid silmas pidades.

3.3. Tänavafestival Augustijäljed

Tänavafestival Augustijäljed oli Pärnu linnas Raeküla linnaosas toimuv kultuurisündmus. Sündmus toimus neljal korral augustikuu teisel reedel. Tänavafestivali Augustijäljed korraldajaks oli Raeküla Vanakooli selts, eesotsas kogukonnakeskus Raeküla Vanakool. Sündmuse korraldajateks oli Raeküla Vanakooli keskuses töötavad Piia Karro-Selg ja Marina Mesipuu-Rhun, kellega viisin läbi paarisintervjuu.

Väljaande Raeküla Sõnumid tänavafestivali Augustijäljed erinumbris on Gea Kungas (2019) kirjeldanud sündmust kui festivali, mis täidab linnaosa meluga ja ootab külastajaid kodukohvikutesse, taaskasutuskaubamajadesse ja töötubadesse. Festivali fookuses on olnud taaskasutus ja oma aia saadused, samuti mitmekülgne kultuuri- ja spordiprogramm. (Kungas 2019: 2) Raeküla linnaosas toimunud tänavafestival hõlmas endast mitmeid kogukonna kultuurisündmusele omaseid tunnuseid, kuid võib välja tuua eelkõige esikohale seatud kodukohvikute ja müügipunktide olemasolu.

Karro-Selja sõnul sai tänavafestival alguse Augustiunetuse ja kõikide teiste linnas toimuvate samalaadsete sündmuste eeskujul. Esimesel korral oligi mõte üles kutsuda kohvikuid ja taaskasutushoove ning Raeküla Vanakooli keskuse poolt pakkuda kultuuriprogrammi. Sündmuse eesmärkideks oli piirkonna tutvustamine ja kogukonna koostöö. Neljandaks toimumise korraks oli tunda koos tegutsemise õhinat, uusi initsiatiive ja tihedamat koostööd. (Intervjuu Karro-Selg) Intervjuust selgus, et sarnaselt teiste sarnaste sündmustega kasvas ka see ajas mitmekülgsemaks ja põhjalikumaks. Tänavafestivali korraldati kokku neli korda, viimane sündmus toimus aastal 2021.

Sündmuse sihtrühmaks olid korraldajate sõnul kohalik ja külaline, eriliselt fookusesse võetud suvekülaline, kes on Raeküla linnaosas oma perekonda või sugulasi külastamas. Karro-Selg tõi intervjuus välja, et kuna tegemist on suure elamurajooniga, kus elab valdavalt vananev elanik, on sündmuse külastajaks sealt ära kolinud noor, kes on

nädalavahetuseks külla tulnud. (Intervjuu Karro-Selg) Kuna sündmuse programm oli mitmekesine, leidis seal tegevusi erinevatele sihtrühmadele.

3.4. Rääma Rahva Oma Päev

Rääma Rahva Oma Päev toimub igal suvel juuli teisel või kolmandal laupäeval. Siis avavad Rääma linnaosa toimekad elanikud oma koduhoovid kõigile huvilistele, mille vältel tutvustatakse kohalike töid ja tegemisi, harrastusi ja kollektsioone. Samuti avatakse kodukohvikud, kus pakutakse toiduelamusi. (Rääma Rahva Oma Päeva veebileht)

Sündmust korraldab Rääma linnaosa kultuurikeskus Nooruse Maja eesotsas direktor Uudo Laane ja perenaine Kaie Laane. Uurimistöö raames viisin korraldajatega läbi paarisintervjuu. Nooruse Maja tegutseb kui Rääma Noorte Ühing Noorus MTÜ, mis on vabatahtlik mittetulundusühing, ühendades kultuurimajas tegutsevaid mittetulundusühinguid, seltse, klubisid ja huvialaringe, seades eesmärgiks inimeste eneseteadvuse kultuurilise ning ametialase täiendõppe kaudu (Nooruse Maja veebileht). Nooruse Maja on Pärnu linnas vanim kultuurikeskus, mis tähistab sel aastal oma 100. sünnipäeva.

Uudo Laane kirjeldas Rääma Rahva Oma Päeva kui klassikalist avatud kodukohvikute päeva, kus selle asemel, et sündmust ühel tänaval korraldada, võeti ette kohe terve linnaosa. Nimelt on Rääma Pärnus kõige suurem linnaosa, seega on osalejaid palju ja kõik on väga eripalgelised. (Intervjuu Laane, U) Kaie Laane täpsustas intervjuus, et sündmusest ei puudu ka kultuuriprogramm, mida täidavad nende enda maja kollektiivid, näiteks rahvatantsijad jms.

Intervjuust selgus, et sündmust hakati korraldama teises kogukonnas toimuva sündmuse Kalamehe päev eeskujul (Intervjuu Laane, U). Rääma Rahva Oma Päeva korraldamisel on kaks peamist eesmärki. Esimeseks tõi Kaie Laane välja soovi, et rahvas ühineks ja inimesed tunneksid seda kogukonnatunnet ning ühtekuuluvust. “Nad on leidnud meid siit üles ja see on vähim, mida me saame pakkuda selle kogukonna inimestele - liita neid uuesti” (Intervjuu Laane, K). Teiseks eesmärgiks on ikkagi linnaosa mainekujundus ja soov, et inimesed leiaksid peale Pärnu kesklinna üles ka teised põnevad linnaosad (Intervjuu Laane, U). Seetõttu on sündmuse sihtgrupiks esimesena Pärnu kohalik inimene ja teisena väliskülaline (Intervjuu Laane, K) Intervjuus töid korraldajad ka välja Nooruse Maja põneva ajaloo ja seltsi algse loomise idee, mis põhineski kogukonna ühendamisel.

3.5. Supeluse Aastalaat

Supeluse Aastalaat on Pärnu rannarajoonis Supeluse tänaval toimuv kultuurisündmus. Sündmus toimub tavaliselt augustikuu esimesel laupäeval ja kujutab endast suurt tänavafestivali, mille programmi kuuluvad toit ja meelelahutus. Tegemist on sündmusega, millega soovitakse suvi kokku võtta ja uhkelt minema saata (Visit Pärnu veebileht). Supeluse Aastalaada korraldajateks on Supeluse tänaval tegutsevad ettevõtjad, eesotsas puhveti Karussell omanik Ergo Sartakov, kellega viisin läbi intervjuu.

Visit Pärnu veebilehe andmetel on tegemist ajaloolise sündmusega, kui toimusid Pärnu linnas võimsad aastalaadad, kus õhus sai tunda vaniljehõngu, keerles karussell ja õhtuhämaruses muutus laad suureks lõbustusplatsiks (Visit Pärnu veebileht). Sartakov tõi intervjuus samuti välja sündmuse ajaloolise olemuse ja väidab, et Karusselli tänava (tänav Pärnus) nimetus on samast ajalooliselt sündmusest tulenenud.

Kuid Supeluse Aastalaada suurim eeskuju on olnud sündmus Augustiunetus, mis toimus oma esimestel tegevuse aastatel just Supeluse tänaval. Peale Augustiunetuse teise piirkonda liikumist otsustasid sealsed ettevõtjad luua uue sündmuse, sest Augustiunetuse kontseptsioon ja eesmärk oli neile meelepärane. Sündmuse põhimõtteks on korraldada tore päev laiale sihtgrupile, et kõigil oleks lõbus. Programmi sisu on päevasel ajal suunatud lastele ja noortele, õhtul täiskasvanutele. Supeluse Aastalaada korraldamise eesmärgiks on tuua kasumit kohalikele ettevõtetele, olles meede sealsete ettevõtete turundamiseks aastaringiselt. (Intervjuu Sartakov) Antud intervjuust selgus, et Supeluse Aastalaada korraldamise eesmärgid erinevad teistest uuritavate sündmuste eesmärkidest väga, tuues ainukesena välja kasumi teenimise aspekti. Sartakov selgitas, et sündmuse peamiseks eesmärgiks on tuua Supeluse tänavale palju rahvast, mille kaudu teha ettevõtetes suurt müüki ja realiseerida suve lõpuks järele jäänud inventar (Intervjuu Sartakov). Tegemist on piirkonnaga, mis on valdavalt aktiivne suveperioodil. Sügis- ja talveperioodil on suurem osa ettevõtetest, kes sealses piirkonnas tegutsevad, end sulgenud.

Intervjuust selgus, et sündmuse puhul on oluliseks just selle väline olemus. Kultuurisisu tootmine, sündmuse tegevusala väljanägemine ja korraldus on tähtis, et see tekitaks mõnusa olemise (Intervjuu Sartakov). Samuti võrreldes teiste uuritavatega on see ainsaks sündmuseks, mida korraldatakse juriidiliselt osaühingu alt. Sartakovi sõnul on see nii just seetõttu, et Pärnu linnalt saadakse minimaalselt kultuurisündmuse korraldamiseks toetust, mistõttu suure osa eelarvest moodustab sealsete ettevõtjate enda rahaline panus. Ta tõi

välja ka tõsiasi, et osaühingu alt arveldades on kõik tehniliselt lihtsam (Intervjuu Sartakov).

Supeluse Aastalaat vastab kõigile tänavafestivali olemuse tunnustele ja on end aastatega tõestanud, olles üks suve oodatumaid sündmusi. Kuid antud intervjuust jääb tunne, et sündmus on pigem suunatud turistile kui kohalikule kogukonnale.

3.6. Tänavafestival Kalamehe päev

Tänavafestival Kalamehe päev on Pärnu linna menukaim kogukonna kultuurisündmus, mis pakub küllastajatele omanäolist programmi ja põnevaid kodukohvikuid. Päeva jooksul toimuvad sporditegevused, loengud, töötoad, kontserdid, tantsuetendused, võistlused jms. Samuti avavad küllastajatele piirkonnas elavad inimesed oma koduhoovides kohvikud, restoranid ja müügiletid.

Sündmust korraldab MTÜ Kalamehe Kvartali Selts, kuhu kuulun mina ise ja Karine Tammeorg. Viimasega viisin läbi intervjuu sündmuse teemal. Seltsi missiooniks on piirkonnas ellu viia erinevaid projekte, millega panustada piirkonna kestvasse arengusse ja luua kogukonnas ühtsustunnet. Sündmuse Kalamehe päev on oluline, et vahetut elukeskkonda rikastada ja elavdada läbi kultuuri, toidu ja ühiste tegemiste, tuues kokku inspireeritud ja tegusaid inimesi. Ka Kalamehe päeva hakati korraldama Augustiunetuse eeskujul, kuid oli esimesi sündmusi, mis Pärnu linnas suunas oma tegevuse just olemasolevale kogukonnale.

Tammeorg leidis, et sündmuse peamine mõte peaks ikka olema piirkonna inimeste ühendamine. Sellest tulenevalt oli see sündmuse algusaastatel suunatud ainult kohalikule elanikule, seejärel kasvas sündmus aastatega aina suuremaks ja võeti hästi vastu ka linnarahvast. Samuti on sündmus tohutult kaasa aidanud piirkonna atraktiivsuse kasvule, sest antud sündmuse raames on inimesed leidnud, et see piirkond on äge elamiseks ja sinna kolinud. (Intervjuu Tammeorg) Sündmusest on saanud hea mainekujundaja ja see loob piirkonnale värsket kuvandi.

Nagu ka kõik teised sündmused, on Kalamehe päev samuti ajas muutunud ja kasvanud. Algses plaanis oli sündmus üles ehitatud ainult kodukohvikutele, igal aastal hakkas sinna asju lisanduma. Kalamehe päeva korraldamine on alati olnud emotsionaalne ja õhinapõhine, mille lõpp-eesmärk on olnud ikkagi ise sündmusest osa võtta ja seda nautida.

(Intervjuu Tammeorg) Intervjuust selgus, et sündmuse korraldamine on algusest saadik olnud justkui lihtne ja lõbus.

3.7. Valgusfestival ÖÖvalgel

Valgusfestival ÖÖvalgel on igal aastal septembrikuu viimasel nädalavahetusel toimuv kultuurisündmus, kus kolmel öhtul mängitakse erinevates asukohtades Pärnu linnas valgusetendusi. Sündmuse keskseks mõtteks on jutustada läbi valguskujunduste ja -lahenduste lugusid, kus peategelaseks on alati elav ja liikuv inimene. Sisuliselt on tegemist valgusteatri festivaliga. (Valgusfestival ÖÖvalgel veebileht) Valgusfestivali korraldab MTÜ Öövalgel. Juhatuse liige ja sündmuse projektijuht on Argo Valdmaa, kellega viisin läbi intervjuu.

Esimene valgusfestival toimus aastal 2019 ning tänaseks on festivalist kujunenud üks lähiriikide omanäolisem valgusteatri festival, kus erinevalt teistest sündmustest on keskmes etendustegevus, mitte üksnes installatsioonid. Samuti on festival ennast nimetanud Pärnu suurimaks kultuurisündmuseks. (Valgusfestival ÖÖvalgel veebileht)

Sündmuse peakorraldaja Argo Valdmaa sõnul tuli sündmuse korraldamise täpsem idee külastades Riia valgusfestivali, mille raames ta leidis end ühest väikesest hoovist, kus viidi läbi valgusetendus, mille sisuks oli inimese liikumine koos valguslahendustega. Ta leidis, et kalli tehnikaga loodud installatsioonid on oma olemuse ammendanud, aga just inimese osalemine etenduses on paeluv. Tema sõnul võib paralleele tõmmata teatri külastamisega, kuhu minnakse ikka teisi inimesi vaatama. Peamiseks ideeks saigi tehnoloogia ja inimeste omavahelise koosluse loomine. (Intervjuu Valdmaa) Valdmaa töötab teatris Endla videoala juhatajana, seega puutub ta oma igapäevatoos kokku tehniliste lahenduste loomisega.

Valdmaa leidis, et sündmuse sihtrühm on võimalikult lai. Ta arvas, et kui muusika osas võivad inimestel eriarvamused olla, siis valgus on inimesi ühendav. Lavastuste puhul nähakse vaeva, et need oleksid üheselt mõistetavad erinevatele keelegruppidele ja etendusi luuakse sel moel, et kõik oleks visuaalselt arusaadav. (Intervjuu Valdmaa)

Valgusfestival ÖÖvalgel peamisteks eesmärkideks on pakkuda kvaliteetset kultuurikogemust võimalikult paljudele huvilistele. Oluliseks erinevuseks teiste samalaadsete sündmustega on teatrielement ja huvi jutustada lugusid, rõhuasetusega tehnoloogia kasutamisele. Samuti tõi ta intervjuus välja, et kuna sündmuse sihtgrupp on

niivõrd suur, siis sündmus ei ole otseselt suunatud teatud kogukonnale. Kuid tema sõnul on sündmuse korraldamisse kaasatud erinevad inimgrupid. (Intervjuu Valdmaa)

Valdmaa tõi välja ka kaks suurimat osapoolt, kes sündmuse korraldamisega seotud on: üheks on Pärnu Linnavalitsus ja teiseks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi EAS), keda intervjuueeritav nimetas festivali alustaladeks. Kõik teised toetajad ja koostööpartnerid lisanduvad sündmuse korraldustöö käigus, sõltuvalt programmi ulatuslikkusest ja sisust. (Intervjuu Valdmaa) Võrreldes teiste uurimisobjektiga on antud sündmus keskendunud puhtalt kultuuri pakkumisele, kaasates selle planeerimisse erinevaid osapooli.

3.8. Tori kodukohvikute öö

Tori kodukohvikute öö toimub Pärnumaal Tori osavallas tavaliselt augustikuu alguses. Sündmuse raames kutsutakse kohalikke elanikke avama kodukohvikud oma aedades. Kodukohvikute väärtusteks peetakse vahetut suhtlust, uusi huvitavaid elamusi ja võimalust astuda sisse mõnda aeda, mida varem on naabrite poolt üle heki uudistatud. Samuti tekitatakse lisaväärtust kohvikutes väikeste esinemiste või kogude eksponeerimisega. (Tori Valla Kultuurikeskuse veebileht) Tori kodukohvikute ööd korraldab Tori Valla Kultuurikeskus, peakorraldajaks on kultuurikorraldaja Argo Juske, kellega viisin läbi intervjuu.

Argo Juske sõnul oli algselt tegemist sarnase kohvikutepäeva formaadiga nagu mujal korraldatavad samalaadsed sündmused. Kuid Viljandi eeskujul tekkis korraldajatel mõte teistest sündmustest eristuda, viies selle õhtusele ajale. Kuna piirkond on küllaltki suur, on nad tema sõnul toimumiskellaegadega mänginud ja lubanud osalejatel juba ka päeval oma kohvikud avada. Intervjuueeritava sõnul on neil kindla reeglina paigas, et sündmus toimub Toris ja sellest seitsme kilomeetri raadiuses. Samuti on kindel, et osalevaid kohvikuid on kuni kümme, sel põhjusel, et siis jõuab külastaja need kõik läbi käia. Olulisel kohal on ka nii-öelda intiimsus, et inimesed saaksid ja jõuaksid omavahel suhelda. See annab samuti võimaluse jalgrattaga ringi liigelda. (Intervjuu Juske) Sündmuse puhul on olulisel kohal piiritletud ala.

Juske sõnul on sündmuse mõttes olulisel kohal ka keskkond. Kuna Tori vald on roheline ja propageerib säästvat eluviisi, on tähtis, et kohvikutes pakutakse toitu pappnõude asemel päris nõudelt. Sündmus põhineb suurel määral toidukultuuril - inimesed pakuvad seda, mida nad kasvatavad ja mida neile meeldib pakkuda. Sündmuse kultuurilise sisu jäätavad

korraldajad suurel määral kohvikute endi korraldada. Näiteks korraldatakse kodukohvikutes muusikalisi etteasteid. Intervjueeritav oli arvamisel, et taolist sündmust ei pea üle organiseerima ja populaarseks on saanud just sellised sündmused, mis ei nõua suuri pingutusi ja mis korraldavad end ise. Samuti on tegemist aeglaselt kulgeva sündmusega. (Intervjuu Juske) Kuna sündmus toimub igal aastal samal põhimõttel, tundub korraldus olevat sujuv ja lihtne.

Sündmuse eesmärki pole Juske kunagi kindlalt formuleerinud, lihtsalt kes soovib, avab oma kodukohviku ja ootab inimesi külla. Sellest tulenevalt on ka sündmuse sihtgrupp väga lai ning suunatud kõikidele lähedatele ja lõbusatele inimestele. Külastajaid on sündmusele tulnud nii oma vallast kui ka linnast ja mujalt Eestist. (Intervjuu Juske) Kuid intervjuust joonistub välja, et sündmuse käigus soovitakse ikkagi naabritega lähemalt tutvavaks saada ja oma kodukohta väljastpoolt osavalda tulijatele tutvustada.

Kuigi Tori kodukohvikute ööd korraldab Tori Valla Kultuurikeskus, leidis Juske, et sellist laadi sündmust võiks tegelikult korraldada kolmas sektor ehk vabaühendus või kogukond, kultuurikeskus olles lihtsalt nõuandvaks toeks. Korraldusmeeskond on ka justkui põhimõtteline, kes korraldab üldise turunduse ja paigaldab tutvustavad sildid/viidad. Ka koostööpartneriteks leidis ta olevat piirkonnas tegutsevad ettevõtted, sündmusel osalevad kodukohvikud ja muidugi Tori vallavalitsus. (Intervjuu Juske) Kuna tegemist on ühise ettevõtmisega, tundub ka koostöö erinevate osapoolte vahel olevat tõhus.

3.9. Kihnu Mere Pidu

Kihnu Mere Pidul on oma nime saanud Järsumäe Virve loodud ja lauldud kuulsalt laulu järgi. Sündmus toimub Kihnu saarel eranditult juulikuul teisel nädalavahetusel ja hõlmab kõike, mis Kihnu kultuuri puudutab. Sündmust korraldab sihtasutus Kihnu Kultuuriruum, mille põhitegevuseks on Kihnu vaimse ja materiaalse kultuuripärandi säilitamine ja arendamine võimalikult autentsel kujul. (SA Kihnu Kultuuriruumi veebileht) Kihnu Mere Peo peakorraldajaks on SA Kihnu Kultuuriruumi juhataja (hetkel lapsehoolduspuhkusel) Marju Nazarov, Kihnus Võsu Marju, kellega viisin läbi intervjuu.

Peakorraldaja sõnul loodi sündmus selleks, et tähistada ja esile tuua kalureid. Ajalooliselt on kujunenud nii, et kui mehed olid kalapüügi ära teinud, võrgud ja mõrrad ära pannud, tähistati seda suure peoga. Kalurite päeva tähistati alati juulikuul teisel nädalavahetusel. Tänapäevaks on kalurite elu muutunud ja seda enam nii suurelt ei tähistata, kuid

intervjueeritava sõnul jäi Mere Peo toimumisaeg samaks ja sellega elustatakse vanu traditsioone. Sündmuse patrooniks on olnud Kihnu Virve. Sel aastal toimub sündmus 14. korda ja seekord ilma Virveta (Virve lahkus 2022. aasta lõpus). Seega lisandub sündmuse raames kalurite tähistamisele ka Virve mälestamine ja tema pärandi jätkamine. (Intervjuu Nazarov) Kohe intervjuu alguses selgus, et Kihnu Mere Pidude erineb teistest uuritavatest täielikult, olles suunatud just ühe kogukonna kultuuripärandi säilitamisele ja esile toomisele.

Nazarov tõi intervjuus välja, et sündmuse korraldamise eesmärgiks on eranditult tuua esile Kihnu kultuuri ja kõike sellega seonduvat: tantse, laule, toite. Sündmuse tõmbenumbriks on korraldaja sõnul mootorrataste paraad, sest peaaegu igal kihnlasel on kuuri all vana mootorratas, mis antud päevaks üles putitatakse. Samuti lubatakse mandrilt tulnutel oma mootorratastega paraadilt osa võtta. Intervjueeritav toobki välja, et sündmuse üheks küljeks on Kihnu kultuuri näitamine, kuid teiseks osaks ka kohalikule kogukonnale vastandlikult teise kultuuri tutvustamine. Seda tehakse läbi muusika, näiteks kutsutakse esinema mandrilt populaarseid bände. (Intervjuu Nazarov) Huvitaval kombel võib antud sündmuse puhul tuua välja nii-öelda kultuurivahetuse.

Nazarov väitis, et sündmuse sihtrühm on väga suur ja suunatud kõikidele huvilistele. Kuid veel tõi ta välja geograafilisest asukohast tuleneva asjaolu, et sündmust külastab maksimaalselt 2000 inimest. Just seetõttu, et sündmust korraldatakse Kihnu saarel, on piiratud hulgal majutuskohti ja samuti tuleb arvesse võtta praamiliiklust: tol päeval toimub ainult neli reisi saare ja mandri vahel. (Intervjuu Nazarov) Sellest selguski sündmuse eripära ja kohati ka probleemid, mis sellise sündmuse korraldamisel esile kerkivad.

Kihnu Mere Peo korraldamisega on seotud ka mitmeid osapooli. Kuna kohalik omavalitsus sündmust ei toeta, finantseerib ja korraldab seda ainuisikuliselt Sihtasutus Kihnu Kultuuriruum. Intervjuust aga selgus, et kohalik kogukond on väga aktiivne ja toetav, mistõttu on koostöö tõhus. Samuti kaasatakse saarel tegutsevaid ettevõtteid. (Intervjuu Nazarov) Intervjuust selgus kohe, et antud sündmuse korraldamise puhul on oluliseks kogukonna olemasolu ja aktiivsus.

3.10. Paikuse kodukohvikute päev

Paikuse osavalla kodukohvikute päeva korraldab Paikuse osavallas asuv Seljametsa Rahvamaja. Sündmuse peakorraldajaks on rahvamaja juhataja Anneli Põltsam, kellega viisin läbi intervjuu. Samas hoones tegutseb ka Seljametsa muuseum, mille eesmärgiks on tagada kodulooliste väärtuste säilimine ja rahvakultuuri traditsioonide kestmine Paikuse osavallas (Seljametsa Muuseumi veebileht). Sündmust korraldatakse juuli lõpus. Sisuliselt oodatakse Paikuse alevis või osavallas elavaid inimesi avama üheks päevaks oma kodu ukсед. Samuti oodatakse inimesi seal korraldama näitust või töötube (Intervjuu Põltsam).

Põltsami sõnul on sündmuse oluliseks osaks kodukohvikud, kes pakuvad enda poolt korraldatud kultuuriprogrammi. Samuti toimub rattaretk koos orienteerumiskaardiga ja avatud on kirbuturud. Intervjueeritava sõnul tekkis sündmuse idee eesmärgist teha midagi, mis kogukonda ühendab. Lisaks keskendutakse sellele, et osavallas midagi toimuks ja kogu territoorium oleks haaratud. (Intervjuu Põltsam) Kuna tegemist on laia piirkonnaga, on sealne kogukond ka väga suur.

Põltsam tõi välja, et sündmus on suunatud eelkõige osalevatele kodukohvikutele ja piirkonnas elavatele inimestele. Kuid samuti on oodatud külastajaid ka Pärnu linnast ja muudest Eesti piirkondadest, sest üheks eesmärgiks on ka piirkonda tutvustada. Sündmuse korraldamisega on seotud peamiselt piirkonnas asuvad organisatsioonid, näiteks Paikuse spordikeskus. (Intervjuu Põltsam) Intervjuust jäi mulje, et sündmus on suurel määral isetoimiv.

Antud peatüki eesmärk oli kaardistada Pärnu linnas ja maakonnas toimuvad kogukonnale suunatud kultuurisündmused, mis olid antud töös valitud uurimisobjektideks. Kirjeldasin üldiselt sündmuste korraldamise eesmärke, sihtrühmi ja peamisi koostööpartnereid. Samuti tõi välja intervjueeritavad.

4. UURINGU TULEMUSED JA ANALÜÜS

Antud peatüki eesmärgiks on kirjeldada uurimistulemusi analüüsides põhjalikult korraldatavate kultuurisündmuste eesmärke, sihtrühmi ja osapooli. Samuti tuua välja, kuidas intervjueritavad mõtestasid lahti kogukonna mõiste ja analüüsida, kuidas sündmuste korraldamisel kaasatakse tegutsemise piirkonnas olevat kogukonda. Lisaks soovin teada saada, kuidas sündmuste korraldamine on kogukondi ühendanud ja seal ühtekuuluvustunnet tekitanud ning viimaseks tuua analüüsi tulemusena välja omapoolsed soovitusel ja ettepanekud kogukondade kaasamise parendamiseks ja tõhustamiseks.

4.1. Kultuurisündmuste eesmärgid, sihtrühmad ja osapooled

Uuringut läbi viies oli oluline koguda infot korraldatavate sündmuste eesmärkide, sihtrühmade ja osapoolte kohta. Antud alapeatüki eesmärk on võrrelda kultuurisündmuste korraldamise eesmärke, sihtgrupe ja koostööpartnereid, tuues välja nende erinevused ja iseärasused. Info saamiseks oli intervjuude esimene teemaplokk suunatud just nende küsimuste arutamiseks ja analüüsi koostades lähtusin intervjuudest saadud infost. Kogutud materjali analüüsides joonistus uuritavate sündmuste korraldamise eesmärkideks välja neli peamist aspekti:

- kogukonna omavaheline koostöö, piirkonnas elavate inimeste ühendamise, kogukonna- ja ühtekuuluvustunde tekitamine;
- piirkonna, linnaosa tutvustus ja mainekujundus, piirkonna atraktiivsuse suurendamine;
- kultuurielamuste pakkumine ja toidukultuuri areng;
- kogukonna kaasamine eestvedamise toel.

Peamiseks eesmärgiks uuritavate kultuurisündmuste korraldamisel on kogukonna liikmete omavahelise koostöö tõhustamine, sealses piirkonnas elavate inimeste ühendamise ja teatud emotsionaalse ühtekuuluvustunde tekitamine. Sarnasteks uurimisobjektideks olid

Raeküla linnaosas toimuv tänavafestival Augustijäljed ja Rääma linnaosas korraldatav Rääma Rahva Oma Päev. Mõlema sündmuse eesmärkideks on eelkõige kogukonna koostöö, kaasates naabruskonnas elavaid inimesi. Karro-Selg (Augustijäljed) tõi intervjuus selgelt välja, et antud sündmust ei korralda ta üksi, vaid ikkagi põhjalikus koostöös kogukonna liikmetega. Veel kirjeldas ta, et sündmuse Augustijäljed neljandaks toimumise korraks oli tunda juba tugevat koostegemise õhinat. Samuti on see oluline ja tuntav Rääma Rahva Oma Päeva korraldamises. Kaie Laane (Rääma Rahva Oma Päev) jaoks on sündmuse tähtsamaks osaks rahva ühinemine. Ta tõi välja, et see väljenduks just ühtekuuluvus- ja kogukonnatunde tajumises. Tammeorg (Kalamehe päev) leidis samuti, et sündmuse korraldamine sai alguse eesmärgist korraldada midagi, mis ühendaks naabreid. Ta arvas, et mõte peaks olema just selline, et tegemist on meeskonnaga, kellel on sarnane siht. Eensalu (Audru osavalla päevad) mõtted lähevad suurel määral kokku eelnevaga ja ta väitis, et ka Audru osavalla päevade korraldamise eesmärgiks on oma kandi inimeste kokkukutsumine, mille tulemusel saaksid nad kogeda kogukonnatunnet. Ka Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) leidis, et sündmuse korraldamine sai alguse just sellest, et neile endile tundus, et võiks luua midagi sellist, mis kogukonda ühendab. Intervjuudest selgunud eesmärgid on kooskõlas antud töö teooriapeatükis esitatud väitega, et kultuurisündmusi korraldades luuakse kogukondades ühtekuuluvustunnet. Leian, et selliste sündmuste peamine eesmärk peakski olema kogukonna ühendamine, luues ühtekuuluvustunnet läbi sarnaste ettevõtmiste ja koostöö.

Teiseks oluliseks aspektiks kultuurisündmuste korraldamisel on piirkonna tutvustamine ja mainekujundus, mille tulemusena seelses piirkonnas toimub selle atraktiivsuse suurendamine. Ka antud töö teooriapeatükis peatusin tõsiasjal, et kultuurisündmuste korraldamise eesmärkideks võib olla piirkonna edendamine. Richards ja Palmeri (2010: 7, 35-37) teoreetilistele käsitlustele tuginedes näitas ka intervjuudest saadud info, et sündmused mängivad olulist rolli piirkonna mainekujundajatena ning kogukondlikul tasemel korraldatavad sündmused arendavad loomemajandust, asukohtade atraktiivsust ja sotsiaalset sidusust. Antud aspekti kõige eredamaks näiteks võib tuua sündmuse Augustiunetus, millel on aastate jooksul olnud erinevaid toimumispaiku. Kammeri (Augustiunetus) sõnul oli sündmuse eesmärgiks näha, millised on erinevad võimalused sündmusi linnaruumis korraldada ja kuidas saab linnaruumiga mängida. “Oluline ongi see, et me oleme linnaruumis erinevatele punktidele tähelepanu pööranud, mis Pärnu mõttes võiks olla paremini ära kasutatud” (Intervjuu Kammer). Intervjuust selgus põhimõtte tõsta

sündmuse korraldamise käigus esile linnas asukoht, mida varem ei ole suursündmuse korraldamiseks kasutatud, näidates selle potentsiaali ja elustamise võimalust. Ka teised korraldajad pööravad suurt tähelepanu piirkonna tutvustamisele ja maine kujundamisele. Näiteks koostas Raeküla Vanakooli Selts projekti “Jäljed” (kestvus 01.09.2017-31.12.2019), mille raames rajati erinevatest linnaosadest saadud info põhjal seal mõttelised rajad, mida mööda jalutades saada teadmisi sealse ajaloo, tegutsenud inimeste ja objektide kohta (Raeküla Vanakooli veebileht). Sarnaselt paneb rõhku linnaosa tutvustamisele ka Rääma piirkond, korraldades koostöös spetsialistidega sündmuse raames giidituure ja ajalooenguid (Intervjuu Laane, K). Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) mõttes on linnaosa maine kujundamine äärmiselt oluline, et sinna satuks rohkem külastajaid. Tema hinnangul veedab Pärnu linna külastav turist tavaliselt enamuse ajast kesklinna piirkonnas ja satub teistesse linnaosadesse harva. Samuti ütles ta, et Rääma linnaosa on Pärnu suurim nii pindala kui elanike arvu poolest ning piirkond on järjest muutumas ilusamaks, mille tõttu on kasvanud ka huvi piirkonnas elamise vastu ja kokkuvõtlikult on linnaosa suuresti arenemas. Selgub, et linnaosades ja erinevates asukohtades korraldatavad sündmused toetavad suurel määral nende arengut ja aitavad luua positiivset kuvandit. See on oluline, et toimuks piirkondade jätkusuutlik areng.

Sündmuste raames pakuvad ka teised korraldajad giididele võimaluse läbi viia tuure ja ekskursioone. Eensalu (Audru osavalla päevad) sõnul on Audru Muuseumis töötamas aktiivsed inimesed, kes on varasemalt rentinud bussi ja viinud piirkonnas läbi bussiekskursiooni, mille vältel tutvustanud nii ajalugu, piirkonna erinevaid osi ja tegutsevaid ettevõtjaid. Samuti on uuritavate sündmuste raames levinud aktsiooniks kas orienteerumine või rattaretk. Selleks, et tagada aktiivne liikumine kodukohvikute külastamine päeva vältel, on Rääma Rahva Oma Päeva korraldusmeeskond koostanud kaardi, millele saab templeid koguda (Intervjuu Laane, U). Samuti on sarnane ettevõtmine Paikusel, kuid erinevusega, et liigeldakse jalgratastega, mille raames peatutakse erinevates kohvikutes (Intervjuu Põltsam). Tuginedes teooriale vastavad eelnimetatud tegevused Jepsoni ja Clarki (2017: 3-4) seisukohale, et kultuurisündmustel on ainulaadne võimalus pakkuda nii meelelahutust kui täita hariduslikke eesmärke. Piirkonna ajalugu ja tänapäeva tutvustades on osalejatele võimalik edasi anda teadmisi, hoides sealjuures ka meelelahutuslikku joont. Intervjuudest selgus, et kõik tegevused eesmärgiga piirkonda ja linnaosa tutvustada on ellu viidud sooviga piirkonda arendada ja selle atraktiivsust tõsta. Tammeoru (Kalamehe päev) sõnul on Kalamehe kvartalis see eesmärk juba täidetud. Tema

sõnul on sündmus aidanud piirkonna atraktiivsuse kasvule väga kaasa ja toob näiteks, et piirkonda on kolinud palju inimesi, kes leiavad, et keskkond on elamiseks äge (Intervjuu Tammeorg). See on väljendunud just kinnisvaratehingutes, uusarenduste loomises ja piirkonnas oleva infrastruktuuri arendamises.

Kolmanda eesmärgina toodi välja just erinevate kultuurielamuste pakkumine, sealhulgas toidukultuuri arendamine. Nazarovi (Kihnu Mere Pidul) sõnul on Kihnu Mere Peo peamiseks eesmärgiks Kihnu kultuuri näitamine ja selle eripära esiletoomine. Intervjueeritava sõnul tutvustatakse sündmuse vältel Kihnu elanikele ka mandril olevaid kombeid ja kultuuri, mille raames toimub kultuurivahetus (Intervjuu Nazarov). Ka teooriast selgus, et kogukondlikud sündmused pakuvad ainulaadset platvormi kultuurivahetuseks (Jepson ja Clark 2016: 3-4). Eensalu (Audru osavalla päevad) väitis samuti, et korraldatav sündmus loob võimaluse tutvustada kohalikke rahvatantsijaid ja lauljaid. Sarnaselt Kihnule tuuakse sündmusele ka kogukonnast väljastpoolt esinejaid. Kammeri (Augustiunetus) arvamuse kohaselt saab kultuurielamuste pakkumiseks ära kasutada sündmuse geograafilisi asukohti, näiteks korraldati Augustiunetuse raames võimas lavastus Pärnu jõel. Ka on põhirõhu asetanud just kultuurilisele sisule valgusfestival ÖÖvalgel, mille korraldaja Valdmaa (ÖÖvalgel) sõnul on oluline just sisu kvaliteet ja etenduste vaatajate kõnetamine. Intervjuudest selgus, et kultuurilise programmi loomisel pannakse rõhku just muusikalistele ja tantsulistele etteastetele. Samuti korraldatakse vestlusringe, töötube ja harrastusteatri. Analüüsitud kultuurisündmustes asetatakse suurt rõhku just kultuuriliste elamuste pakkumisele, tuues kokku erinevaid osapooli ja luues kultuuriprogrammi osi koostöös just nende vahel.

Kõikide uuritavate kultuurisündmuste, välja arvatud valgusfestival ÖÖvalgel, vältel on olulisel kohal toidukultuur. Kuna enamik kogukondades toimuvatest sündmustest on üles ehitatud või alguse saanud kodukohvikute kontseptsioonist, on nende osadeks suuremal või vähemal määral toidu pakkumine ja sellega toidukultuuri arendamine. Kodukohvikute päeva temaatikal põhineb näiteks Tori kodukohvikute öö, kus kultuurilise sisu loomine on viidud täiesti osalevate kodukohvikute kanda. Juske (Tori kodukohvikute öö) sõnul korraldavad programmi kõik kodukohvikud ise, korraldajad toetavad ideedega. Samal põhimõttel toimub Paikuse kodukohvikute päev. Rääma Rahva Oma Päev ja Kalamehe päev on varasemalt korraldanud sündmuste raames toiduvõistlusi. Kalamehe päeval on traditsiooniks kujunenud temaatiline koogivõistlus. Räämal toimub ka parima ampsu konkurss (Intervjuu Laane, U). Selliste tegevuste käigus on võimalus arendada kohalikku

toidukultuuri innustades elanikke erilisi toite valmistama. Supeluse Aastalaadaga seoses tõi Sartakov (Supeluse Aastalaat) välja tõsiasja, et sündmusest võtavad osa ainult professionaalsed toitlustajad, mille tulemusena tagatakse toidu kõrge kvaliteet. Tuginedes teooriale leian, et toidu pakkumise kaudu on kohalikul kogukonnal võimalus end esitleda ja sealset toidukultuuri arendada. Samuti arvavad Jepson ja Clark (2016: 183), et toit on vahend kogukonna kokkuviiamiseks ja toiduvalmistamise huvi elavdamiseks.

Viimase ühise eesmärgina toodi intervjuudes välja kogukonna aktiivne kaasamine, luues võimalusi eestvedamiseks. Tammeorg (Kalamehe päev) nentis, et kui põhieesmärgiks sündmuse puhul on justkui kogukonna ühendamise, siis seda võiks teha senisest tõhusama kaasamisega. “On olemas kaks erinevat asja - kaasamine kohe ürituse organiseerimisse või siis lihtsalt osalemine üritusel” (Intervjuu Tammeorg). Aga samuti leidis ta, et hetkel on neid, kes soovivad olla kaasatud organiseerimisse, ja teised võibolla soovivad lihtsalt sündmusel osaleda. Kaasamise olulisuse toob välja ka Kammer (Augustiunetus), nimetades Augustiunetuse korraldusmeeskonda justkui eestvedajateks ja eeskujuks teistele kogukondadele, näitamaks kuidas kaasamise teel saab kogukondi arendada. Jepson, Witshire ja Clarke (2008: 10) on leidnud, et ilma kogukondade eduka kaasamiseta ei ole võimalik luua platvormi sotsialiseerumiseks ega korraldada kogukonna vajadusi silmas pidav kultuurisündmus. Kaasamine on oluline, sest see loob võimaluse kõigil soovijatel panustada ideede ja mõtetega juba planeerimisprotsessi alguses, et luua sündmus, mille puhul on arvestatud kõigi soovidega.

Enamikel uuritavatel sündmustel olid suuremal või vähemal määral sarnased eesmärgid, milleks on kogukonnas olevate inimeste koostöö tõhustamine, nende ühendamise ja kogukonna- ja ühtekuuluvustunde loomine, samuti piirkonna mainekujundus ja linnaosade atraktiivsuse suurendamine. Sündmuste eesmärkideks on ka kultuurielamuste pakkumine ja toidukultuuri arendamine ning lisaks kogukonna aktiivne kaasamine sündmuste korraldamisel.

Ainukeseks erinevuseks oli Supeluse Aastalaat, mille korraldaja Sartakov (Supeluse Aastalaat) tõi intervjuus välja fakti, et sündmuse eesmärk on tuua rahvast piirkonda ja sellega kohalikel ettevõtetel teenida müügi pealt kasumit. Uuritavatest on see ainuke sündmus, mille eesmärgiks on erandlikult tulu teenida. Samuti on Supeluse Aastalaat kui meede kohalikke ettevõtteid turundada (Intervjuu Sartakov). Ka Nazarov (Kihnu Mere Pidu) mainis, et korraldatav sündmus peaks samuti sihtasutusele kasumit tooma, kuid seni ei ole see väga õnnestunud.

Intervjuudest selgus, et uuritavad kultuurisündmused on suunatud väga laiale sihtrühmale ja konkreetset sihtrühma tunnuste järgi on keeruline määratleda. Enamus intervjuueeritavatest tõi välja, et nende korraldatav sündmus on eelkõige suunatud kohalikule elanikule sealse piirkonnas, samuti Pärnu linna elanikule ja külalistele nii Eestist kui välismaalt. Karro-Selg (Augustijäljed) selgitas, et sündmusel osalevad eelkõige seal piirkonnas elavad inimesed ja nende sugulased, kes neid külastavad suveperioodil. Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) selgitas, et korraldavale sündmusele satub ka välisturist, sest organisatsioon tegeleb tihti rahvusvaheliste projektidega.

Tammeorg (Kalamehe päev) oli kindlal arvamusel, et Kalamehe päev on suunatud kohalikule kogukonnale ja sama piirkonna inimesele sündmuse esialgset eesmärki silmas pidades. Nüüdseks on sündmus kasvanud ja suunatud ka Pärnu linna elanikule (Intervjuu Tammeorg). “Esimene eesmärk oli kindlasti endale ja naabritele seda üritust teha. Ja siis see läks suuremaks ja tekkis mõte, kuidas saada siia rohkem inimesi. Tekkis täitsa nagu kinnisidee, sündmust suuremaks teha.” (Intervjuu Tammeorg) Samal arvamusel oli ka Kammer (Augustiunetus), kes ütles, et algusest peale on sündmus olnud suunatud kohalikule, andes neile võimalikult palju selliseid tegevusi, et nad saaksid ise programmi teatud mõttes kujundada. Intervjuudest võib järeldada, et korraldatavate kultuurisündmuste peamiseks sihtrühmaks on kohalikud elanikud, sest sündmus toimub üldiselt nende elamispiirkondades, sisaldab kogukonnale suunatud programmi ja on üles ehitatud kogukonda kaasavalt.

Sartakov (Supeluse Aastalaat) ütles, et tema poolt korraldatava sündmuse programm on üles ehitatud nii, et igapäevale oleks midagi ja peamiseks sihtrühmaks võib lugeda peresid. Supeluse Aastalaada puhul ei ole sündmus otseselt kogukonnale suunatud, kuid sellest võtavad osa eelkõige kohalikud ettevõtted. Samuti on laiale sihtrühmale suunatud valgusfestival ÖÖvalgel. Valdmaa (ÖÖvalgel) sõnul ei ole ühelgi teisel sündmusel nii laia sihtrühma, sest valgus kui selline kõnetab kõiki. Samuti on see suunatud erinevatele keele- ja kultuuri gruppidele, sest etendused on visuaalselt kõigile arusaadavad (Intervjuu Valdmaa).

Uuringu tulemustest selgus, et sündmuse korraldatakse koostöös erinevate osapooltega. Kohalik omavalitsus on uuritavate sündmuste korraldamisel peamiseks osapooleks, kuna sündmuste toimumispaigad asuvad nende hallataval territooriumil. Ühe osapoolena töid kõik linnas toimuvate sündmuste korraldajad välja Pärnu Linnavalitsuse. Seda just seetõttu, et kohalik omavalitsus eraldab sündmuste korraldamiseks toetuseid ja väljastab lubasid.

Kahjuks ei ole koostöö kõikide korraldajate jaoks lihtne. Sartakov (Supeluse Aastalaat) tõi välja, et koostöö linnaga lihtsalt ei suju nii taotluste, toetuste kui lubade eraldamisel, mis on demotiveeriv. Seda iseloomustamaks sobib hästi Valdmaa (ÕÕvalgel) seisukoht: “Valdavalt näevad poliitikud seda, et kultuur on Exceli tabelis miinusreal ja selleks, et see nii poleks, on vaja kultuurikorraldajatel uuenduslikke ideid ja pakkuda vastu, et kultuuriprojekti elluviimine tooks ka linnale midagi tagasi.” Linna toetustel korraldatakse enamasti uuritavatest kultuurisündmustest, välja arvatud osavaldades toimuvad sündmused, mida finantseerib vald. Kihnu Mere Peo eelarve tuleb piletimüügist (Intervjuu Nazarov). Oluliseks toetajaks on ka Kultuurkapital, Valgusfestival ÕÕvalgel puhul EAS (Intervjuu Valdmaa). Samuti korraldatakse enamik uuritavatest sündmustest vabaühenduste ehk mittetulundusühingute (MTÜ) kaudu, mis kasumit ei teeni. Seega sõltub sündmuste korraldamine suurel määral neile antavatest projektitoetustest. Sellele järeldusele olen jõudnud toetudes enda kogemusele, juhtides vabaühendust Kalamehe Kvartali Selts ja korraldades sündmust Kalamehe päev, mille peamine rahastus tuleb Pärnu linnalt.

Väga tähtsaks osapoolteks on ka koostööpartnerid. Nendeks on näiteks kohalikud ettevõtted, organisatsioonid ja kultuurikeskused (seltsi- ja rahvamajad). Eensalu (Audru osavalla päevad) pidas tähtsaks pikaajaliste koostöösuhete hoidmist ja jätkusuutlikku koostööd näiteks osavallakeskustega, riiklikest organisatsioonidest Päästeameti ja Kaitseliiduga, Audru muuseumi, kiriku ja raamatukoguga, kes kõik ka sündmusest osa võtavad ja selle korraldamisse kaasatud on. Sarnaselt teeb Augustiunetuse korraldusmeeskond koostööd Pärnu Muuseumiga, kes korraldab sündmuse raames eraldi programmi (Intervjuu Kammer). Kammer (Augustiunetus) leidis, et partnervõrgustik on oluline ja tõi eraldi välja heategevusorganisatsioonid, kes osalevad sündmusel oma kohvikutega. Tammeorg (Kalamehe päev) aga nentis, et Kalamehe piirkonnas ei ole suuri ettevõtteid, kes võiks sündmuse toimumist toetada. Kammeri (Augustiunetus) arvamusel on suurte ettevõtete toetus tähtis, võimaldamaks paremat ja mitmekülgsemat programmi. Tammeorg (Kalamehe päev) tõi välja ka võimaluse kasutada sündmuse paremaks turundamiseks suunamudijaid ja ütleb, et sel puhul on tähtis vastastikune koostöö. Sama arvas ka Sartakov (Supeluse Aastalaat), kellel juba toimub koostöö samas piirkonnas elava suunamudijaga.

Viimase silmapaistva osapoolena tõi paljud intervjuueeritavatest välja kohaliku kogukonna ja sündmusel osalejad. Nazarov (Kihnu Mere Pidu) leidis, et kogukond Kihnus on väga toetav ja vastastikune koostöö on toimiv. “Kogukond on suuremal või vähemal määral

kogu aeg seotud” (Intervjuu Nazarov). Rääma Rahva Oma Päeva raames on koostöö kohaliku kogukonnaga vägagi põhjalik, korraldusmeeskond koosneb naabritest, kellel on tugev emotsionaalne side piirkonnaga (Intervjuu Laane, U). “Kui sa elad siin ja oled ise selle sees, siis näed ka neid kitsaskohti.” (Intervjuu Laane, K). Samuti selgus intervjuust Kaie Laanega (Rääma Rahva Oma Päev), et koostöö toimub ka erinevate huviringide ja -gruppidega, kes kogukonna keskuses käivad.

Kogukonnaga seotuse puhul on olulisel kohal ka vabatahtlike osalus. Mitmed intervjuueeritavad tõid välja, et sündmuse korraldusse on kaasatud vabatahtlikke, eelkõige samast kogukonnast. Vabatahtlike kaasamine on sündmuste korraldamisel levinud ja kui nad on samast kogukonnast, annab see eelise teadmiste näitel. Raeküla linnaosa puhul on see eriti päevakorras, sest keskuses tegutseb ka Noortekeskus, kus käivaid noori sündmusse kaasatakse (Intervjuu Mesipuu-Rhun). Eensalu (Audru osavalla päevad) ütles, et sündmuse toimumise päeval on vabatahtliku rollis isegi osavallakeskuse juht. Kihnu Mere Peo puhul värvatakse samuti kohalikest kogukonnast vabatahtlikke, kellele vastutasuks pakutakse tasuta pääsmeid sündmusele (Intervjuu Nazarov). Kuid vabatahtlike kaasamisega ilmnis intervjuude käigus ka negatiivseid aspekte. Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) tõi kitsaskohana välja vabatahtlike väsimuse ja ebausaldusvärsuse. Kammer (Augustiunetus) ütles, et ta tundis vabatahtlike osaluse puhul puudust nende koordinaatorist, kes oleks hea organiseerija ja innustaks vabatahtlikke tegutsema. Koostöö olulisus selgub ka teooriast, mis väidab, et kogukondlike sündmuste korraldamisel edu saavutamiseks peab olema kultuuri ja protsesside keskmesse seatud kogukond (Jepson, Wiltshire, Clarke 2008: 8). Leian samuti, et vastastikune koostöö on tähtis, sest kogukondades korraldatavate sündmuste keskmes on sealsed inimesed ja kultuur.

Kokkuvõtlikult võib järeldada, et uuritavad kultuurisündmused on eelkõige suunatud kohalikele kogukonnale eesmärgiga piirkonnas elavate inimeste vahelist koostööd tõhustada, kogukonna- ja ühtekuuluvustunnet tekitada. Samuti tegelevad sündmused mainekujundusega, arendades piirkonda, luues sellele positiivset kuvandit. Olulisel kohal on ka kultuurielamuste pakkumine, kaasates selle loomisesse kohalikku kogukonda.

4.2. Kogukond ja selle kaasamine

Antud alapeatüki eesmärgiks on välja tuua, kuidas intervjueeritavad mõistavad kogukonna olemust, tuues välja uuritavate kogukondade eripära, samuti analüüsida, kuidas sündmuste korraldamisel kaasatakse tegutsemise piirkonnas olevat kogukonda, kirjeldades kaasamise eesmärke ja viise ning lisaks tuua välja kultuurisündmuste korraldamisel kogukonna kaasamisel tekkinud väljakutsed.

4.2.1. Kogukonna tähendus ja kogukondade eripärad Pärnumaal

Info kogumiseks ja tausta loomiseks edaspidisele teemaarendusele uurisin intervjueeritavatelt, kuidas nad mõistavad sõna kogukond tähendust ja mis neile sellega seostub. Samuti soovisin teada saada uuritavate tegutsemise piirkonnas oleva kogukonna ja selle eripära kohta. Korraldajate arusaamad olid üldiselt sarnased, tuues välja erinevaid nüansse.

Kogukonna tähendusvälja mõistis enamik intervjueeritavatest sarnaselt, tuues välja, et tegemist on ühes geograafilises piirkonnas elavate inimeste rühmaga, kellel on ühine eesmärk, sarnased huvid, omavaheline emotsionaalne side ja kes omavahel tihedalt suhtlevad. Ka kogukonna teoreetilistes käsitusviisides toovad mitmed autorid sarnaselt välja, et kogukondi saab määratleda territoriaalselt, tuues sisse sotsiaalse aspekti, mis väljendub omavahelises suhtluses ja koostöös (Delanty 2010; Bacon 2009). Kogukonna käsitlustes on väga oluliseks sarnaste huvide ja ühiste eesmärkide jagamine. Nazarov (Kihnu Mere Pidu) tõi välja, et Kihnu kogukond on väga ühtne ja orienteeritud ühiste eesmärkide saavutamisele. Kammer (Augustiunetus) väljendas arvamust, et kogukonda ühendab sama identiteet, mis võib olla seotud peale koha ka valdkonna või erialaga. Ka Karro-Selg (Augustijäljed) leidis, et keskkonna või teatud piirkonnaga kontakti tundmine on oluline, sest sellest tulenevalt saavad inimesed aru, mida tähendab ühine tegevus.

Sarnased huvid ja eesmärgid loovad head eeldused ja pinnase tulemuslikuks koostööks, mille najal ühiseid eesmärke ellu viia. Koostöö ja heade suhete hoidmise olulisust

kogukonnas rõhutasid mitmed intervjueeritavad. Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) arvas, et heade suhete hoidmine on oluline juba puhtalt pragmaatilistel asjaoludel ja tõi välja tõsiasja, et see on pikk ja aeganõudev protsess. “Ma tunnen kõiki, sest ma olen siin 30 aastat töötanud. Mitte ainult nägupidi, vaid ka nimepidi.” (Intervjuu Laane, U) Huvitava asjaoluna tõi mitmed intervjueeritavad välja kogukondade kihilisuse ja nii-öelda väiksemate kogukondade olemasolu suuremate sees. Eensalu (Audru osavalla päevad) sõnul võib öelda, et näiteks Audru osavald on üks kogukond, samas on selle sees väga palju erinevaid kogukondi. Ta tõi näitena välja külaseltsid, mis on käsitletavat omaette kogukondadena, kes koondavad enda ümber sarnaste huvidega inimesi, viies ellu erinevaid tegevusi. Sarnaselt kirjeldas Karro-Selg (Augustijäljed), et Raeküla Vanakooli keskus saavad kokku erinevad kogukonnad, olles ise linnaosana selleks suureks kogukonnaks. Mesipuu-Rhun (Augustijäljed) lisas, et kuna majas tegutsevad erinevad huvigrupid, siis on paratamatu nende segunemine ja koostöö. Tuginedes Gottdiener ja Budd (2005: 11-12) teooriale, kes toob välja kogukonna üheks mõõtmeks isikute regulaarse osalemise selle tegevustes, leian, et seltsimajad ja kultuurikeskused erinevates piirkondades aitavad kaasa kogukondade arengule ja inimestevaheliste suhete loomisele. Sellistesse kultuurikeskustesse koonduvad inimgrupid moodustavadki kogukonna, sest neil on sarnased huvid ja tegemised.

Kuna intervjueeritavad tegutsevad erinevates Pärnumaa piirkondades, on ka sealsed kogukonnad väga erinevate tunnustega. Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) tõi välja, et sealse kogukonna inimesed on loominguks ja peamise sooviga kultuuri tarbida. Samuti eristas ta passiivsemaid ja aktiivsemaid kogukonna liikmeid, väites, et aktiivsemad võtavad osa enamikest rahvamajas toimuvatest kultuurisündmustest (Intervjuu Põltsam). Eensalu (Audru osavalla päevad) ütles, et nad liigitavad oma kogukondi erinevate külaseltside, rahvatantsu- ja laulurühmade järgi, kes moodustavad ühtse Audru kogukonna. Intervjueeritava sõnul on seltsid ja rühmad aktiivselt kaasatud kultuurisündmuste korraldamises ja nendel osalemises, kuid tõi välja, et rahvakultuuri ja pärimuse edendamist näeb seelses kogukonnas vähe, sest rühmad on arenenud eri suundadesse (Intervjuu Eensalu). Täiesti vastupidise näite võib tuua Kihnust. Nazarovi (Kihnu Mere Pidu) kohaselt on saarel oleva kogukonna eripäraks just kultuur ja traditsioonid. Ta leidis, et kogukonna ühtsuse ja ühiste eesmärkide saavutamisele aitab kaasa kogu pärimus ja elavad traditsioonid, mis on muidugi ajas muutunud, kuid olemasoleva kogukonna toel siiani elus. Muidugi võib selle põhjuseks tuua Kihnu asukoha kui saare eraldatuse muudest

piirkondadest. Samuti on seal tegutsemas erinevaid organisatsioone, kelle eesmärkideks ongi Kihnu kultuuri elus hoidmine ja säilitamine.

Kui eelnevalt tõin välja, et mitmed intervjuueeritavad defineerisid kogukonda kui geograafiliselt samas piirkonnas elavaid inimhulki, siis osad intervjuueeritavad väitsid, et kogukonnaks võib pidada ka inimesi, kes ei ela konkreetselt samas piirkonnas, kuid jagavad samu huvisid ja ühiseid eesmärke. Näiteks Simoni (2016) arvates on kogukond grupp inimesi, kellel on midagi ühist. Kammeri (Augustiunetus) sõnul on tegutsemise piirkonnas ja sündmuse korraldamise kaasatud kogukond suurel määral sellest, kuidas programm on üles ehitatud. Kammer (Augustiunetus) tõi välja näiteks filmihuvilised, kes moodustavad omamoodi kogukonna ja on kaasatud näiteks kultuuriprogrammi koostamisse. Siin saab kogukonda käsitleda kui ühiseid huve jagav inimgrupp, kes on kaasatud sündmuse planeerimisse. Intervjuust Kammeriga (Augustiunetus) selgus ka näiteks, et heaks partneriks on olnud ka jalgratturite kogukond, kes on festivali raames korraldanud enda ürituse, kas jalgrattasõidu läbi linna või võistluse. Ta arvas, et selliste erinevate kogukondade kokkusidumine ongi olnud Augustiunetuse üks eesmärke: “Me olemegi selline erinevate kogukondade ja erinevate huvirühmade sidumise paik, et kõigil on hästi tore olla.” (Intervjuu Kammer) Leian samuti, et kultuurisündmuste korraldamise puhul on oluline erinevate kogukondade ja huvigruppide omavaheline sümbioos ja sellest tekkiv sünergia, mis moodustub just hea koostöö ja kaasamise tulemusena.

Erinevalt teistest intervjuueeritavatest peab Sartakov (Supeluse Aastalaat) oma kogukonnaks Supeluse piirkonnas tegutsevaid ettevõtjaid, kellega tihedalt suheldakse ja koostööd tehakse. Ta tõi välja, et see on just sellel põhjusel, et neil on sarnane eesmärk, et nad tahavad seelses piirkonnas midagi muuta ja sinna midagi juurde anda. Kuigi tema sõnul oli tunda ettevõtjate vahel varasemalt justkui võimuvõitlust, siis hetkel on pikaajalise koos tegutsemise tulemusena saavutatud pigem hoogne koostöö. Negatiivse aspektina jaotab ta sealse elanike kogukonna kaheks: ühed, kes ei taha, et seal midagi toimuks ja teised, kellele seal meeldib elada ning kes võtavad toimuvatest sündmustest meelsasti osa. Sellest tulenevalt on ette tulnud mitmeid probleeme ja konflikte. Ta väitis, et kohaliku elanikkonnaga puututaksegi ainult kokku, kui on probleeme, ja iseloomustab neid kui vananevat generatsiooni, kes ei soovi uuendustega kaasa minna. (Intervjuu Sartakov) Sellest võib järeldada, et erinevad huvid tulenevad ka põlvkondade erinevusest.

Ka Karro-Selg (Augustijäljed) leidis, et Raeküla kogukonnas eksisteerib kaks äärmust. Esimesed on väga aktiivsed, kes osalevad enamikel korraldatavatel sündmustel ja käivad

kultuurikeskuses huviringides. Teised on passiivsed, kes viskavad õhku ideid, aga ise ei soovi kaasatud olla. Karro-Selg (Augustijäljed) tõi näiteks, et mõni aeg tagasi tänavaküsitlust tehes pöördus nende poole elanik, kes andis hea idee, kuid ise selle elluviimise asemel väitis, et see on ikka kellegi teise teha ja kellegi teise jaoks.

See on selline naljakas mentaliteet, et on olemas keegi, kelle jaoks need asjad on. Me ikka näeme oma sündmuse korraldades neid inimesi, kes tulevad ja piiluvad kaugelt aga lähemale ei julge tulla, sest see on TEIE ASI... Tekib küsimus, et kellele need sündmused siis on? (Intervjuu Karro-Selg)

Antud juhul võib põhjuseks tuua lihtsalt selle, et samas piirkonnas elavad inimesed ei pruugi olla samaväärselt aktiivsed ja soovida olla kaasatud sündmuste korraldamisse. Valdmaa (ÖÖvalgel) leidis, et sündmuste korraldamisel tekib paratamatult see, et ühtedel on ühed huvid ja teistel teised. See on ka mõistetav ja osad inimesed soovivad olla sündmuste korraldamises rohkem kaasatud, teised jällegi vähem. Kammer (Augustiunetus) ütles intervjuus, et inimeste soov olla kaasatud on ajaga muutunud. Ta toob näiteks, et kui sündmuse Augustiunetus korralduse algusaastatel oli palju korralduses kaasalööjaid, siis tänaseks päevaks on näha hoopis teistsugust lähenemist. Nimelt muutus Augustiunetuse viimastel tegutsemisaastatel korraldusmeeskond väga tihti just selle tõttu, et inimeste huvid muutusid. (Intervjuu Kammer).

Kogukonda mõistis enamus intervjueeritavad sarnaselt, tuues välja, et tegemist on samas piirkonnas elavate inimhulkadega, kes jagavad sarnaseid huve ja ühiseid eesmärke. Samuti tõid teised ka välja, et kogukonnaks võib pidada ka inimesi, kes konkreetselt samas piirkonnas ei ela, kuid jagavad samu huve. Intervjueeritavad tõid välja ka oma tegutsemispiirkonnas olevate kogukondade tunnused ja analüüsi käigus selgusid nende erinevused.

4.2.2. Kogukondade kaasamise eesmärgid ja viisid kultuurisündmuste korralduses

Lähtuvalt magistritöö uurimisküsimusest soovisin teada saada, kuidas täpsemalt Pärnu linnas ja maakonnas olevaid kogukondi kaasatakse sealsete kultuurisündmuste korraldamisel. Et korraldajate arusaamu paremini mõista, uurisin intervjueeritavatelt esmalt, mida tähendab kaasamine nende jaoks sündmuse korraldamise kontekstis. Vastuseid oli erinevaid, kuid kõik nõustusid faktiga, et kaasamine peab algama varakult ja

pigem planeerimisprotsessi alguses. Kammeri (Augustiunetus) sõnul tuleks kohe alguses teha endale selgeks, milline sündmus või selle nägu olema saab. Sellest tulenevalt tekib kohene koostöö nende inimestega, kaasates neid juba võimalikult algsest faasist (Intervjuu Kammer). Sama arvas ka Karro-Selg (Augustijäljed), kes tõi välja, et kaasamine algab eelkõige tulevase sündmuse kohasest teavitustööst. Eensalu (Audru osavalla päevad) uskus samuti, et hea kaasamine on kõige aluseks, tuues välja, et eelkõige tuleks piirkonnas oleva kogukonna puhul välja selgitada nende vajadused. Arvan ka, et head eeldused kogukonna kaasamiseks sündmuste korraldamises algavad nende teavitamisest ja ootuste väljaselgitamisest.

Kammer (Augustiunetus) tõi välja, et kaasamine sündmuse korraldamisel toimub erinevalt. Kui inimesi kaasatakse sündmuse korraldusse, olles osa korraldusmeeskonnast, siis olulisel kohal on ka laiem kogukonna, linnarahva kaasamine. Viimase puhul arvas ta, et külastajad ei soovi enam olla lihtsalt passiivsed külastajad, vaid peaks pakkuma neile kaasa tegemise võimalust sündmuse vältel. (Intervjuu Kammer) Siin võib tugineda Simoni (2010) teooriale, kus ta leidis, et inimesi tuleb aktiivselt kutsuda kultuuris osalema, sest nende tarbimisharjumused on muutunud ja lihtsalt enam kultuurisündmustel vaid “käia” ei soovita. Olen väitega nõus ja arvan, et kaasamine on justkui vahendiks ja võimaluseks muuta sündmused huvitavamaks ja nauditavamaks.

Tulles tagasi esialgse kontakti loomisele kogukonnaga usub Eensalu (Audru osavalla päev), et inimesi tuleb kokku kutsuda ja neid kohe kaasata. “Ongi see, et ei pea kõike üksi tegema, vaid kaasata protsessi nad“ (Intervjuu Eensalu). Tammeoru (Kalamehe päev) arvates on oluline kõik osapooled ära kuulata ja planeerimisprotsessis üheskoos teha otsuseid. “Ikkagi tähendab kaasamine seda, et sa käid oma ideed lauale ja neid kuulatakse. Vahel peab kuulama isegi mingit täiesti totrat ideed, sest kunagi ei tea, mis sellest võib välja tulla.” (Intervjuu Tammeorg) Üksteisega ideede vahetamine on oluline, et luua mitmekülgne ja huvitav sündmus, arvestades kõikide osapoolte huvidega.

Enamik intervjueeritavatest tõi välja, et kaasamine algab nende sündmuse korraldamisel teavitustööst ja esmastest kohtumistest erinevate osapooltega. Mesipuu-Rhun (Augustijäljed) kirjeldas, et Raeküla Vanakooli Seltsis on umbes 90 liiget ja enne koroonat toimusid neil tihedad kohtumised. “Siis me seal tutvustasime, mis on olnud ja mis tuleb, et mis plaanid meil on” (Intervjuu Mesipuu-Rhun). Ka Eensalu (Audru osavalla päevad) oli sarnaselt mõtlev ja tema sõnul kutsutakse planeerimise alguses esimese asjana kokku erinevad osapooled, mille käigus tehakse ajurünnak ja arutatakse, mis võiks olla ja mida

järgmisel korral teha. Samuti korraldab Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) kohtumisi aktiivsete kogukonna liikmete vahel, et arutada sündmuse korralduslikke plaane. Ta tõi välja, et tähtis on teha ka eelmise sündmuse kohta kokkuvõtteid ja analüüsi - mis läks hästi, mis halvasti ja mida võiks muuta (Intervjuu Laane, U). Intervjuudest selgus, et sellised esimesed kohtumised on korraldatud sihiga ideid ja mõtteid arutada. Teooriale tuginedes tõi Hinsberg ja Kübar (2014:17) välja, et kaasamine tuleb kasuks eesmärkide elluviimisel, seejärel nende analüüsimisel ja mõju hindamisel. Leian, et tagasiside ja toimunud sündmuste analüüsi põhjal on võimalik eelnevast kogemusest tulenevalt ellu viia muutusi järgmisel sama sündmuse planeerimisel.

Kaasamise üheks eesmärgiks ongi koguda ideid, mille raames tekib arutelu ja võetakse koos vastu otsuseid. Sartakov (Supeluse Aastalaat) korraldab samuti sagedasi koosolekuid, kuid ta tõi välja, et lõpliku otsuse sündmuse mingi osa suhtes teeb ta ikka ise. Kui küsida temalt ideede vastuvõtlikkuse kohta, leidis ta, et kui tegemist on loogilise ideega, siis ta arvestab sellega, sest lõppeesmärk on ikka, et sündmus hästi läheks ja programm huvitav oleks (Intervjuu Sartakov). Ka Valdmaa (ÖÖvalgel) ütles, et otsuseid peab tegema üks või äärmisel juhul kaks inimest. Põhjuseks leidis ta olevat selle, et loomingulises tegevuses on valikuid alati palju (Intervjuu Valdmaa). Valdmaa (ÖÖvalgel) tõi välja, et kaasamise puhul on oluline ülesannete jagamine ja nendest arusaamine, seetõttu on tema korraldusmeeskonnas kindel struktuur, samas jäetud loominguline vabadus. Kammer (Augustiunetus) on samuti sündmuse korraldusmeeskonna üles ehitanud temaatiliselt - tiimi moodustavad teemajuhid. "Näiteks üks, kes tegelebki muusikaga, kes paneb kokku muusikaprogrammi või teine, kes tegeleb kujutava kunstiga ning kolmas, kes tegeleb filmi või loengute sarja programmiga" (Intervjuu Kammer). Kammeri (Augustiunetus) sõnul on see oluline, sest siis on kõigil omad ülesanded, kaasatud on oma ala spetsialistid ja peakorraldajate ülesandeks jääb kogu neilt saadud info ühtlaselt ära siduda sündmuse kontseptsiooniga. Intervjuusid analüüsid ei too teised uuritavad ülesannete jaotust välja. Sellest võib järeldada, et eelnevalt mainitud kolm sündmust on suuremahulised ja nende korraldamisel on tähtis kaasata rohkem ja erinevaid inimesi. Sellest tulenevalt suureliikmelise korraldusmeeskonna juhtimiseks leitakse olevat kasu konkreetsete ülesannete jagamisest.

Juske (Tori kodukohvikute öö) leidis samuti probleemiks olevat kaasamise mahu. "Et kui kedagi kaasata, siis lõpuks mõtled, mis ta teeb, kui ma kedagi hakkam väga palju kaasama" (Intervjuu Juske). Ta tõi ka välja, et lõpuks tekib olukord, kus ta võtab ise kontrollija rolli

ja vaatab kõikide kaasatud inimeste töö üle (Intervjuu Juske). Ka Nazarov (Kihnu Mere Pidu) jagab sündmuse korraldamise vältel osa ülesandeid ära, võttes arvesse erinevate gruppide koostöö.

Kammer (Augustiunetus) kirjeldas, et nad on sündmuse korraldamise käigus kogukonna kaasamise eest Pärnu Linnavalitsuselt ka tunnustada saanud. Nimelt viivad nad sündmuse toimumise ajal ellu suuri muudatusi sealses asukohas, mis kogukonnale ei pruugi meeldida. Toimuvad muudatused liikluses ja valjeneb müra. Et vältida probleeme ja kaebekirju linnavalitsusele, teevad korraldajad põhjalikku teavitustööd sündmuse planeerimise alguses. Nad saadavad kaarte ning selgitavaid kirju piirkonnas elavatele inimestele ühistute ja tegutsevatele organisatsioonidele nende juhtide kaudu. “Nii, et kaasamine on näiteks see, et võimalikult varakult annad inimestele märku, mis toimuma hakkab. See annab ka neile võimaluse sõna sekka öelda, kui seal on midagi sellist, millega arvestada.” (Intervjuu Kammer) Selline teavitustöö on mõeldud just heade suhete hoidmiseks ja probleemide vältimiseks. Antud tegevus aitab ka sündmuse toimumise ajaks riske maandada, sest esile kerkinud probleemidega on juba sündmuse planeerimise varajases staadiumis tegeletud ja neile lahendus leitud. Sellise ulatusliku teavitustöö olemus tuli jutuks ainult Augustiunetuse puhul. Teooriale tuginedes on Jepson, Wiltshire ja Clarke (2008: 12) selgitanud, et sündmuste korraldajad peavad tagama avatud suhtluse kogukonnaga, et saavutada kaasatust ja sündmuse toetamist. Kommunikatsioon kogukonna ja sündmuse korraldajate vahel on oluline, sest see võimaldab kohaliku elanikkonna arvamuse kuulmist ja sellega arvestamist.

Analüüsi tulemusena võib väita, et kaasamine uuritavate kultuurisündmuste raames toimub erinevalt. Kammer (Augustiunetus) ütles, et see oleneb suuresti eesmärkide püstitamisest ja soovitud tulemuse välja selgitamisest. “Sa valid oma kaasamise vahendid selle järgi, mida sa tahad teha” (Intervjuu Kammer). Intervjuusid analüüsides selgus, et kogukondade kaasamiseks kasutatakse erinevaid kommunikatsioonikanaleid ja kaasamisse panustatakse palju aega. Kammer (Augustiunetus) tõi intervjuus välja, et kogukonnaga suheldakse enamasti otse, e-kirjade või kodulehe kaudu. Kuid ta leidis, et viimasel ajal on kõige rohkem suhtlust toimunud sotsiaalmeedia vahendusel. Tal on kindlalt määratletud sihtgrupid ja just nende järgi valinud suhtlusvahendid. Lisaks panustab ta erinevate sõnumite kommunikeerimisele, sarnaselt võttes arvesse sihtgruppide erinevust. (Intervjuu Kammer) Sotsiaalmeedia tähtsuse toob välja ka Tammeorg (Kalamehe kvartal), kes leidis, et hetkel Facebookis olev kogukonna grupp ei toimi nii, nagu ta sooviks. Nimelt

kasutatakse seda praegu sündmuse turundamiseks ja kadunud loomade kuulutuste jagamiseks. Tammeorg (Kalamehe kvartal) selgitas, et grupp võiks olla pigem kinnine ja suunatud ainult kogukonnale, mille sisuks oleks naabritevaheline asjade ja info kiire vahetamine. Antud idee on väga hea ja hästi kasutusel näiteks Audru ja Tori kogukonnas. Eensalu (Audru osavalla päevad) sõnul on Audru *Facebooki* grupp väga kasulik infokanal, kus teavitatakse garaaži müükidest, kohalikest treenimise võimalustest ja isegi leitakse kiiresti üles süüdlased, kui midagi on ära lõhutud. Sotsiaalmeediat suhtlusvahendina kasutavad ka teised sündmuste korraldajad. Sartakov (Supeluse Aastalaat) ütles, et Messengeri (*Facebooki* lisarakendus) teel toimub kiire infovahetus ja suhtlus sõnumite vahendusel. Samuti rakendan ise kiiret ja vahetut suhtlust kasutades Messengeri rakendust, kuhu olen loonud grupi, kuhu kuuluvad sündmuse Kalamehe päev korraldajad. See on hea viis kiirelt infot jagada, kuid selle negatiivseks küljeks on tõsiasi, et ei saa emotsioone edasi anda. Selle tulemusena ei tea sõnumi saaja, millise tundega on see saadetud ja võib ekslikke eelarvamusi tekitada.

Karro-Selg (Augustiunetus) oli arvamisel, et kaasamine on pikaajaline ja aeganõudev protsess. Raeküla kogukonna puhul eriliseks just kiire ja tõhus info vahetamine, samuti kogukonna liikmete tundmine. Intervjueeritav tõi välja, et pika töökogemuse tagajärjel on tal olnud võimalus koguda informatsiooni ja õppida oma kogukonda põhjalikult tundma. Tal on kombeks kogukonna liikmetele saata e-kirju, kus toob mõtisklustena välja infot näiteks kogukonna liikmete hobide ja piirkonnas elavate inimeste elamute aedade kohta, kiites nende ehitust ja eripära. E-kirju saadab ta enne sündmuse planeerimise algust tagamõttega kaasata need inimesed sündmuse programmi loomisesse, korraldades näiteks kontserte jms inimeste aedades või kutsuda üles tutvustama oma hobisid. Intervjueeritava sõnul on sellest väga kasu olnud ja avanud paljude kogukonna liikmete silmad, kes on positiivselt üllatunud. (Intervjuu Karro-Selg) Tegemist on väga personaalse lähenemisega, mis iseloomustab Raeküla kogukonda. Selline kaasamise viis on äärmiselt oluline tekitamaks ühtsust kogukonna siseselt.

Uuritavate sündmuste puhul toimub kogukondade kaasamine suuremal või vähemal määral. Näiteks Tori kodukohvikute öö ja Paikuse kodukohvikute päeva puhul on kohaliku kogukonna kaasamine sündmuse planeerimisprotsessi pigem minimaalne. Mõlema sündmuse puhul tehakse üleskutse ja oodatakse kohvikuid sündmusest osa võtma. Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) tõi välja, et neil toimub infotund osalevatele kodukohvikutele, kuid see leiab aset umbes nädal enne sündmuse toimumist, kui kõik on

juba nii-öelda korraldatud ja programm paigas. Infotunni eesmärgiks on pigem jagada flaiereid ja silte, kuid tuleb ka mõningast tagasisidet, kuidas eelmisel korral sündmus õnnestus (Intervjuu Põltsam). Leian, et infotund võiks tegelikult toimuda sündmuse planeerimise alguses, mis annaks kaasatud osapooltele võimaluse ideid ja mõtteid vahetada ning tagasisidet anda. Selle tulemusena saaks juba kogutud infot kasutada uue sündmuse planeerimisel. Juske (Tori kodukohvikute öö) arvas, et korraldatava sündmuse puhul võiks olla rohkem kaasamist ja eelnevat koostööd kogukonnaga. Selle saavutamiseks avaldas ta soovi korraldada tulevikus kokkusaamisi kogukonna liikmetega enne sündmuse toimumist. Minimaalne kogukonna kaasamine nendes kahes piirkonnas võib tuleneda ka sellest, et sündmuse kontseptsioon on äärmiselt lihtsalt üles ehitatud. Avataksegi ainult kodukohvikud ja sealjuures on kultuuriprogramm minimaalne.

Peamiseks kaasamise viisiks toovad kõik kodukohvikute kontseptsioonil toimuvad sündmused välja kohalike elanike kaasamise sündmuse toimumisel. Nimelt avavad kogukonna liikmed oma aedades kodukohvikud, müügiletid jms. Samuti kaasatakse ka teisi osapooli. Seega võib järeldada, et Pärnumaa kultuurisündmuste korraldamisel toimub kaasamine kahte moodi. Esmalt tehes teavitustööd, kogudes ja vahetades informatsiooni ning ideid sündmuse planeerimisprotsessi vältel. Teiseks kaasatakse kogukondi ja nende esindajaid konkreetsetesse tegevustesse sündmuse toimumise vältel.

Analüüsist järeldan, et kogukondi kaasatakse eelkõige ideede ja mõtete vahetamisel planeerimisprotsessi alguses. Kuid kui ideed ja mõtted on paigas, tuleks edasi liikuda tegevustega, kuhu erinevaid kogukondi kaasata. Nazarovi (Kihnu Mere Pidu) jaoks on samuti oluline kaasata erinevaid huvigruppe tegevuste kaudu, kogu planeerimisprotsessi vältel. Ta tõi näiteks sel aastal korraldatava Kihnu Virve mälestuskontserdi, mida planeeritakse koos Virve muusika ja tegevustega seotud olnud inimestega. Nazarovi (Kihnu Mere Pidu) sõnul algab aga mahukam kaasamine umbes kuu aega enne sündmuse toimumist, kui kaasatakse ka suur osa vabatahtlikke (Intervjuu Nazarov). Vabatahtlike kaasamise toob välja ka Valdmaa (ÖÖvalgel), kes räägib, et korraldatava sündmuse heaks koostööpartneriks on Sütevaka kool ja sealsed õpilased, keda ta peab samuti üheks kogukonna osaks. Sündmus annab õpilastele võimaluse olla kaasatud etenduste loomisel ja nendes osalemisel, saades osa unikaalsest kogemusest (Intervjuu Valdmaa).

Ka Eensalu (Audru osavalla päevad) tõi välja, et sündmuse vältel pakutakse võimalust esineda erinevatel laulu- ja tantsurühmadel, mis nagu eelnevalt välja toodud, ongi Audru kogukonnaks. Samuti antakse võimalus olla kas päeva- või õhtujuht Tori näitetrupi

liikmetele (Intervjuu Juske). Ka Põltsami (Paikuse kodukohvikute päev) sõnul on Seljametsa rahvamajas sündmuseid, mille raames astuvad üles kõik majas tegutsevad huviringid. Antud organisatsioonide puhul on eeliseks see, et kogukonna keskustes tegutsevad mitmed erinevad huvigrupid, kelle üheks väljundiks ongi esineda korraldatavatel sündmustel. Sel juhul on kaasamine lihtne ja loogiline.

Kodukohvikute kaasamise puhul leidis Karro-Selg (Augustijäljed), et inimestele tuleks jätta suhteliselt vabad käed sealse sisu korraldamisel, kuid samas toob välja, et ta on alati ikkagi vihjeid andnud ja koostöös elanikega põnevaid programme loonud. Ta tundis, et suunamine on vajalik ja seelses kogukonnas sündmuse korraldamisel toimib see hästi (Intervjuu Karro-Selg). Siin võib järeldada, et kogukonna kaasamine on Raeküla linnaosas sündmuste korraldamisel hästi toimiv ja jätkusuutlik. Omavahelise koostöö ja kaasamise tulemusena luuakse mitmekülgne programm, kuhu kuuluvad erinäolised kodukohvikud. Ka Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) arvamuse kohaselt on sündmuse raames kogukond tegevustesse väga kaasatud. Ta tõi näiteks, et mitmed kodukohvikud ja aiad on sündmuste raames korraldanud nii töötube, loenguid kui ka näituseid (Intervjuu Laane, U). Siin on ühelt poolt sündmuse programmi koostamisel kaasatud osalevad kodukohvikud ja teisest küljest on loodud tegevusi, milles kohalik kogukond saab osaleda.

Tammeorg (Kalamehe päev) oli arvamusel, et hetkel on Kalamehe piirkonnas ja sündmuse korraldamise raames kogukonna kaasamine väike. Tema sõnul on hetkel need, kes soovivad olla sündmuse planeerimisse kaasatud, ja mitmed teised kogukonna liikmed selgeks teinud oma soovi lihtsalt sündmusel osaleda (Intervjuu Tammeorg). Antud sündmuse puhul on põhirõhk suunatud pigem toidu pakkumisele kodukohvikutes kui seal mingisuguse kultuuriprogrammi koostamisele. Samas võib välja tuua ka paar osalejat, kes korraldasid enda aias kontserdi või töötoa. Korraldatavad tegevused on alati lisatud sündmuse üldisesse programmi, seega võib järeldada, et osalejad on siiski kaasatud sündmuse korraldamise protsessis. Sartakov (Supeluse Aastalaat) leidis, et kaasamise tegevusi võiks rohkem olla. Hetkel panustatakse turundusmaterjalidega üldisesse turunduskampaaniasse, kuid sündmuse vältel teeb igäüks sisuliselt ikka enda asja (Intervjuu Sartakov). Selgub, et Supeluse Aastalaada korraldamisel on kogukonna kaasamine tugevam pigem planeerimisprotsessi vältel kui otseselt sündmuse toimumise ajal. Seevastu on näiteks Kihnu Mere Peo toimumise vältel kohalik kogukond äärmiselt kaasatud alates esinemistest kuni tehniliste töödeni, mis hõlmavad ala ülesehitust (Intervjuu Nazarov).

Kui küsisin intervjueeritavatel nende seisukohta kaasamise eesmärkide saavutamisest nende korraldatud sündmuste raames, olid vastused erinevad. Kuus uuritavat olid kindlad, et sündmuse korraldamise käigus on kaasamise eesmärk täidetud. Kaks leidsid, et see nende kogukonna puhul veel saavutatud ei ole. Kaks intervjueeritavat tõstasid küsimuse, kas üldse on võimalik kaasamise eesmärke kunagi täielikult saavutada? Selgub, et intervjueeritavad mõõdavad kaasamise eesmärkide saavutamist erinevalt läbi mitmete tegevuste, kaasatud inimeste arvu ja tulemuste najal. Ühtset õiget vastust muidugi ei ole.

Eensalu (Audru osavalla päevad) uskus, et kaasamise eesmärk on saavutatud ja tõi näiteks, et ilma kaasamiseta ei oleks korraldatav sündmus selline, nagu see on. Ka Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) leidis, et seni on kõik hästi läinud ja see on tema arvates väljendunud just selles, et järgmisel korral soovitakse uuesti sündmuse korraldamisse kaasatud olla. Samamoodi määratles eesmärgi saavutamist ka Nazarov (Kihnu Mere Pidud), kelle sõnul uurib kogukond juba infot uue sündmuse toimumise kohta. Karro-Selja (Augustijäljed) mõtteis oli kaasamise eesmärk täiel määral saavutatud. Tema arvates näitab seda see, kuivõrd inimesed ootavad ja kuidas kogukonna liikmed oma mõtetega välja tulevad. “Ma arvan, et me oleme kaasamisega sinna jõudnud, et inimesel, kui tal on idee, siis ta julgeb helistada ja julgeb välja pakkuda. See on parim, mida me võime saavutada: inimeste sellist oma initsiatiivi.” (Intervjuu Karro-Selg) Leian, et intervjueeritava poolt välja toodud näide on parim iseloomustamiseks kogukonna liikmete kaasamise eesmärgi saavutamist. Kuid siinkohal tuleks jällegi välja tuua, et Raeküla kogukonnas toimub kaasamine väga isiklikul tasemel ja intervjueeritav on palju vaeva näinud ning aega panustanud, et selline eesmärk oleks saavutatud. Ka Sartakovi (Supeluse Aastalaat) sõnul on seelses kogukonnas kaasamise eesmärk pigem saavutatud, mõõtes seda just koostöö toimimise järgi. Samuti toimib koostöö Rääma kogukonnas, kuid Uudo Laane sõnul oleks vajadus seda põhjalikumalt uurida ja kogukonna liikmetelt küsida. Vastandlikult leidis Juske (Tori kodukohvikute öö), et seelses kogukonnas eesmärk pigem täidetud ei ole ja usub, et kogukond võiks olla ise aktiivsem kaasamise toimimisel. Sama arvas Tammeorg (Kalamehe kvartal), kes ütles intervjuus, et kaasamise eesmärk kindlasti kogukonnas saavutatud ei ole, kuid sellega tegeletakse aktiivselt, leidmaks erinevaid võimalusi, et sihile jõuda.

Kammer (Augustiunetus) oli arvamusel, et kaasamise eesmärke silmas pidades saab alati paremini ja on võimalik rohkem saavutada. Samuti leidis Valdmaa (ÖÖvalgel) endalt küsimast, kas kaasamise eesmärke on üldse võimalik kunagi saavutada. Tema arvates ei ole

võimalik kaasamise puhul saavutada maksimaalset tulemust ja kinnitada, et kõik on kaasatud (Intervjuu Valdmaa). “See on protsess, mis kestab. Iga aasta hakkab uuesti ja on lõputu. Mida rohkem inimesi on kaasatud, seda muidugi toredam, aga sellele mingit piiri panna ei saa” (Intervjuu Valdmaa). Järeldada võib, et Pärnumaa kogukonnad on suurel määral kultuurisündmuste korraldamisse kaasatud erinevatel viisidel.

Kokkuvõtlikult saab analüüsile tuginedes järeldada, et kaasamine toimub Pärnumaa kultuurisündmuste korraldamisel mitmesuguselt. Enamik intervjuueeritavaid oli arvamusel, et kaasamine peab algama võimalikult varakult planeerimisprotsessis. Olulisel kohal on teavitustöö ja põhjalik suhtlemine kogukonna liikmetega. Samuti on tähtis ideede vahetamine ja info jagamine, et sündmuse korraldamisel arvestada kõikide soovide ja huvidega. Analüüsist selgus, et kaasamine on pikaajaline ja aeganõudev protsess, mis hõlmab kogukonna liikmete põhjalikku tundmaõppimist. Lisaks juba mainitud kaasamise viisidele, mis toimuvad planeerimisprotsessi käigus, kaasatakse kogukonna liikmeid ka konkreetsetesse tegevustesse sündmuse toimumise ajal.

4.2.3. Väljakutsed kogukondade kaasamisel kultuurisündmuste korralduses

Kogukonna kaasamine võib tekitada sündmuste korraldamisel ka väljakutseid. Intervjuudest selgus, et üheks suureks väljakutseks on probleem leida inimesi, kes üldse sooviks olla kaasatud ja avatud koostööks. Tammeoru (Kalamehe päev) arvates on see väga keeruline ja ta arvas, et korraldajad peaksid mõtlema, kellega koos kogukonnast nad tulevikus koostööd teha sooviksid, et eesmärk oleks ühine. Ta mõlgutas mõtteid kaasata rohkem ja endaga samas piirkonnas elavaid inimesi, et anda kogukonnale ja korraldatavale sündmusele uut hingamist. Tema sõnul on paari huvipakkuva naabriga esmane kontakt loodud ja hea pinnas tulevaseks koostööks olemas. Kuid varasemalt on see olnud suureks väljakutseks, sest inimesed ei ole olnud avatud suhtlema ja koostööd tegema. (Intervjuu Tammeorg) Kalamehe päeva puhul on alati olnud probleemiks sündmuse korraldamisel inimeste leidmine, kes sooviksid olla kaasatud sündmuse planeerimisprotsessis. Sellest tulenevalt on korraldusmeeskond väike ja võimalused alatasa piiratud. Samuti leidis Juske (Tori kodukohvikute öö), et kaasatud inimesi võiks olla rohkem, kuid hetkel teadlikult nende otsimisse energiat panustatud ei ole. Ta pigem näeks tulevikus seda, et erinevatesse

gruppidesse võiksid tekkida sellised tegutsejad inimesed, kes kogukonna erinevaid grupe juhivad (Intervjuu Juske).

Kammer, (Augustiunetus) tuginedes oma pikale kogemusele erinevate projektide juhtimisel, sõnas, et kõik riskid on alati seotud inimestega, Ta toob välja, et väljakutseid kaasamisel esineb eelkõige inimekäitumisega ja just vabatahtlike juhtimisega. Oma kogemuse vältel on ta näinud väga head praktikat, kuid viimaste aastate jooksul on inimeste mõttemaailmas midagi muutunud. See on väljendunud just selles, et inimesed, kes on kaasatud, kaovad ühel hetkel ära ega täida lubadusi. Selle tulemusena suureneb teiste korraldajate töökoormus ja see tekitab üleüldist frustratsiooni. (Intervjuu Kammer) Samasuguse kogemuse on saanud Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev), kelle sõnul vabatahtlikud väsivad, ei pea kokkulepetest kinni ega ilmu planeeritud tegevusi ellu viima. Leian, et sellel võib olla mitmeid põhjuseid. Esiteks on kindlasti viimastel aastatel seoses COVID19 levikuga ja sellest tulenenud piirangutega, mis on mõjutanud inimeste sotsiaalsust ja mõttemaailma. Kuid samuti võib olla põhjus väheses motiveerimises.

Ka teiste uuritavate sündmuste korraldamise puhul on oluline vabatahtlike kaasamine. Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) leiab, et vabatahtlike tuleb motiveerida näiteks kinkides neile pileteid Seljametsa rahvamajas toimuvatele kontsertidele. Samuti rääkis Valdmaa (ÖÖvalgel) vabatahtlike motiveerimisest kui neile kogemuse ja võimaluse andmisest nii suure publiku ees. “Pean ütlema, et kaasamine rahas mõõdetuna ei ole enam kaasamine, vaid see on töö” (Intervjuu Valdmaa). Nazarov (Kihnu Mere Pidu) arvas siiski vastupidist ja tõi välja, et osa kohalikku kogukonda, kes tal sündmuse korraldamise kaasatud on, saavad ikkagi selle eest tasu. Ta selgitas, et tänapäeval on kõik nii kalliks muutunud ja keegi ei tee enam tasuta isegi oma kastiautoga sõitu, sest kütus on kallis (Intervjuu Nazarov). Vabatahtlike kaasamisel oli ta nõus nende motiveerimisega ja kingib samuti neile sündmuse pileteid jms, kuid toob välja, et vabatahtlikud on pigem noored, kes on nõus panustama sellise tasu eest. Siinkohal on erinevuseks ka kaasamise maht. Näiteks on vabatahtlikud kaasatud infopunktides ja üldistes tegevustes, samas kui palgatud töötajad tegelevad sündmuse ala ehitamisega.

Pooled intervjuueeritavatest tõidki välja, et kaasamise puhul on väga oluliseks osaks motiveerimine. Näiteks korraldab Audru igal aastal kultuuri- ja sporditegijate tänuõhtut, kuhu kutsutakse kõik külaseltsid ja koostööpartnerid (Intervjuu Eensalu). Ka Rääma Oma Rahva Päeva raames on intervjuueeritavate sõnul oluline kaasatud kogukonda motiveerida. Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päeva) sõnul on neil loodud väga tugev

motivatsioonisüsteem, mis väljendub parima kodukohviku, aia või muu sündmusel osaleja välja selgitamises. Auhindadeks on läbi aastate olnud näiteks tunnisauna kasutusvõimalus või õhtusöök kahele (Intervjuu Laane, U). Sel juhul motiveeritakse sündmusest osa võtma suurejoonelistel auhindadega ja võib järeldada, et see on olnud väga motiveeriv ja edukas viis, kuidas kaasata rohkem kogukonda, sest intervjuudest selgus ka, et sündmusest võtab osa väga palju kodukohvikuid ja ettevõtmisi. Ka Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) rakendab sarnast meetodit, kus valivad kõige toredama kodukohviku. Rääma linnaosas toimuva sündmuse raames kasutatakse võitja väljaselgitamiseks loosiratast (Intervjuu Laane, U). Paikuse osavallas toimub hääletus veebi teel (Intervjuu Põltsam). Rääma Rahva Oma Päeva puhul on võitja valik juhuslik, kuid Paikuse kodukohvikute päeva puhul on kodukohviku tegijatel oluline pingutada, sest võitja valivad külastajad.

Kammer (Augustiunetus) leidis, et Augustiunetuse toimumise viimastel aastatel korraldamise ajal tundis ta puudust just eraldi vabatahtlike koordinaatorist, kes ühest küljest vabatahtlike tööd juhiks ja teisest küljest innustaks neid ülesandeid täitma. Tema sõnul on vabatahtlike hulk ja nende motiveerimine aastatega kasvanud. “Neil peab olema keegi selline oma inimene, kes neid koondab, poputab ja nendega tegeleb. Mingil hetkel tundsin, et ei jõua ise nii palju tähelepanu pöörata ainult inimestega [vabatahtlikega - G.P.] tegelemisele, et seal peab keegi inimene olema.” (Intervjuu Kammer)

Teooriast lähtudes töid Larsen, Sewpaul ja Hole (2013: 7) välja, et kogukonna arendamisega tegelemisel on suurimaks väljakutseks kogukonda piisavalt hästi tundma õppida, et suuta kaasata inimrühmi, keda muutused mõjutavad ja kes peaksid protsessis osalema. Karro-Selg (Augustijäljed) on antud väljakutse hästi lahendanud ja mainis, et ta pühendab kogukonna tundmaõppimisele ja kaasamisele väga palju aega. Nagu eelnevalt juba tekstist läbi käinud, on Raeküla kogukonna kaasamise eripäraks just personaalne lähenemine ja põhjalik inimeste tundmine. Selle saavutamiseks on pühendatud kogukonna tegevustele meeletu hulk aega. Intervjueeritava sõnul on suhete ja kontakti hoidmine oluline, mitte ainult sündmuse raames, vaid igal ajal, tuues välja, et peale COVID19 levikut ja selle tulemusena kehtestatud piiranguid on inimesed muutunud arglikumaks. Sellest tulenevalt rakendatakse Raekülas mitmeid meetmeid, et kogukonna liikmeid hoida ja nendest hoolida. Karro-Selg (Augustijäljed) ütles: “Viiruse leviku ajal oli Raeküla Vanakooli keskus väga neutraalne keskkond, kus olla ja tegutseda.” Lisaks sellele toimub suhtlus ka virtuaalselt ja telefoni teel, mille puhul toob intervjueeritav naljatavalt välja, et ta telefoniarved on igakuiselt meeletult suured. (Intervjuu Karro-Selg) Sellest võib

järeldada, et kogukonnaga suhtlemisele kuluv aeg on oluline saavutamaks edukat kaasamist. Raeküla eeskujul tuleks õppida kogukonda põhjalikumalt tundma ja rakendada isiklikumat lähenemist, teades ja tundes oma kogukonna liikmeid. Ainult sel viisil on võimalus teada saada nende vajaduste ja soovide kohta, mida rakendada kogukonna arendamisel ja sealsete sündmuste korraldamisel. Juske (Tori kodukohvikute öö) leidis samuti, et kaasamise protsess nõuab teadlikku lähenemist ja aega, tuues välja järjekindluse üleskutsete tegemisel.

Mesipuu-Rhun (Augustijäljed) arvas samamoodi, et viiruse levik muutis inimeste aktiivsust ja jättis psühholoogilise jälje. Karro-Selg (Augustijäljed) lisas, et see tekitas suure väljakutse, kuidas inimesi uuesti tegevustesse kaasata ja kodudest välja tuua. “Meiesugustel organisatsioonidel on vaja lihtsalt rahulikult mõelda, kuidas eksisteerida” (Intervjuu Karro-Selg). Seega on otsene seos kogukonnakeskuse püsijäämise ja kaasamise vahel. Intervjuust võib järeldada, et kui kogukond ei ole kaasatud, siis on raske sündmust korraldada ja panustada selle jätkusuutlikkusse.

Üks intervjuueeritavaist tõi välja ka sündmuse korraldamisega seonduva stressifaktori. Nazarov (Kihnu Mere Pidud) mainis, et suureks väljakutseks on närvipinge ja stressi maandamine, kui eesmärgiks on korraldada õnnestunud sündmus. Ta toob näiteks, et sel juhul on kaasatud inimesed väga abivalmid ja kaasamine maandab pingeid (Intervjuu Nazarov). Valdmaa (ÕÕvalge) nimetas üheks kaasamisega seonduvaks väljakutseks aja leidmist, et oma mõtteid ja ideid väga suurele hulgale inimestele tutvustada, sealjuures ka neid nendest vaimustuma panna. “Sa pead panema need inimesed vaimustuma, see nõuab omajagu energiat” (Intervjuu Valdmaa).

Seoses kogukonna kaasamisega kultuurisündmuste korraldamisel kerkis uurimistöö käigus esile mitmeid väljakutseid. Peamisteks probleemideks oli üldse leida inimesi, kes sooviksid olla kaasatud ja kellega koostööd teha. Samuti oli suureks väljakutseks kogukonna vähene tundmine. Lisaks toodi välja, et sündmuste korraldamise puhul on kõik riskid alati seotud inimestega, mida kujundasid näited nii vabatahtlike kui osalejate motiveerimisest.

Peatükki kokkuvõtvalt saab järeldada, et intervjuueeritavad mõistavad kogukonna mõistet üldiselt sarnaselt, leides, et tegemist on samas piirkonnas elavate inimhulkadega, kes jagavad sarnaseid huvisid ja tegutsevad ühiste eesmärkide nimel. Kogukond on piiritletud geograafiliselt, kuid seal elavate inimeste vahel on siiski emotsionaalne side, mis väljendub omavahelises suhtlemises ja koostöös. Teisalt võib kogukonda ka mõista kui grupp inimesi, kellel on sarnased huvid, kuigi ei elata samas piirkonnas. Huvitava asjaoluna tõi

mitmed intervjueeritavad välja, et kogukonnad võivad koosneda mitmetest erinevate huvidega gruppidest, mis üheskoos moodustavad ühise suurema kogukonna. Pärnumaa erinevates piirkondades olevad kogukonnad on eriilmelised ja omanäolised.

Intervjuudest selgus samuti, et kogukondade puhul on oluline omavaheliste heade suhete loomine ja nende hoidmine, mille väljundiks on kogukonna liikmete kaasamine sealsete sündmuste korraldamisel. Kaasamine toimub uuritavate sündmuste korraldamise kontekstis erinevalt, kuid põhilisteks viisideks võib välja tuua teavitustöö ja info vahetamise planeerimisprotsessi alguses faasis, sealt edasi kogukonna kaasamise konkreetsetesse tegevustesse sündmuse korraldamise vältel. Analüüsist tulenevalt kasutatakse kogukonna kaasamiseks erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja panustatakse palju aega kogukonna põhjalikuks tundma õppimiseks. Kuid kaasamisel esineb ka väljakutseid avatud kogukonna liikmete leidmisel ning vabatahtlike töö motiveerimisel.

Intervjuude analüüsile tuginedes jõudsin järeldusele, et kaasamine on pikk ja aeganõudev protsess, mis toimub Pärnumaa kogukondades erinevatel viisidel. Tuginedes teooriale võib julgelt väita, et uuritavates kogukondades rakendatakse Hinsbergi ja Kübara (2014: 7) välja toodud kaasamise praktilisi vorme, milleks on informeerimine, konsulteerimine, koostöö, partnerlus ja võimustamine. Analüüsist saab järeldada, et kogukonnad on erinevate Pärnumaal toimuvate kultuurisündmuste korraldamisse kaasatud kas suuremal või vähemal määral, väljendudes eri viisidel.

4.3. Kultuurisündmused ja kogukonna ühendamine

Intervjuude viimaste küsimustega soovisin uurida, kuidas on kultuurisündmuste korraldamisel kasu olnud kogukonna ühendamisest ja ühtsustunde loomisest, samuti seda, kas intervjueeritavad oskavad välja tuua konkreetseid näiteid, kuidas kaasamine sündmuste korraldamisel on kogukonnas ühtsustunnet muutunud. Seda selleks, et määratleda, kas kaasamine on olnud edukas ja kogukond muutunud selle tulemusel ühtseks. Lisaks uurisin, milline on olnud kogukonna tagasiside nii nende kaasamisele kui korraldatavale sündmusele üldiselt.

Antud töö teoreetilises käsitluses tõin välja fakti, et kogukonnas tekkiv ühtekuuluvustunne läbi kultuurisündmuste korraldamise põhineb vahetute emotsioonide tekitamisel (Jepson ja Clark 2016: 16). Lisasin omalt poolt, et sündmuste korraldamise kaudu tekitatakse kogukonnas inimeste vahel emotsionaalselt sidet ja ühtekuuluvustunnet. Intervjueeritavate

vastused kogukonna ühendamise küsimustele olid enamasti positiivsed, seitse intervjuueeritavat väitsid kindlalt, et kaasamine sündmuse korraldamisel on muutnud kogukonda ühtseks ja tekitanud suurema ühtekuuluvustunde. Kolm intervjuueeritavat ei osanud seda selgelt öelda ja tõid välja, et pigem on selle tekitamiseks veel võimalusi.

Eensalu (Audru osavalla päevad) ütles, et loomulikult on sündmuse korraldamisel kasu olnud kogukonna ühendamisel ja leiab, et olemasolevat kogukonda ei kujuta enam ette ilma selle sündmuseta. Tema silmis on kogukonnatunne kasvanud, sest see sündmus toob inimesed kokku (Intervjuu Eensalu). Ka Kaie Laane (Rääma Rahva Oma Päev) arvamusel on ühtsustunne kogukonnas kindlasti saavutatud ja tõi näiteks, et kodukohvikutes võetakse külalisi vastu alati väga positiivse emotsiooniga, luues uusi tutvusi ja ühendudes sarnaste huvidega. Tuginedes teooriale leidis ka Anderson (2020), et kogukonnas on oluline säilitada sotsiaalne aspekt, mis väljendub omavahelises suhtluses ja mille eesmärgiks on luua emotsionaalset ühtekuuluvustunnet. Nazarov (Kihnu Mere Pidude) tõi näiteks, et sündmuse raames tulla kokku ja ollakse ühtne ning tema silmis väljendub see just üksteise aitamises.

See on kogukonna ühtsus kui kolmkümmend pillilast tulevad lavale esinema ja kõik vanemad on vaatamas. Ja sellel üritusel inimesed panevad Kihnu riided selga kodust välja tülles. Mul kihnlaseks on võibolla keeruline seda väljaspoolt inimesele selgitada. Ma ei oskagi seda nii. See ongi meie ühtsus, et me oleme koos ja teeme koos. Rohkemal või vähemal määral. Kes on rohkem kaasatud ja kes vähem kaasatud. (Intervjuu Nazarov)

Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) leidis, et tunne, mis tekib, kui koos on midagi loodud, on nii äge. Samuti on sündmuse korraldamisega tekkinud kogukonna liikmetel ühised mälestused ja ühtekuuluvustunne. Paikusel väljendub see eriti selles, et kaasatud kogukonnale ja kõikidele osalenutele korraldatakse ka sündmuse järelpidu, kus on võimalus muljetada, ja mille tulemusel on tekkinud mitmeid sõpruskondi. (Intervjuu Põltsam)

Mesipuu-Rhun (Augustijäljed) ütles samuti, et ühtekuuluvustunne on kindlasti kasvanud, sest sündmuse korraldamise käigus ja sellel osalemise tulemusena on piirkonnas elavad inimesed paremini tundma õppinud oma naabreid. Karro-Selg (Augustijäljed) lisas, et tekkinud on selline perekonnatunne ja sündmuse toimumise ajal on näha, kuidas inimesed üksteisele naeratavad, võõrad inimesed üksteisega tuttavaks saavad ja melu on niivõrd positiivne. Ta tõi välja ka, et sündmuste planeerimisel on mitmed naabrid koostöös kohvikuid avanud. See on heaks näiteks kogukonna ühendamiseks.

Valdmaa (ÖÖvalgel) vastas mu küsimusele öeldes: “Mulle meeldib selle juures kasutada väljendit, et inimesed räägivad alati läbi millegi”. Tema sõnul on kultuur selline asi, mis puudutab väga suurt inimgruppi ja läbi selle rääkides loob see kahtlemata omavahel mingisuguseid sidemeid. Samuti ütles Sartakov (Supeluse Aastalaat), et korraldatav sündmus on kogukonda liitnud. Tema sõnul on piirkonnas tegutsevad ettevõtjad tulnud kokku ja selle tulemusena on kokku saanud grupp inimesi, kes panustavad üheskoos piirkonna arengusse. Võib järeldada, et ühtekuuluvustunne on tekkinud just ühiste eesmärkide nimel töötamise tulemusena ja läbi sarnaste huvide.

Kahe intervjueeritava kogemus ühtsustunde loomisel sündmuste korraldamise käigus on olnud teistsugune. Juske (Tori kodukohvikute öö) leidis, et sealse piirkonnas tekib ühtsustunne kuidagi ainult sündmuse toimumise ajaks ja peale seda enam seda tunnetada ei ole. Ta otsiks selles mingisugust muud väljundit ja väärtust, näiteks pärast sündmust koos käimine või üheskoos talgupäevadest osa võtmine (Intervjuu Juske). Tammeorg (Kalamehe päev) tunnetas täpselt sama asja ja tõi intervjuus välja, et sündmuse vältel on hea tunne kogukonna ühtsuse mõttes, aga siis vajub see ära. Tema sõnul on kasvuruumi ja võimalusi ühtsustunde tekitamiseks palju (Intervjuu Tammeorg). Neid kahte mõtet arvesse võttes on oluline panustada ühtekuuluvustunde säilitamisele ka sündmustevahelisel ajal. Kui sündmuse korraldamine on üks meede kogukonna kaasamiseks ja selle ühendamiseks, siis see võiks luua hea pinnase ka teistele ühisele ettevõtmistele.

Kammer (Augustiunetus) tõi seejuures välja, et alati on igasuguse ühtsustunde loomisel oluline ühine eesmärk ja soov, mille taha inimesed koonduvad. Ta leidis, et viimaste aastate kriise arvesse võttes on inimeste eesmärgid ja soovid palju muutunud, et ühiseid soovide on raske sõnastada ja üldsegi leida. Seetõttu on ka Augustiunetuse korraldusmeeskond palju muutunud, kuid tema silmis on see pigem positiivne ja toob sündmuse korraldamisele alati dünaamilisust (Intervjuu Kammer). See on loomulik, et inimeste huvid muutuvad, võttes arvesse erinevaid asjaolusid. Sellest tulenevalt saavad kokku jällegi uued inimesed, kes moodustavad kogukonna ja töötavad koos uute eesmärkide nimel.

Kogukonnalt tagasiside saamine on oluline osa kaasamise toimimisel. Mitmes uuritavas piirkonnas kogutakse teadlikult tagasisidet kaasatud kogukonna liikmetelt, et viia järgmiste sündmuste korraldamisel ellu muutusi, eesmärgiga sündmuse korralduslikku poolt arendada. Intervjuudest selgus, et tagasiside on olnud valdavalt positiivne, tunnustades korraldajaid nende loominguks panuse eest. Näiteks peab Karro-Selg (Augustijäljed)

tagasisideks juba seda, et aastast aastasse registreerisid samad kodukohvikud sündmusest osa võtma, valmistusid sündmuseks ja pakkusid omanäolisi kogemusi. Samuti tõi ta välja, et paljud käisid korraldajaid personaalselt tänamas ja üldise korralduse kohta tagasisidet andmas. Mitmekordne sündmuses osalemine näitab juba seda, et soovitakse olla aktiivsed ja kaasatud sündmuse korraldamisel. Sarnaselt mõtles Valdmaa (ÖÖvalgel), kes pidas kõige paremaks tagasisideks seda, kui järgmisel sündmuse korraldamise korral on vaatamas rohkem inimesi. Intervjuust selgus, et järgmise sündmuse planeerimisel tehakse koostööd uue partneriga ja koostöö loomisel tugineti juba korraldatud kvaliteetsele kultuurisisule, mis uuele potentsiaalsele partnerile sobis.

Nazarovi (Kihnu Mere Pidu) sõnul on kogukonnalt antav tagasiside samuti positiivne, kiites sündmuse korraldajaid ja loodud kultuuriprogrammi. Samuti tõi ta intervjuus välja, et ta kuulab palju kogukonnalt tulevaid soovitusi ja rakendab neid järgmise sündmuse planeerimises, näiteks keda kaasata ja millistest töötubadest oleks inimesed huvitatud osa võtma. Nii saavad kokku erinevad inimesed, kes jagavad sarnaseid huve. Ka Kammer (Augustiunetus) selgitas, et tagasiside on alati olnud väga julgustav.

Lisaks positiivsele toovad intervjuueeritavad välja, et nendeni on jõudnud ka negatiivset tagasisidet, mis on tulenenud lihtsalt inimeste erinevatest huvidest kultuuriprogrammi sisu suhtes. Samuti on esinenud tagasisidet korralduslike tegevuste kohta: muusika valjus, liikluse blokeerimine jms. Kuid ka seda on intervjuueeritavad kuulda võtnud, viies sisse muudatusi ja leides lahendusi. Näiteks tõi Nazarov (Kihnu Mere Pidu) välja, et sellist tagasisidet arvestades on ta aastast aastasse sündmuse korraldamisel muutnud bändide esinemise järjekorda, et kõigile olla meelepärane. Samuti on mitmed intervjuueeritavad valinud just sündmuse korraldamise päeva, kuulates kogukonna tagasisidet selle esimesele toimumisele, mille järel toimumise aega muudetud.

Kokkuvõtlikult võib järeldada, et sündmuse korraldamisel kogukonna kaasamise tulemusena on enamustes piirkondades ühtekuuluvustunne saavutatud. Intervjuueeritavad hindavad seda erinevalt, võttes arvesse kogukonnalt saadavat tagasisidet ja põhinedes tugevalt oma isiklikule kogemusele.

4.4. Soovitused ja ettepanekud

Teema teoreetilisi käsitusi ja läbiviidud intervjuusid analüüsesid tekkis mul mitmeid soovitusi ja ettepanekuid kogukondade kaasamise edaspidiseks tõhustamiseks ja paremini toimimiseks. Nendeks ettepanekuteks on:

- parem kogukonna liikmete tundma õppimine;
- põhjalikum teavitustöö ja info jagamine kogukonnale;
- toimivate kommunikatsioonikanalite leidmine ja kasutamine;
- erinevatele kogukonna liikmetele sobivate kaasamise liikide rakendamine ja kaasamise viiside leidmine;
- huvipakkuva motivatsioonisüsteemi väljatöötamine.

Uuringutulemustele toetudes leian, et kaasamine toimib kõige paremini, kui sündmuste korraldajad tunnevad kogukonda. Siin võib tugineda Piia Karro-Selg (Augustijäljed) ja Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) pikaajsetele kogemustele kogukonna liikmete tundmaõppimisel. Mõlemad intervjuueeritavad töid sarnaselt välja, et nad tunnevad siiralt huvi kogukonnas elavate inimeste tegemiste vastu, mille tulemusena nad teavad ja tunnevad paljusid kogukonna liikmeid ja omavad teadmisi nende huvide ja tegemiste kohta. Sellele tuginedes toimub kaasamine sündmuse korraldamise protsessis palju sujuvamalt ja lihtsamalt. Ka teooriale tuginedes võib välja tuua, et kogukonna arendamisega tegelemisel on üheks suuremaks väljakutseks kogukonda piisavalt hästi tundma õppida, et suuta kaasata inimrühmi, keda muutused mõjutavad ja kes peaksid protsessis algusest lõpuni osalema (Larsen, Sewpaul ja Hole 2013: 7). Samuti näidatakse kogukonna tundmaõppimisel üles initsiatiivi, mis loob aktiivse kogukonnatunde, kuhu soovitakse olla kaasatud. Kogukonna tundmaõppimine toimub vahetu suhtluse teel. Minu soovitus selle saavutamiseks oleks aktiivselt suhelda kogukonnas elavate inimestega, korraldada kokkusaamisi, erinevaid vestlusringe või töötubasid ning leida erinevaid teisi võimalusi inimeste tundmaõppimiseks, samuti näidata üles initsiatiivi ja ehtsat huvi kogukonna liikmete tegemiste vastu. Lisaks võib erinevate vahendite abil läbi viia küsitlusi ja koguda informatsiooni, mis tuleks kaasamisel kasuks. Selle tulemusena on oluline leida ka sarnaseid huve, millele tuginedes koostöös ellu viia ühiseid eesmärke.

Teiseks soovitusena oleks teha sündmuse korraldamise raames põhjalikumate teavitustööde ja infot paremini jagada. Siinkohal võib tugineda Gea Kammeri (Augustiunetus) kogemusele, kus enne sündmuse toimumist tehti piirkonnas laialdast teavitustööd erinevates aspektides. Seda peaksid rakendama kõik sündmuste korraldajad. See loob häid suhteid kogukonna ja sündmuste korraldajate vahel. Samuti on selle käigus võimalus maandada riske, kuulates kogukonna liikmete arvamusi ja leides üheskoos lahendusi. Info vahetamine on oluline, tekitades sellega ka ideede jagamist ja innustades koostööd, mis väljendub kogukonna kaasamises sündmuste korraldamisel.

Teavitustöö tegemiseks ja info jagamiseks on mitmeid erinevaid võimalusi. Kolmandaks soovitusena olekski leida head ja toimivad kommunikatsioonikanalid, mida rakendades kogukonnaga suhelda. Intervjuudest selgus, et levinud on sotsiaalmeedia kasutamine, olles loodud sinna privaatseid või avalikke gruppe, kus toimub info vahetamine. Sarnased *Facebooki* keskkonnas olevad grupid on kasutusel näiteks Audrus ja Toris, mille tulemusena toimub info kiire levik. Samuti on üheks võimaluseks koostada andmebaas kogukonna liikmete kontaktidega ja saata välja uudiskirju.

Mitmed intervjuueeritavad tõid välja, et kogukonnas korraldatakse ka infotunde, koosolekuid ja muid kokkusaamisi. Jekaterina Eensalu (Audru osavalla päevad) kirjeldas, et nende piirkonnas korraldatakse ka tänusündmusi, kus tunnustatakse kohalikke aktiivseid kogukonnaliikmeid. Marina Mesipuu-Rhun (Augustijäljed) sõnul olid kokkusaamised enne kriise sagedased ja väga tulemuslikud. Kokkusaamised võivad olla näiteks koosoleku vormis või võiks hoopis korraldada kogukonnas talgupäev, mille raames osalejad saavad pingutada ühise eesmärgi nimel. Selle raames toimub juba esialgne kogukonna kaasamine.

Leian, et erinevatele inimestele lähenemiseks tuleks rakendada erinevaid viise. Intervjuudest joonistus välja ka asjaolu, et mõnes Pärnumaa piirkonnas on keeruline leida kogukonna liikmeid, kes sooviksid olla sündmuse korraldamisel kaasatud. Seega tuleks leida viise, kuidas tekitada inimestes huvi olla kaasatud sündmuse planeerimisel, rõhudes nende eelistustele või lisades sündmuse programmi neile huvipakkuvaid elemente, samuti anda neile võimalus sündmuse raames midagi korraldada või läbi viia. Et paremini kaasata kogukonnas olevaid erinevaid inimesi, soovitan aktiivselt rakendada teoorias välja toodud kaasamise liike, milleks on informeerimine, konsulteerimine, koostöö, partnerlus ja võimustamine (Hinsberg, Kübar 2014: 7). Analüüsist järeldan, et kogukonna liikmetel on erinevad huvid ja nad võivad olla sündmuse korraldamisse kaasatud erinevat moodi. Näiteks osad soovivad olla kaasatud sündmuse planeerimise algfaasis ideede genereerimisel, teised jällegi koostöös korraldajatega luua tore sündmus, millest ka ise aktiivselt osa võtta.

Viimaseks ettepanekuks on luua mõjuv motivatsioonisüsteem, mille tulemusena sooviks rohkem inimesi olla kaasatud sündmuse korraldamisel. Uudo Laane (Rääma Rahva Oma Päev) ja Annika Põltsam (Paikuse kodukohvikute päev) tõid välja, et nad teevad alati kaasatud inimestele kingituse või loosivad osalenud kodukohvikute vahel välja auhinna. Samuti rääkis Marju Nazarov (Kihnu Mere Pidude) vabatahtlike motiveerimisest. Motiveerimine on oluline, sest sellest oleneb, kui palju inimesed soovivad korraldatavasse

sündmusesse oma aega ja energiat panustada. Seega tuleks kogukonna liikmeid motiveerida võimaluste piires, et luua eesmärgistatus.

Leian, et ettepanekud on asjakohased ja soovituslikud, mida rakendades on võimalik tõhustada kaasamist ja parendada koostöövõimalusi. Intervjuude põhjal võib tuua mitmeid näiteid eeskujuks teistele kogukondadele, peamiselt sündmuste korraldajate järjepidevuse ja siira soovi kogukonda ühendada, viies ellu erinevaid tegevusi kogukonna liikmete kaasamiseks.

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistr töö eesmärgiks oli uurida Pärnumaal tegutsevaid organisatsioone, kes esindavad erinevaid piirkondi nii Pärnu linnas kui maakonnas ning kaasavad piirkondlikke kogukondi, korraldades sealseid kultuurisündmusi. Selle saavutamiseks oli keskseks uurimisküsimuseks: kuidas Pärnumaal erinevates piirkondades tegutsevad organisatsioonid kultuurisündmuste korraldamise kaudu kaasavad ja ühendavad sealseid kogukondi? Sealjuures uurisin, millistest korralduslikest põhimõtetest Pärnumaal kogukonnale suunatud kultuurisündmuste korraldajad lähtuvad ja milliseid erinevaid kaasamise viise tuleb kogukonnaliikmete eripära, nende huvide ja motivatsiooni arvestades kasutada. Lisaks sellele huvitas mind, milliseid väljakutseid esitab kogukonna kaasamine kultuurisündmuste korraldamisse nende korraldajatele.

Esimeses peatükis kirjeldasin kogukonna, kogukonna sündmuste ja kaasamise mõistet, tuues välja nende peamised tõlgendused ja definitsioonid erinevate allikate toel. Teooriale tuginedes lähtusin oma uurimistöös arusaamast, et kogukonda saab määratleda territoriaalselt piiratud alal elavate inimehulkadena, kes läbi vahetu suhtluse ja sotsiaalse ruumi loovad emotsionaalset ühtsustunnet, kuid samuti ka inimeste grupina, kes jagavad samu huve ka siis, kuid ei ela samas piirkonnas. Toetudes teooriale leidsin, et kogukondades korraldatavad kultuurisündmused on erineva sisuga ja sündmuste keskseks osaks on kogukond ise - kohalik kultuur, inimeste rühm ja selle võimekus sündmuste elluviimisel. Samuti on selliste sündmuste korraldamisel võimalus suurendada kogukonna elujõulisust, parandada inimestevahelisi suhteid, elus hoida traditsioone ja tõsta elukvaliteeti. Olulise aspektina tõin välja, et kogukonnas korraldatavate sündmuste kaudu luuakse inimeste vahel emotsionaalset sidet ja ühtekuuluvustunnet. Leidsin, et kogukondade arengus ja seal toimuvate kultuurisündmuste korraldamises on oluline kogukonna kaasamine vahetu suhtluse ja ühiste tegevustega. Tähtis on kogukonna liikmeid kaasata sündmuste planeerimisse, sest piirkondades korraldatavad ja toimuvad sündmused on suunatud eelkõige selle kogukonna liikmetele.

Antud töö teises peatükis kirjeldasin püstitatud eesmärgi täitmiseks ja uurimisküsimuse lahendamiseks valitud meetodikat, milleks oli kvalitatiivne uurimismeetod. Andmete kogumiseks kasutasin poolstruktureeritud intervjuusid, mille jaoks koostasid avatud

küsimustega kava. Intervjuud viisin läbi kuu aja jooksul, 14. jaanuarist kuni 17. veebruarini 2023. aastal. Valimiks oli Pärnu linnas ja maakonnas tegutsevad kultuurikorraldajad, kes korraldavad kultuurisündmusi, mis on eelkõige suunatud kogukondadele ja/või toimuvad kogukondades. Kokku intervjueerisin kahteteist kultuurikorraldajat, kes on oma ala eksperdid ja kellel on pikaajaline kogemus kultuurisündmuste korraldamisel.

Kolmas peatükk andis ülevaate töös käsitletavatest Pärnumaal toimuvatest kogukonnale suunatud kultuurisündmustest, kirjeldades üldiselt sündmuste korralduslikke põhimõtteid. Neljanda peatüki eesmärgiks oli analüüsida uurimistulemusi. Analüüsi teostades võrdlesin Pärnumaal toimuvaid erinevaid kultuurisündmusi, tuues näiteid läbiviidud intervjuudest. Esmalt analüüsisin põhjalikult uuritavate kultuurisündmuste eesmärke, sihtrühmi ja osapooli. Materjali analüüsimisel joonistus uuritavate kultuurisündmuste korraldamise eesmärkideks välja neli peamist aspekti, milleks oli kogukonnas elavate inimeste omavaheline koostöö ning kogukonna- ja ühtekuuluvustunde tekitamine; linnaosa tutvustus ja mainekujundus, mille läbi sooviti piirkonna atraktiivsust suurendada; kultuurielamuste pakkumine ja toidukultuuri edendamine ning kogukonna kaasamine eestvedamise toel. Analüüsi tulemusena järeldasin, et enamikel uuritavatel sündmustel olid suuremal või vähemal määral sarnased eesmärgid. Intervjuudest võis järeldada ka, et kõik uuritavad kultuurisündmused on suunatud laiale sihtgrupile, kuid enamasti toodi välja kitsamaks sihtgrupiks kohalik kogukond ehk piirkonnas elavad inimesed. Lisaks selgus, et erinevateks osapoolteks sündmuste korraldamisel on kohalik omavalitsus, koostööpartnerid ja kaasatud kogukond, sealhulgas vabatahtlikud.

Samuti tõin peatükis välja, kuidas mõistavad Pärnumaa kultuurisündmuste korraldajad kogukonna mõiste tähendust ja Pärnumaal olevate kogukondade eripära. Analüüsisin ka seda, kuidas sündmuste korraldamisel kaasatakse piirkonnas olevat kogukonda ja millised on esile kerkivad väljakutsed kaasamise puhul. Analüüsist selgus, et mitmed intervjueeritavad defineerisid kogukonda geograafiliselt samas piirkonnas elavate inimeste hulvana. Samas osad intervjueeritavad väitsid, et kogukonnaks võib pidada ka inimesi, kes ei ela konkreetselt samas piirkonnas, kuid jagavad samu huvisid ja ühiseid eesmärke. Seega olid uurimistulemused sarnased teema teoreetiliste käsitlustega. Analüüsist selgus ka, et kogukondade puhul on oluline inimestevaheliste heade suhete loomine ja hoidmine, mille väljundiks on kogukonna liikmete kaasamine sealsete sündmuste korraldamisel. Kaasamine toimub uuritavate sündmuste korraldamise kontekstis erinevalt, kuid põhilisteks viisideks toodi välja teavitustöö ja info vahetamine planeerimisprotsessi alguses

faasis, sealt edasi kogukonna kaasamise konkreetsetesse tegevustesse sündmuse korraldamise vältel. Kogukonna kaasamisel kasutatakse erinevaid kommunikatsioonivahendeid ja panustatakse palju aega kogukonna põhjalikuks tundma õppimiseks. Uurimistulemustele tuginedes jõudsin järeldusele, et kaasamine on pikk ja aeganõudev protsess, mis toimub Pärnumaa kogukondades erinevatel viisidel.

Lisaks analüüsisin kuidas sündmuste korraldamine on kogukondi ühendanud ja seal ühtekuuluvustunnet tekitanud ning milline on olnud kogukonna tagasiside nii nende kaasamisele kui korraldatavale sündmusele üldiselt. Kokkuvõtlikult võis järeldada, et sündmuste korraldamisel on kogukonna kaasamise tulemusena enamikes piirkondades kogukonna ühtekuuluvustunne saavutatud. Intervjueeritavad hindasid seda erinevalt, võttes arvesse kogukonnalt saadavat tagasisidet ja põhinedes tugevalt oma isiklikule kogemusele. Analüüsist selgus, et kogukonnalt saadav tagasiside on enamasti positiivne ja selle suurimaks väljundiks on see, kui järgmisel sündmusel on rohkem külastajaid kui eelmisel. Samuti toodi välja korraldajate isiklik tänamine ja soov tulevikus kogukonnalt rohkem tagasisidet koguda.

Peatüki lõpus tõin välja omapoolsed soovitusel ja ettepanekud kogukondade kaasamise parendamiseks ja tõhustamiseks. Seda tegin tuginedes teema teoreetilistele käsitlustele ja uurimistulemustele. Soovitasin õppida põhjalikumalt tundma kogukonna liikmeid, tuues eeskujuks Pärnu piirkonnas tegutsevad organisatsioonid ja nende pikaajase pühendumuse kogukonnale. Samuti andsin nõu teha põhjalikumalt teavitustööd ja jagada tõhusamalt infot nii sündmuste eel kui järel ning leida selleks toimivad kommunikatsioonivahendid. Kaasamise tõhustamiseks tegin korraldajatele ettepaneku olla paremini kursis kaasamise eri viisidega ja neid teadlikult rakendada sündmuste kavandamise, planeerimise ja läbiviimise protsessis. Nendeks viisideks oli teoorias välja toodud kaasamise liigid: informeerimine, konsulteerimine, koostöö, partnerlus ja võimustamine (Hinsberg, Kübar 2014: 7), just seetõttu, et uurimistulemuste põhjal võib väita, et kogukonna liikmetel on erinevad huvid ja nad võivad olla sündmuse korraldamisse kaasatud erinevat moodi. Viimase soovitusena tõin välja hea motivatsioonisüsteemi loomise, mis inspireeriks ja innustaks kogukonda kaasatud olema.

Kokkuvõtlikult oli koostatud magistritöö väga suureks abiks ja inspiratsiooniks rakendamaks kogukonna kaasamisel uusi viise. Leian, et analüüsile tuginedes saan tulevikus kultuurisündmuse Kalamehe päev korraldamisel kogukonda efektiivsemalt kaasata, kasutades ära töös välja toodud võimalusi ja viies ellu erinevaid tegevusi.

Järeldan, et edaspidi on oluline õppida põhjalikult tundma kogukonna liikmeid, nendega rohkem ja avatumalt suhelda, et luua häid ja kestvaid suhteid, samuti korraldada kokkusaamisi ja infotunde, et teha teavitustööd ja kuulata ideesid, mida üheskoos ellu viia. Leian, et inimestevaheline koostöö on oluline, et luua hea ja kvaliteetne elukeskkond.

Loodan, et magistritöö on inspiratsiooniks ka teistele kultuurikorraldajatele ja heaks materjaliks kogukonna kaasamise tõhustamisel ja piirkondades ühtsustunde loomisel. Edasised uurimisteed on mitmekesised. Võimalus oleks uurida kõiki kogukondi eraldi, et selgitada välja nende detailsem olemus ja põhjalikumad kaasamise nüansid. Samuti oleks huvitav uurida erinevates Pärnumaa piirkondades tegutsevate kogukondade vahelist koostööd erinevate kultuurisündmuste korraldamisel, sest hetkel järeldan uuringutulemustest, et kõik tegutsevad isekeskis. Lisaks oleks üheks põnevaks uurimisteedeks ka kogukondade ja kohalike omavalitsuste vaheline koostöö.

SUMMARY

INCLUSION AND UNITING OF THE COMMUNITY BASED ON THE CULTURAL EVENTS OF PÄRNU COUNTY

In this thesis I discuss the importance of inclusion and uniting of communities based on the cultural events of Pärnu city and County. The topic is timely because more and more events that are held in communities or selected regions are becoming popular. These kinds of events have the opportunity to shape a fresh identity to the regions and give neighborhoods a new lease of life. Development takes place from the will of active and inspired people to somehow enrich their living environment.

I believe that a well-functioning community helps shape a positive image of the region and can increase its attractiveness for both young people and entrepreneurs. Active regional activity in communities contributes to the growth of neighborhood cohesion. Communities are stronger the closer the relationships between people are. In view of the development of communities, it is important to include people in various processes that unite communities and strengthen mutual relations.

The aim of this work is to study the organizations which operate in and represent different regions both in the city of Pärnu and in Pärnu County, and include and unite local communities by organizing regional cultural events. The topic and research of this thesis are very important to me, because for several years I have been managing the non profit organization Kalamehe Kwartali Selts and organizing the event Kalamehe day. It is a popular community and cultural event in Pärnu, the program includes home/garden cafes, musical performances, competitions, etc. Through the organization of the event, I feel how the communication, unity and area development have created a positive and pleasant living environment. This has increased the attractiveness of the area in the eyes of both new residents and entrepreneurs. Also, the organization of the event has contributed to the growth of the neighborhood's sense of togetherness. This has made me want to research other community cultural events in the city and county of Pärnu and find out how their

organizers include people into the event planning and through that create a sense of unity in their region.

The research question of the thesis is: how do organizations operating in different regions of Pärnu county include and unite local communities through the organization of cultural events? In doing so, I studied which organizational principles the organizers of community-oriented cultural events have and which different ways of inclusion should be used considering the characteristics of community members, their interests and motivation. In addition I was interested in what challenges community involvement in the organization of cultural events present to their organizers.

The thesis includes four chapters. The first chapter describes the concept of community, community events and inclusion and highlights their main interpretations and definitions with the support of various sources. Based on the theory I started my research from the understanding that a community can be defined as a group of people living in a territorially limited area, who create a sense of emotional unity through direct communication and social space. But also as a group of people who share the same interests but do not live in the same area. In addition I found that cultural events organized in communities have different content and the central part of the events is the community itself - local culture, a group of people and its ability to implement events. Also the organization of such events has the opportunity to increase the vitality of the community, improve relationships between people, keep traditions alive and improve the quality of life. As an important aspect I pointed out that through the events organized in the community an emotional connection and a sense of togetherness is created between people. I found that community inclusion through direct communication and joint activities are important in the development of communities and the organization of the cultural events there. It is important to include community members in the planning of events, because the events organized and held in the regions are primarily aimed at the members of this community.

In the second chapter I described the qualitative methodology chosen to fulfill the research agenda and solve the research question. To collect data I used semi-structured interviews, for which I prepared a plan with open questions. I conducted the interviews over a period of one month. The sample consisted of cultural managers operating in the city and county of Pärnu, who organize cultural events that are primarily aimed at/or take place in communities. In total I interviewed twelve cultural managers who were experts in their field with long-term experience in organizing cultural events. The third chapter provided

an overview of the community-oriented cultural events in Pärnu county, generally describing the organizational principles of the events.

The purpose of the fourth chapter was to analyze the research results. While performing the analysis I compared the various cultural events, giving examples from the conducted interviews. First I thoroughly analyzed the goals, target groups and parties of the cultural events under study. When analyzing the material, four main aspects were identified as the goals of organizing which were cooperation between people living in the community and togetherness; introduction and image design of the region, through which it was hoped to increase the attractiveness of the area; offering cultural experiences and promoting food culture and community inclusion with the support of leadership. As a result of the analysis, I concluded that most of the researched events had more or less similar goals. It could also be concluded from the interviews that all researched cultural events are aimed at a wide target group, but mostly the local community, people living in the area. In addition it was revealed that the local government, cooperation partners and the included community members, including volunteers are the various parties involved in the organizing events.

I also pointed out in the chapter how the managers of cultural events understand the meaning of the term community and the special features of the communities in Pärnu county. I also analyzed how the community in the area is included in the organization of events and what are the emerging challenges for inclusion. The analysis revealed that several interviewees defined community as a group of people living in the same geographical area. At the same time, some interviewees stated that people who do not live in the same area but share the same interests and common goals can also be considered a community. Thus, the research results were similar to the theoretical approaches to the topic. The analysis also revealed that in the case of communities it is important to create and maintain good relations between people, the output of which is the inclusion of community members in the organization of events there. Inclusion takes place in different ways in context of the organization of the researched events, but outreach work and information exchange in the initial phase of the planning process, then community inclusion in specific activities during the organization of the event, were identified as the main ways. When including community members various communication tools are used and a lot of time is invested in getting to know the community in depth. Based on the research results I came to the conclusion that inclusion is a long and time-consuming process that takes place in different ways.

In addition I analyzed how the organization of the events has united communities and created a sense of togetherness there and what the community's feedback has been on both their inclusion and the organized event in general. In summary, it could be concluded that a sense of community cohesion has been achieved in most regions as a result of community inclusion in the event planning. Interviewees assessed this differently, taking into account feedback from the community and strongly based on their own personal experience. The analysis revealed that the feedback received from the community is mostly positive and its biggest output is when the next event has more visitors than the previous one. Also, interviewees pointed out that they get a lot of personal words of thanks and the desire to collect more feedback from the community in the future were also brought out.

At the end of the chapter I outlined my own recommendations and suggestions for improving event management and making community inclusion more efficient. I did this based on theoretical approaches to the topic and research results. I suggested getting to know the members of the community more thoroughly, citing as an example the organizations operating in the Pärnu region and their long-term commitment to the community. I also advised to conduct more comprehensive communication and to share information more effectively both before and after the events and to find effective communication tools for this. In order to make the inclusion more effective, I suggested that the managers be better informed about the different ways of inclusion and consciously apply them in the process of planning and conducting events. These ways were the types of inclusion outlined in the theory which are information, consultation, cooperation, partnership and empowerment (Hinsberg, Kübar 2014: 7), precisely because based on the research results, it can be argued that community members have different interests and may be included in the organization of the event in different ways. As the last recommendation, I pointed out the creation of a good motivational system that would inspire and encourage to be included in the community.

In summary, the thesis was a great help and inspiration to implement new ways of community inclusion. I believe that, based on the research I will be able to include the community more effectively in organizing the Kalamehe day cultural event in the future, taking advantage of the opportunities presented in the work and implementing various activities. I conclude that in the future it is important to get to know the members of the community thoroughly, to communicate with them more and more openly in order to create good and lasting relationships. Also, for example, to organize meetings and briefings

in order to do information work and listen to ideas that can be implemented together. I believe that cooperation between people is important in order to create a good and high-quality living environment.

KASUTATUD ALLIKAD JA KIRJANDUS

Intervjuud

Intervjuu Eensalu = Autori intervjuu Jekaterina Eensaluga, 01.02.2023

Intervjuu Juske = Autori intervjuu Argo Juskega, 31.01.2023

Intervjuu Kammer = Autori intervjuu Gea Kammeriga, 17.02.2023

Intervjuu Karro-Selg = Autori intervjuu Pii Karro-Seljaga, 06.02.2023, paarisintervjuu

Intervjuu Laane, K = Autori intervjuu Kaie Laanega, 26.01.2023, paarisintervjuu

Intervjuu Laane, U = Autori intervjuu Uudo Laanega, 26.01.2023, paarisintervjuu

Intervjuu Mesipuu-Rhun = Autori intervjuu Marina Mesipuu-Rhuniga, 06.02.2023, paarisintervjuu

Intervjuu Nazarov = Autori intervjuu Marju Nazaroviga (Kihnus Võsu-Marju), 26.01.2023

Intervjuu Põltsam = Autori intervjuu Annika Põltsamiga, 30.01.2023

Intervjuu Sartakov = Autori intervjuu Ergo Sartakoviga, 23.01.2023

Intervjuu Tammeorg = Autori intervjuu Karine Tammeoruga, 14.01.2023

Intervjuu Valdmaa = Autori intervjuu Argo Valdmaaga, 27.01.2023

Internetiallikad

Audru osavalla veebileht = www.parnu.ee/audru-osavald/audru-ylldinfo (27.02.2023)

Augustiunetuse veebileht = www.augustiunetus.ee (27.02.2023)

Nooruse Maja veebileht = www.noorusemaja.ee (02.03.2023)

SA Kihnu Kultuuriruumi veebileht = www.kultuuriruum.ee/kihnu-mere-pidu/ (09.02.2023)

Seljametsa Muuseumi veebileht = www.seljametsa.ee (11.03.2023)

Tori Valla Kultuurikeskuse veebileht =

www.torikultuur.ee/sundmused/tori-kodukohvikute-oo/ (09.03.2023)

Raeküla Vanakooli veebileht = <https://www.raekylavanakool.ee/jaljed/> (20.03.2023)

Rääma Rahva Oma Päeva veebileht = www.omapaev.weebly.com/rrop.html (02.03.2023)

Valgusfestival ÖÖvalgel veebileht = www.oovalgel.ee (04.03.2023)

Visit Pärnu veebileht = www.visitparnu.com/objekt/supeluse-aastalaat/ (03.03.2023)

Kirjandus

Anderson, Benedict 2020. *Kujutletud kogukonnad: mõtisklusi rahvustluse tekkest ja levikust*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.

Annist, Aet 2011. *Otsides kogukonda sotsialismijärgses keskuskülas*. Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus.

Annist, Aet; Kaaristo, Maarja; Cubero, Carlo; Jõesalu, Kirsti; Järv, Ehti 2017. *Antropoloogia metodoloogia*. Sotsiaal- ja kultuuriantropoloogia õpik kõrgkoolidele. Tallinn: TLÜ Kirjastus, lk 60-76.

Bacon, Jono 2009. *The Art of Community. Building the New Age of Participation*. Sebastopol, CA: O'Reilly Media, Inc.

Delanty, Gerard 2010. *Community*. London: Routledge.

Galletta, Anne 2013. *Mastering the Semi-Structured Interview and Beyond: From Research Design to Analysis and Publication*. New York: University Press.

Goodson, Lisa; Phillimore, Jenny 2012. *Community research for participation. From theory to method*. Bristol: The Policy Press.

Gottdiener, Mark; Budd, Leslie 2005. *Key Concepts in Urban Studies*. London: Sage Publications Ltd.

Hinsberg, Hille; Kübar, Urmo 2014. *Kaasamine avalikus sektoris ja vabakonnas*. Tartu: Ecoprint.

Jepson, Allan; Clarke, Alan 2016. *Managing and Developing Communities, Festivals and Events*. London: Palgrave Macmillan.

Jepson, Allan; Wiltshire, Peter; Clarke, Alan 2008. *Community Festivals: involvement and inclusion*. Great Britain: Northampton.

Küngas, Gea 2019. *Tänavafestival Augustijäljed tuli, et jääda*. Raeküla sõnumid, 18, lk 2.

- Larsen, Anne Karin; Sewpaul, Vishanthie; Hole, Grete Oline 2013. *Participation in Community Work. International perspectives*. New York: Routledge.
- Lasker, Roz Diane; Guidry, A. John 2009. *Engaging the Community in Decision Making. Case Studies Tracking Participation, Voice and Influence*. Jefferson: McFarland & Company, Inc., Publishers.
- Mäe, Külli 2015. *Suund kogukonnatöole*. Sotsiaaltöö, 2, lk 2.
- Programm "Kogukondlik Eesti 2022-2025". Siseministeerium.
<https://siseministeerium.ee/media/767/download> (vaadatud 30.12.2022)
- Richards, Greg; Palmer, Robert 2010. *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation*. Great Britain: Butterworth-Heinemann.
- Simon, Nina 2010. Why participate? *The Participatory Museum*. Santa Cruz, California: Museum 2.0. <https://participatorymuseum.org/preface/> (vaadatud 12.02.2022).
- Simon, Nina 2016. How do you define Community? *The Art Of Relevance*. Santa Cruz, California: Museum 2.0.
<https://artofrelevance.org/2018/02/20/how-do-you-define-community/> (vaadatud 29.12.2022).
- Thompson, John 2008. Introduction. - Wates, Nick 2008. *The Community Planning Event Manual: How to use Collaborative Planning and Urban Design Events to Improve your Environment*. London: Earthscan Publications Ltd.
- Õunapuu, Lembit 2014. *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteadustes*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vihma, Peeter; Lippus, Madle 2014. *Eesti kogukondade hetkeseis. Uuringuraport*. Tallinn: Linnalabor ja Eesti Külaliikumine Kodukant.
- Wates, Nick 2008. *The Community Planning Event Manual: How to use Collaborative Planning and Urban Design Events to Improve your Environment*. London: Earthscan Publications Ltd.
- Wilknen, Jean Pierre; Bugarszki, Zsolt; Saia, Koidu; Hanga, Karin; Narusson, Dagmar; Medar, Marju 2015. *Kogukonnaga seotud mõisted ja kogukonnas osalemist toetavad teenused Eestis*. Sotsiaaltöö, 2, lk 7-12.

LISAD

Lisa 1: Poolstruktureeritud intervjuude kava

INFO UURITAVATE SÜNDMUSTE KORRALDAMISE KOHTA:

1. Palun kirjeldage lühidalt sündmust, mida korraldate.
2. Kuidas sellise sündmuse korraldamise idee sündis?
3. Mis on sündmuse korraldamise eesmärgid?
4. Milline on sündmuse sihtrühm ehk kellele on see suunatud?
5. Millise organisatsiooniga sündmust korraldate ja kes veel korraldusmeeskonda kuulub?
6. Millised osapooled sündmuse korraldamisega veel seotud on?

KOGUKONNAD JA NENDE KAASAMINE:

7. Kui ma ütlen sõna 'kogukond', siis mis teile sellega seostub?
8. Milline on siinne (teie tegutsemispiirkonnas olev) kogukond ja mis on selle eripäraks?
9. Mida tähendab teie jaoks kaasamine sündmuse korraldamises?
10. Kuidas oma korraldatava sündmuse raames kaasate kogukonda?
11. Milliseid vahendeid (ressursse) rakendate kogukonna kaasamiseks?
12. Mis on teie arvates sündmuse korraldamise käigus kaasamise eesmärk ja kuidas on see saavutatud?
13. Milliseid on konkreetsed tegevused, millesse kogukonda kaasate?
14. Milliseid väljakutseid kogukonna kaasamine sündmuse korraldaja jaoks kaasa toob?

KOGUKONNA ÜHENDAMINE:

15. Kuidas on sündmuse korraldamisel kasu olnud kogukonna ühendamisel ja ühtsustunde loomisel?
16. Kas ja millist tagasisidet olete kogukonna liikmetelt saanud sündmuse korraldamisele?

17. Kas oskaksite tuua konkreetset näidet kuidas sündmuse korraldamisega on kogukonna ühtsustunne muutunud/kasvanud.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Gertrud Preis (sünnikuupäev: 12.06.1992)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose pealkirjaga “Kogukonna kaasamine ja ühendamise Pärnumaa kultuurisündmuste näitel”, mille juhendaja on Ester Bardone,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, _____ (kuupäev)